

Debatten van de provincieraadszitting

23 november 2017

OPENBARE ZITTING 23 NOVEMBER 2017

Mevrouw de voorzitter

Collega's, 14.00 uur, de provincieraad van 23 november 2017. Ik verwelkom de dames, heren, eerste gedeputeerde, mijne heren gedeputeerden, mevrouwen gedeputeerden en collega's op de provincieraad van 23 november 2017. Ik verklaar de vergadering voor geopend.

Ik heb verlofaanvragen van mevrouw De Clercq en mevrouw De Brouwer.

Mijnheer De Coninck, u vraagt het woord.

De heer De Coninck

Ik verontschuldigd ook de heer Note.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer De Coninck.

Zullen de vergadering later vervoegen: de heer Fiers, de heer Moens, mevrouw Dhondt. Zijn er nog... mevrouw Beldjoudi. Goed, dan kan ik starten met de bevoegdheden Eerste Commissie met de beleidstussenkomsten.

Ik begin met toerisme en dan geef ik het woord aan de heer Herman, stimuleren van dag-, recreatie- en verblijfstoerisme: wat met de uitkijktoren in Kruishoutem?

We zijn benieuwd, mijnheer Herman. U heeft het woord.

De heer Herman

Dank u wel, voorzitter. Collega's, de uitkijktoren in Kruishoutem staat al meer dan vijftig jaar in de streek garant als toeristische trekpleister. De toren die op zijn hoogste punt 57 meter boven de zeespiegel staat, toont immers een prachtig panorama, de overgang van de Leiestreek naar de Vlaamse Ardennen. Veel toeristen komen hier in alle rust even genieten van het prachtige uitzicht. Helaas staat deze uitkijktoren vandaag inzake veiligheid niet meer in aanvaardbare staat. Omwille van oplopende kosten dreigt de sloop voor dit aangenaam monument. Ondertussen werden er al actiecomités opgericht door ongeruste bewoners die ijveren voor het behoud van hun toeristische trekpleister. Ik stelde hier reeds een vraag over op de provincieraad van januari 2016. Helaas is er op het terrein sindsdien nog niets veranderd. Volgens mij kan onze provincie in het kader van het stimuleren van dag-, recreatie- en verblijfstoerisme hier een taak vervullen en in samenspraak met de gemeente en/of andere instanties overleggen en subsidiëren waar nodig om dit voor de streek waardevolle monument te behouden. Ook in voorliggend budget vind ik helaas niets terug met betrekking tot de renovatie van deze uitkijktoren.

Mijn vraag: is het provincieraad nu al dan niet bereid om in deze problematiek het, tussen haakjes, financieel voortouw te nemen?

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mijnheer Herman. Dan geef ik onmiddellijk het woord aan de heer gedeputeerde.

Mijnheer Couckuyt, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Couckuyt

Dank u, mevrouw de voorzitter. Collega Herman, ik dank u voor uw vraag en om de aandacht op deze problematiek nog even te trekken. Het is inderdaad een heel interessante uitkijktoren in die zin dat je vanuit die omgeving het prachtige landschap van de Vlaamse Ardennen vanuit Kruishoutem kunt bekijken. Maar indien u zoekt in de investeringen van Toerisme Oost-Vlaanderen zult u geen enkel

gebouw of toren of monument terugvinden waarin wij een opdracht opnemen, omdat dit niet de taak is van Toerisme Oost-Vlaanderen van zelf in het landschap te gaan en de talloze, maar echt talloze, relictien die interessant zijn voor toerisme, om daarmee aan de slag te gaan om deze te herstellen. Dit behoort niet tot onze opdracht. Op het vlak van investeringen zult u alleen iets terugvinden over onze wandelnetwerken, onze fietsnetwerken, het interessant maken van die wandel- en fietsnetwerken door picknickbanken, door rustplaatsen, door schuilhutten, door informatieborden. Dat zult u vinden, rechtstreeks slaand op het netwerk zelf dat wij hierin ontwikkelen. Alle items waarlangs die netwerken lopen, zijn eigenlijk voor andere instanties bestemd om dit te doen. Wat niet wil zeggen, uw vraag is duidelijk: kan u het voortouw nemen of meewerken aan een dossier, als ik dat uitgebreid mag stellen, om toch dergelijke relictien mee te herstellen of op te richten? Het is zo dat wij nooit aan de kant blijven staan als wij medewerking kunnen verlenen als een initiatiefnemer dit opneemt. Zo is dit initiatief opgenomen geweest in een plattelandsproject en aangeboden om op die manier ondersteuning te krijgen. Er is een zeer strenge selectie, ook qua investeringen. Dit project heeft het niet gehaald. Dus wij maken wel mee de inhoudelijke opmaak van een dergelijk project. Wij werken daaraan mee. Maar zelf investeren in deze zaken doen we niet.

Nu, een kort gesprek met de burgemeester van Kruishoutem heeft mij geleerd dat het belang voor de gemeente Kruishoutem ook ingezien wordt en dat zij zelf een inspanning gaan doen om hiermee verder aan de slag te gaan. Mochten wij aan de slag gaan rond financieringen of cofinancieringen, dan zal dit steeds zijn in het kader van een project waar anderen het grootste gedeelte van de investering betalen. Enkel door een stukje cofinanciering te bieden, kunnen wij hieraan meewerken. Inhoudelijk is het een ander aspect, dat doen we steeds.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer gedeputeerde. Ik zie de burgemeester.
Mijnheer de burgemeester, mijnheer Verzele, u wilt tussenkomen?

De heer Verzele

Mevrouw de voorzitter, ik denk dat ik hier zit als provincieraadslid, dus ik wil er toch even op reageren. Hetgeen wat de heer deputé zegt, is uiteraard waar. Ik ben heel blij dat de gemeente Kruishoutem – dat is nu al het derde jaar op rij, mevrouw, is het omdat u voorzitter bent dat deze gemeente de meest vernoemde gemeente is in dit halfrond? Ook was gisteren bij mevrouw Dooms Kruishoutem het eerste gespreksonderwerp via ECC en soms ook via PCG. Daar zal deputé Vercamer ook nog eens over praten. Wij zijn blij dat deze gemeente dikwijls frequent wordt vernoemd. Wij zijn ook blij dat de fractie van Vlaams Belang dit uitzonderlijk monument beschouwt. Het gaat over vier uitgekankerde oude elektriciteitspalen die gerecycleerd zijn. Die zijn nu uitgekankerd met houten planken ertussen. Het is echt een uniek exemplaar om te laten beschermen. Die gesprekken zijn er inderdaad geweest. Uiteraard als gemeente ga je altijd proberen om subsidies binnen te halen. We hebben dat gesprek aangegaan met verschillende instanties, onder andere ook hier. We zijn ook blij dat het niet alleen vanuit de oppositie is, maar zelfs vanuit de meerderheid geraken we blijkbaar niet aan die subsidies. Geen enkel probleem. We hebben dan maar gezorgd voor een noodoplossing. We zijn gaan praten met buurgemeente Zingem en het project zal wel gesubsidieerd geraken via onze bevriende gemeente. Ik wil gewoon meegeven dat in de begroting van Kruishoutem voorzien is om volgend jaar daar een nieuw project in te voorzien. Zonder subsidies. Wij betreuren dat evenzeer heel erg, maar toch kunnen we nog ademen en zullen we dat kunnen betalen. We hopen ook bij de opening dat er veel gegadigden zijn. Volgens mij zullen er evenveel mensen komen op die uitnodiging, zoals er gisteravond nog veel volk was op het einde van dit debat. Ik vermoed dat het zo zal zijn. Dank u wel, mevrouw.

Mevrouw de voorzitter

Mijnheer de burgemeester, uw enthousiasme, en ik ga u zeggen de fierheid binnen dit halfrond waarmee de burgemeesters over hun stad spreken en ook de schepenen en al degenen en al onze Oost-Vlaamse inwoners, wij zijn allemaal fier op Oost-Vlaanderen.
Goed, mijnheer Franck.

De heer Franck

Het is heel kort. Het is ook de laatste keer dat je over Kruishoutem gaat kunnen praten in de raad. Volgend jaar...

Mevrouw de voorzitter

Mijnheer Franck, we hebben prachtige burgemeesters. De heer Verzele, mevrouw, wij zijn fier op jullie. Goed, ter zake. We hebben het antwoord gekregen van gedeputeerde Couckuyt. Nu gaan wij naar mevrouw De Sutter over het nieuwe logiesdecreet, hiaten en tendensen, invloed van terrorisme en aantal starters.

Mevrouw De Sutter, u heeft het woord.

Mevrouw De Sutter

Mevrouw de voorzitter, gedeputeerden en collega's, er is sinds april 2017 een nieuw logiesdecreet en we merken dat er een aantal hiaten zijn, wat niet meer dan normaal is in zo een uitgebreide sector. Bijvoorbeeld, er worden nog enkel zeven beschermde benamingen behouden, een hotel, een B&B, een vakantiewoning, een hostel, een camping, een vakantiepark en een kampeerterrein. Door deze logiesvormen te beschermen, garanderen we het verwachtingspatroon van een toerist en scheppen we duidelijkheid bij een starter. Maar als je beslist iets een stempel te geven, dan moet je wel zorgen voor genoeg stempels. Want de toeristische sector is veerkrachtig en zoekt haar weg in diversiteit. Persoonlijk ken ik een overnachtingsplaats met 11.000 overnachtingen die geen enkele van bovenstaande stempels uit kan dragen en wel in orde is met brandveiligheid en opgelegde verzekeringsvoorschriften. Ik ben er zeker van dat dit niet het enige project is in onze provincie dat buiten de lijntjes kleurt van een opgelegd decreet. Zijn er evaluaties met Brussel gepland om aanpassingen door te voeren? Zijn er interne controles, bijvoorbeeld door de Oost-Vlaamse gemeentelijke lijsten met overnachtingsplaatsen? Die zijn gekend, want elke gemeente heeft een evacuatieplan. Worden die vergeleken met de erkende Oost-Vlaamse lijst? Ik vermoed dat we op deze manier wel een paar duizend overnachtingen bij op de Oost-Vlaamse teller kunnen zetten. Ons land zit ook vaak in het oog van de storm op het vlak van terrorisme en politieke struggles. Ik weet dat Gent Brussel niet is, gedeputeerde, maar is het voor een buitenlander niet allemaal één pot nat? Merkt u al of er meer of minder toeristen naar Oost-Vlaanderen trekken en hebben we nog altijd starters in Oost-Vlaanderen of wat is de tendens? Merkt u een stijgende lijn inzake het aantal bedden? En ook nog een persoonlijke vraag voor u, gedeputeerde. In de toekomst komen middelen vrij voor de provincie door de uittreding van provincies uit de intercommunales. We weten dat daar stevig onderhandeld wordt en maar goed ook, want die middelen kunnen misschien wel naar uw beleidsdomeinen gaan. Dan kunt u er een keer een stevige lap op geven. Ik zou geen persoonlijke campagne aanraden zoals een Limburgse gedeputeerde zijn regio aanprijst op de tv. Alhoewel, het siert hem dat hij voor zijn provincie staat. Maar gedeputeerde, waar droomt u zo allemaal nog van?

Mevrouw de voorzitter

Mevrouw De Sutter, ik ga het woord geven aan gedeputeerde Couckuyt. We zijn benieuwd. Mijnheer Couckuyt, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Couckuyt

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. De laatste vraag waar ik overal van droom, ik ga dat toch wat inperken om bij het onderwerp te kunnen blijven. Het is zo, collega, dat het logiesdecreet inderdaad een nieuw decreet is. Bij het tot stand komen zijn er heel wat interventies geweest, vanuit steden en gemeenten, vanuit de provincies en ook vanuit de regio's, om dit decreet bij te stellen. Want het was een te open decreet met te weinig kapstokken, te veel hiaten en dergelijke meer. Zelfs zonder enige kwalificatie van de logies die hierin zouden moeten voorkomen. Zelfs was het zo dat iedereen vrij kon invullen hoe alles moest verlopen en dat er zelfs geen kwalificatie gegeven werd aan de logies. Men ging ervan uit dat de toerist op basis van ondervinden en op basis van de ratings die men meegaf, ik zeg maar op het internet, dat op basis daarvan een natuurlijke selectie zou ontstaan van goede en slechte logies.

Gelukkig zijn er heel wat interventies geweest die meegenomen zijn. Vooral na het ontwerp in de commissies van het Vlaams parlement is het decreet nog grondig gewijzigd. Maar momenteel ligt voor wat er is, wel met de belofte dat er een evaluatie zal komen en dat bijsturing zal mogelijk zijn. Die namen die op dit moment aan de verschillende logies geplakt zijn, heeft te maken met het verwachtingspatroon zoals u zegt van de toerist. Maar men kan zich onder verschillende benamingen laten registreren. Dit is een mogelijkheid. Zodanig dat men past in verschillende hokjes en mede-promotie krijgt die die verschillende hokjes toelaten. Er zijn natuurlijk wel een aantal basisvereisten, zoals brandveiligheid en dergelijke meer. De realiteit bewijst ook dat meer logies zich laten registreren. Op een gegeven moment hebben wij ook gezegd dat we voor de niet-geregistreerde geen campagne zouden kunnen voeren. Wij houden ons daaraan. Wat betreft het verkrijgen van een erkenning willen wij coach zijn. We zetten hier volop op in. We willen ook degenen die erkend zijn de nodige steun blijven bieden om zich up-to-date te houden. Toerisme Oost-Vlaanderen wil de logiesuitbaters informeren en ondersteunen via vormingsmomenten. Dat gebeurt allemaal. Voor starters is er zelfs een speciale aanwerving geweest, dat wij elke maand starters consulten kunnen geven, zodanig dat oprichtingen op een realistische basis gebeuren. Want nogal vaak, en ik spreek dan wel van even terug, het huis liep leeg, de kamers van de kinderen kwamen vrij en zo was een gastenkamer geboren. Dat is natuurlijk niet wat wij op dit moment verwachten van wat een B&B of gastenkamer moet zijn. Maar dit was toch een realiteit die gelukkig wat verdwenen is. We moeten zien dat we door het wegvallen van de regels daar niet opnieuw belanden. In elk geval, wij denken dat wij een hoge kwaliteit bereiken op dit moment. Qua logiesuitbaters, in 2017 hebben we nog niet, maar in de periode van 2012 tot 2016 hadden we een stijging met 12 procent in Oost-Vlaanderen. Dat zijn wel 2.430 extra bedden, een zeer goede groei. We zijn hier ook bijzonder blij mee. Dit betekent dat de ondersteuning die wij geven, aanslaat. Qua bezoekers in onze bezoekers mogen we het laatste jaar helemaal niet klagen. Integendeel, in de periode van januari tot juli 2017 zijn er 9,8 procent meer aankomsten en 12,2 procent meer overnachtingen dan in de periode in 2016. Daarmee zijn we de sterkst groeiende provincie. We hebben hier ook aandacht over gekregen in de pers. Als ik het gemiddeld aantal aankomsten en groei van de andere provincies zie, dan zit dat op 4 procent gemiddeld. Bij ons slaat dit toch op een drievoud van deze cijfers. Dit heeft wellicht te maken, u hebt al even verwezen naar de problemen die er geweest zijn rond terreur, na Zaventem hebben wij een campagne gedaan in Oost-Vlaanderen om Oost-Vlaanderen binnen het land te promoten als aangename, veilige bestemming die men moest bezoeken. Dit heeft wel degelijk resultaat gehad. Ik denk dat de groei daarmee een stuk verband houdt. We moeten die alleen nog proberen vast te houden.

Wat Limburg betreft en de middelen waar, ik kan u zeggen, elk van mijn collega's naar uitkijkt en collega Vercamer heel erg over waakt, de middelen van de intercommunales, die middelen zijn misschien wel middelen die we in de streek vanwaar zij komen voor een deel kunnen herbenutten. Het is zo dat wij met de uittreding uit de intercommunales in de voorbeelden die tot nu toe gerealiseerd zijn een deel van de middelen gekregen hebben of zullen verkrijgen, een deel van de middelen in de streek laten om in gezamenlijke projecten te benutten. Nu, ik kan mij wellicht hierin sterk maken dat goede projecten, waar men niet naast kan kijken en die door steden en gemeenten in die streek van waar de middelen komen, samen met ons kunnen leiden tot een goed project, dat dit wel degelijk in aanmerking komt om die middelen te herbenutten voor een meerwaarde die zowel Oost-Vlaanderen als de streek zelf dient. Toeristische droom van Oost-Vlaanderen is op de juiste manier een groei te laten kennen. Dat betekent dat er geen te grote belasting mag zijn voor die zaken die nu al te veel bezocht worden. Dus de te grote druk op bepaalde omgevingen moeten we vermijden, omdat het toerisme dan een last wordt in plaats van een lust. Maar de plaats waar er groei is, en er is wel degelijk groei mogelijk, van dit om te zetten in de strategische plannen van die regio's waar zij van toepassing zijn. Dat betekent, de Vlaamse Ardennen weten wij waar groei aangewezen en mogelijk is en wenselijk is. In Waasland weten we dat. In Scheldeland weten we dat. Op de verschillende plaatsen weten we waar een mooie groei kan gerealiseerd worden en waar de druk nog niet te groot is, zodanig dat toerisme een lust blijft in plaats van een last.

Ik weet niet of ik hiermee voldoende volledig op uw vraag geantwoord heb.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer gedeputeerde.

Mevrouw De Sutter, dat volstaat? Goed.

Dan ga ik naar mevrouw Charlier, ten volle uitspelen van de toeristische en recreatieve troeven van de verschillende regio's.

U heeft het woord.

Mevrouw Charlier

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Collega's, er worden heel wat inspanningen gedaan om onze provincie toeristisch in de kijker te zetten. Maar mijns inziens zet Toerisme Oost-Vlaanderen te eenzijdig in op fietsen en wandelen. Dit is in, hip, maar niet elke toerist wil op deze manier zijn vrije tijd doorbrengen. Ik weet wel wat je in de provincie Oost-Vlaanderen mooie en boeiende fietstochten en wandelingen kunt maken. Je moet daarvoor maar eens kijken in het boekje Stap af dat we regelmatig via de provincie en via Toerisme Oost-Vlaanderen krijgen. Het is een mooi en boeiend initiatief. Het laatste jaar is daar de focus op onze biercultuur bij gekomen. Ook dat is oké, want Vlamingen zijn bourgondisch en bier hoort daarbij. Maar daarnaast zijn er natuurlijk nog heel wat andere toeristische elementen die om onze aandacht vragen. Er is heel wat van onze eetcultuur waar wij aandacht voor kunnen hebben en die toeristen die naar Oost-Vlaanderen kan brengen. Als je dan de restaurantgids ziet en de sterren die in Oost-Vlaanderen uitgereikt zijn de laatste jaren, dan denk ik dat we daar best fier op mogen zijn en dat we ook dat mee kunnen nemen in onze promotie van het toerisme in Oost-Vlaanderen. Ik vind in het beleid daar iets te weinig aandacht voor. Ik mis ook inzet op de kleinere stad als Aalst, Oudenaarde en Sint-Niklaas. Het zijn natuurlijk niet de fiets- en wandelplaatsen bij uitstek. Zij kunnen niet concurreren met Gent qua grootte, cultureel aanbod, kunst en erfgoed. Ik denk, ik ben zelf schepen van toerisme in Sint-Niklaas, dat dit niet onze bedoeling en onze betrachting is. Maar die steden zijn wel belangrijke spelers en centra in onze provincie. Elke regiohoofdstad heeft zo zijn eigenheid te verdedigen en in de etalage te zetten. Ik geef een paar voorbeelden. In Aalst en de ruime regio denk ik aan priester Daens, Louis Paul Boon, alles wat met het historisch en industrieel leven van de stad en de streek te maken heeft. Voor Sint-Niklaas gaat het om het rijke art-deco-patrimonium, het breigoedverleden van de stad en de streek, Mercator en zijn invloed op de cartografie tot vandaag, Reynaert de Vos en zo veel meer. Elke stad heeft een ruim aanbod aan erfgoed, getuige daarvan de brede belangstelling op Erfgoeddag en Open Monumentendag. Misschien kan een intensere samenwerking tussen de plaatselijke toeristische diensten en de regiocoördinatiecellen soelaas brengen, want daar is nog verbetering mogelijk. Ik denk dat de dag van vandaag nog teveel naast elkaar wordt gewerkt. In de loop van de volgende jaren moet er werk gemaakt worden van een betere en intensere samenwerking met en inspraak van de plaatselijke toeristische diensten om de centrumsteden beter te ondersteunen. Dank u wel.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw Charlier. Dan geef ik het woord aan de heer gedeputeerde. Mijnheer Couckuyt, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Couckuyt

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Dank u wel, mevrouw Charlier, om de troeven die wij binnen onze provincie hebben, eens in de aandacht te brengen. Toerisme Oost-Vlaanderen doet hierin wat zij kan en wat haar opdracht is binnen de regio's, ook een stukje in afspraak met de taak die Toerisme Vlaanderen hierrond vervult. Ik wil even aangeven dat wij volop meegaan in de thema's die wij afspreken met Toerisme Vlaanderen om zo sterk mogelijk in binnen- en buitenland op thema's te kunnen inzetten. U geeft zeer terecht aan dat alles wat te maken heeft met het culinaire in Vlaanderen heel erg in trek is. Wij kunnen daar echt mee uitpakken in binnen- en buitenland. Zo hebben wij in het verleden campagnes gehad die gingen rond de smaak waar Oost-Vlaanderen volop in meegespeeld heeft en die een internationale promotie betekenden en een binnenlandpromotie wat dit thema betreft. Zo hadden we recent de campagne waar u naar verwijst rond Plan Bier, waar we in gans Oost-Vlaanderen uitpakten hebben en waar geen enkele plaats die interessant was voor de liefhebber in deze gids niet voorkomt met een nuttige beschrijving die de beleving van de toerist moest groter maken. Die campagne van Plan Bier, waar wij voor elke regio een aparte kaart hebben gemaakt, is ook in afspraak gemaakt met Toerisme Vlaanderen, waar men internationaal het thema bier ging promoten op het moment dat wij de binnenlandpromotie uitrolden. Dus globaal werd er promotie gemaakt in het buitenland. Verfijnd moest de buitenlandse toerist kunnen terugvallen op de plannen die in de verschillende regio's in gans Vlaanderen ontwikkeld werden. Omdat onze biercultuur iets sterker is dan in sommige andere regio's, heeft Oost-Vlaanderen hiermee een heel succesvolle campagne kunnen maken met heel wat extra bezoeken rond dit thema. Trouwens, rond het Plan Bier hebben wij een aantal kaarten verspreid. Ik denk honderdduizend, die kaarten gingen bijzonder snel. De download van de website rond dit thema was ook bijzonder groot.

Voor wat u aangeeft, het werken met de steden, met de steden wordt heel hard samengewerkt. Zij het dat zij hun eigen opdracht hebben. Ik zou Aalst en Sint-Niklaas, en dat heeft niet te maken met chauvinisme, mevrouw de schepen, mevrouw provincieraadslid, niet als kleine steden voorstellen. Wij zijn een centrumstad met een regionaal belang. Oudenaarde is wel een kleinere stad, maar met een groot toeristisch potentieel. We werken hier in het bijzonder mee samen en we doen dat in de regio's. Om aan te geven de manier waarop wij georganiseerd zijn. U pleit voor de betrokkenheid van de toeristische diensten. De manier waarop wij georganiseerd zijn, gebeurt op de regionale plaats waar wij twee personeelsleden ter beschikking stellen, heel wat middelen poolen, waar uit die middelen, u moet de rekening echt maken van: hoeveel is nu de bijdrage van Sint-Niklaas hier en wat is de toeristische promotie die gerealiseerd wordt, bijvoorbeeld door Toerisme Scheldeland, bijvoorbeeld door Toerisme Waasland, bijvoorbeeld door Oudenaarde? Als je die returns wilt maken, dan zal je zien dat dit een enorm verschil is aan inbreng van middelen. U zult ook zien dat dit bijzonder succesvol verloopt. Is dat een ongelijkheid die niet te verdedigen zou vallen? Nee, die ongelijkheid is volop te verdedigen. Het is onze plicht vanuit Toerisme Oost-Vlaanderen van de sterren in Oost-Vlaanderen mee te laten schitteren en dat doen wij. Om dit sterker om te zetten, zorgen we er ook voor dat de betrokkenheid lokaal totaal is. Bijvoorbeeld wat Toerisme Waasland betreft, is opeenvolgend na al die jaren de voorzitter van Toerisme Waasland steeds uit Sint-Niklaas gekomen. Opeenvolgend, te beginnen binnen mijn tijd met burgemeester Lieven, die een succesvol voorzitter was van Toerisme Waasland, met alle volgers, op dit moment Joris die op een succesvolle manier de inbreng doet vanuit Sint-Niklaas om voldoende return te krijgen in dit gegeven. Dus ik denk dat wij dat op voldoende wijze doen, dat we dat ook succesvol doen en dat wij door de middelen voor een deel te poolen, maar vooral veel middelen in te steken vanuit Oost-Vlaanderen, een goede coördinatie hebben van aantrekking naar de totaliteit van Oost-Vlaanderen en naar de interessante regio's in het bijzonder. De thematische promoties, zoals campagne Bier, oeverlopen, Bloeiend Oost-Vlaanderen, ik kan maar zeggen: rond de verschillende thema's. Het is niet enkel rondfietsen en wandelen dat wij promoten. Integendeel, wij promoten ons fiets- en wandelnetwerk en zeker het fietsnetwerk bijna niet. Wij promoten vooral de thema's die op deze wandelnetwerken kunnen gerealiseerd worden. Met andere woorden: als je de biergids volgt, dan volg je eigenlijk het wandelroutenetwerk of het fietsnetwerk. Dus de netwerken zijn enkel de middelen. De thema's zijn de trekkers en die lopen op dit moment bijzonder goed. Dit in succesrijke combinaties met wandelpakketten en fietspakketten. Dus u mag gerust de oefening maken ook over de inbreng. We brengen ook in de edities van Stap af voldoende aandacht aan die steden die medetrekker kunnen zijn van dit beleid. Artikels op Facebookpagina's met 30.000 likes waarin de steden meer dan voldoende aan bod komen. Diverse websites met 1,2 miljoen bezoekers, telkens met aandacht voor de regio en alle trekkers hierin. Een volle pagina in de krant van West-Vlaanderen, want wij krijgen af en toe eens de vraag om in TV Oost of in Oost-Vlaamse bladen een promotie te zetten voor Oost-Vlaanderen. Neen, wij willen vooral degenen die niet van Oost-Vlaanderen zijn naar Oost-Vlaanderen trekken. Dat betekent, u ziet het natuurlijk niet dat wij in West-Vlaanderen 80.000 exemplaren verspreid hebben, dat dit 2.200 deelnemers heeft opgeleverd in een zoektocht in Sint-Niklaas en zo kan ik nog even doorgaan. Wat wellicht ook aan de aandacht ontsnapt omdat dit gerelateerd aan toerisme, maar niet binnen onze structuur van Toerisme Oost-Vlaanderen zit, is de grote toeristische projecten, waar Aalst, Sint-Niklaas, Zottegem en Oudenaarde toch heel zwaar aan bod komen met goede, verdedigbare projecten, meer dan voorgaande jaren. Cirk! in Aalst krijgt 10.000 euro. 9.500 euro, het is een primeur, want het is pas deze morgen op de deputatie geweest, voor de Stad van de Sint in Sint-Niklaas. Vredesfeesten in Sint-Niklaas krijgen ook middelen. Egmontjaar in Zottegem, een kleine stad, maar met een prachtig project, 15.000 euro. Adriaen Brouwer, meester van emoties, en dit gaat rond kunst, dit zal ook door Toerisme Vlaanderen internationaal opgenomen worden als dit kunst betreft, krijgt hiervoor 28.000 euro. Dit is maar een kleine greep van de manier waarop wij proberen in de regio's die trekkers te ondersteunen, los van de beleving, want dit heb ik te weinig belicht op dit moment, van het platteland, die uiteraard in de regio's bijzonder belangrijk is. Je kunt de stad niet goed beleven, tenzij je ze waarneemt in het platteland. Daar zetten wij volop op in.

Ik hoop voldoende volledig te zijn geweest in mijn antwoord. Mocht het toch zijn dat ik onvolledig ben, dan wil ik daar graag op terugkomen.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer gedeputeerde.
Goed, mevrouw Charlier, u vraagt nog het woord?

Mevrouw Charlier

Ja, nog eventjes: het was niet mijn bedoeling om onder andere Plan Bier te bekritisieren. Integendeel, ik vind dat een zeer mooie campagne. Ik weet hoe dat die uitgerold geweest is, inderdaad verspreid over de verschillende regio's. Dat was helemaal niet mijn bedoeling. Dat de Stad van de Sint en nog andere stedelijke projecten middelen krijgen, kon ik natuurlijk niet lezen in de begroting. Want u zegt zelf: wij hebben het deze morgen pas goedgekeurd. Bij dezen, dank u wel. Maar in verband met de samenwerking tussen de regiocoördinatoren en de stedelijke toeristische diensten blijf ik toch van mening dat daar meer overleg moet zijn en dat daar beter op elkaar moet afgestemd worden, zodanig dat een aantal zaken die leven in die toeristische diensten van de steden gemakkelijker mee opgenomen worden en gepromoot worden binnen de regiopromotie. Ik hoor dat vanuit verschillende hoeken in Oost-Vlaanderen. Ik denk dat dat een aandachtspunt is en blijft voor de volgende jaren.

Mevrouw de voorzitter

Goed.
Mijnheer gedeputeerde.

De heer gedeputeerde Couckuyt

Dank u, mevrouw de voorzitter. Heel kort. Wat mevrouw Charlier zegt, het is natuurlijk zo, we hebben de sectordagen. In die sectordagen worden alle steden en gemeenten op gelijke waarden betrokken. We hebben geen apart stedenoverleg. Omdat wij net, en dit is delicaat wat ik zeg, alle kleinere gemeenten die mee hun bijdrage leveren in het geheel van de toeristische regio's, die een kleiner toeristisch potentieel hebben – mochten wij op deze moment een apart circuit gaan organiseren met alleen de steden, dan zetten wij dit gegeven van de gezamenlijke opbouw van middelen en van het delen van de aandacht voor stad en regio op de helling. Ik ben hier geen voorstander van. Wel ben ik voorstander dat men de mogelijkheden die er gemaakt worden via de vzw's, zoals Toerisme Waasland, Scheldeland, Leiestreek, Meetjesland en dergelijke meer, dat men die opbouw, waar men toch onmiddellijk betrokken is met mandatarissen, ik geef dit toe, dat men die zaken meer benut als er zijn vanuit de steden. Dit kan volstaan bijvoorbeeld door de mandataris die afgevaardigd is naar die regionale vzw zijn inbreng te laten voorbereiden in de stad zelf samen met de toeristische dienst. Dit kan wellicht zorgen voor een betere doorstroming.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer gedeputeerde.
Mevrouw Charlier, goed?
Dan kan ik overgaan naar de internationale relaties en de Europese projecten. Dan richt ik mij naar de heer Van Duyse, de provincie als organisator van buitenlandse handelsmissies.
Mijnheer Van Duyse, u heeft het woord.

De heer Van Duyse

Dank u, mevrouw de voorzitter. Het Oost-Vlaams provinciaal beleid op het vlak van buitenlandse handel en provinciale handelsmissies speelt zich, dat is geen nieuws, voornamelijk af rond China en Vietnam. De doelstellingen van de provincie zijn: Oost-Vlaamse bedrijven promoten en begeleiden op buitenlandse markten, internationalisering van Oost-Vlaamse kennis en andere publieke en private instellingen, acquisitie, onthaal en begeleiding van kandidaat-investeerders met het oog op verhoging van het aantal buitenlandse directe investeringen. Om deze doelstellingen te bereiken, organiseert de provincie op regelmatige basis handelsmissies, maar daar staat ze niet alleen mee. Ook het FIT organiseert op regelmatige basis dergelijke handelsmissies en beschikt tevens over vijf provinciale kantoren in evenveel Vlaamse provincies. Het organiseren van economische missies is voor ons dan ook geen kerntaak van de provincie. Het geld en de energie die erin gestoken worden, staan niet in verhouding met de output. Het aantal KMO's dat effectief meegaat, is echt niet denderend en over de beloofde resultaten wordt gezegd dat ze niet meetbaar zijn en dat we ze op lange termijn moeten bekijken. Dat laatste komt

voornamelijk omdat er bij de provinciale missies aan prospectie wordt gedaan. Er worden contacten gelegd en mogelijkheden onderzocht. De handelsmissies van FIT gaan doorgaans verder. Hier worden vaker concrete stappen gezet om effectief een nieuwe exportmarkt aan te boren of investeerders aan te trekken. Het is volgens ons efficiënter, effectiever en meer kostenbesparend als deze activiteiten gebundeld worden, zodat algemene expertise optimaal kan ingezet worden en de economische en zakelijke slagkracht versterkt. Onze fractie stelt dan ook voor om zelf geen provinciale missies meer te organiseren en enkel nog te participeren aan missies die georganiseerd worden door FIT of door andere instanties. Een participatie van de provincie kan enkel op expliciete vraag van de organisatoren en indien meerwaarde kan aangetoond worden. Bijvoorbeeld omwille van omgebouwde contacten in China en Vietnam.

FIT heeft drie voorwaarden gesteld voor geslaagde handelsmissies. Eén, de coördinatie en de voorbereiding moet door één partij gebeuren. Twee, er moet een sterk wervende actie naar de Vlaamse bedrijven georganiseerd worden. Drie, de mogelijkheid om in het buitenland een interessant afsprakenprogramma op te stellen voor de deelnemende bedrijven moet ook in één hand zitten. FIT ziet voor zichzelf een rol weggelegd bij punt 1 en 3 en zegt dat de rol van de provinciale actoren en het economisch middenveld voornamelijk ligt in het wervend karakter voor de missies naar Vlaamse bedrijven. Is de deputatie bereid zich in deze taakverdeling van FIT in te schrijven? Om in de geest van deze twee dagen te blijven: wil de deputatie met andere woorden aan Caesar geven wat aan Caesar toekomt (Mattëus 22)?

Mevrouw de voorzitter

Goed, mijnheer Van Duyse. Dan geef ik het woord aan mevrouw gedeputeerde. Mevrouw Verhoeve, u heeft het woord.

Mevrouw gedeputeerde Verhoeve

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Mijnheer Van Duyse, een gelijkaardige vraag werd reeds uitvoerig besproken in de raad van september. Maar ik zal toch nog proberen zo volledig mogelijk te antwoorden op uw vraag. FIT is het Vlaams agentschap voor internationaal ondernemen. Het is binnen de Vlaamse overheid een extern verzelfstandigd agentschap dat valt onder het beleidsdomein Internationaal Vlaanderen. FIT beschikt over 96 kantoren, naast het hoofdkantoor in Brussel en de vijf provinciale diensten. Daarnaast zijn er ook nog 90 kantoren in het buitenland. Eind 2015 telde FIT 165 personeelsleden in Vlaanderen en 198 in het buitenland. FIT heeft een ruime dienstverlening voor de Vlaamse bedrijven, namelijk het adviseren en het ondersteunen van Vlaamse bedrijven die importeren of internationaliseren of dat wensen te doen. Het organiseren van zakenreizen naar het buitenland is slechts een van de manieren om deze doelstelling te realiseren. Daarnaast brengt FIT aankopers in contact met Vlaamse producenten en helpt FIT bedrijven met hun investeringsproject in Vlaanderen. Uit deze summiere oplijsting wordt onmiddellijk duidelijk dat het internationaal beleid van het provinciebestuur en FIT als organisatie zowel enkele interessante raakvlakken als verschilpunten kent. Zowel voor het provinciebestuur als voor FIT is het organiseren van buitenlandse zendingen slechts een van de manieren om een internationaal beleid te voeren. Er worden infosessies ingericht, seminars, in Oost-Vlaanderen en er worden buitenlandse delegaties bij ons ontvangen. Internationaal beleid mag dan ook in geen geval verengd worden tot het organiseren van enkel buitenlandse zendingen. Bij internationaal beleid komt heel wat deskresearch kijken om op de hoogte te zijn en te blijven over economische markten en samenwerkingsopportuniteiten in het buitenland. Onze stakeholders worden geïnformeerd en geadviseerd door eigen medewerkers en doorverwezen naar onder meer FIT, ambassades in het buitenland en internationale organisaties. Daar waar, en nu kom ik tot een belangrijk onderscheid, FIT zich richt tot exportbevordering voor de Vlaamse ondernemer, gaat het provinciaal beleid uit van een expliciete triple helix-benadering, het multi-stakeholdersmodel dat aan de basis ligt van al onze acties en initiatieven. Het samenbrengen van overheid, het bedrijfsleven en de kennis. De kennis en de onderwijsinstellingen, dat is de grote troef die onze unieke selling position uitmaakt. In tegenstelling tot FIT wordt dus in het Oost-Vlaamse beleid niet enkel gefocust op de economische resultaten voor deelnemende bedrijven, maar even belangrijk wordt er veel aandacht besteed aan de uitbouw van de internationale samenwerking van onze kenniscentra als belangrijk exportproduct voor onze provincie. Uit elke evaluatie blijkt dat onze deelnemers deze triple helix-benadering bijzonder waardevol vinden en dat dit een krachtig instrument is om de kloof tussen ondernemers en onderzoekers te dichten. Bovendien is het een samenwerkingsmodel waarop commerciële activiteiten kunnen worden geënt. De overheid, het

provinciebestuur, zorgt voor een breed kader, voor coördinatie en opent deuren. In veel landen nog een must, wil men internationaal samenwerken. Deze vorm van samenwerken is intens en vereist een goed netwerk. Het provinciebestuur zet dan ook in op niches. Deze niches zijn zowel geografisch als thematisch en bestrijken geen wereldwijde werking zoals FIT. Dit is een tweede verschil.

Een derde verschilpunt met FIT betreft de inhoudelijke werking. Het provinciebestuur kiest bewust voor projectwerking. In deze projecten zijn dan ook vertegenwoordigers van de provinciale overheid, bedrijven en kennis- en onderzoeksinstellingen betrokken. Dit zowel aan Oost-Vlaamse zijde als aan de zijde van de buitenlandse partner. Zo lopen er bijvoorbeeld momenteel projecten rond – ik ga een aantal voorbeelden oplijsten: voedselveiligheid, bioveiligheid en antibioticareductie in de Vietnamese veeteelt en aquacultuur, een verkenning van de mogelijkheden om onderzoeksmatig samen te werken met China op het vlak van water en waterbeheer, verdere professionalisering in de Vietnamese land- en tuinbouwsector, voedselveiligheid en verantwoord pesticidegebruik in de Vietnamese groenteteelt. Allemaal thema's met een sterk maatschappelijk engagement en met het oog op duurzaamheid. Projectwerking is geen single shot-actie, maar loopt over meerdere jaren. Ook bedrijven en de academische wereld engageren zich in een project voor een langere duur. Het provinciebestuur coördineert en staat in voor follow-up. Dit blijkt ook uit het feit dat bedrijven vaak aan meer dan één missie deelnemen en dus ook zelf bereid zijn te investeren in de samenwerking. Deze projectwerking is een belangrijk onderscheid met de doelstellingen van andere overheden en organisaties. Uit deze oplijsting mag dan duidelijk zijn dat er naar hoofdplicht, methodologie en schaalgrootte belangrijke verschilpunten zijn. Is er dan geen enkele gemene deler? Zeer beperkt wel. Daarin vinden het provinciebestuur en FIT elkaar, ondersteunen ze elkaar op het terrein en spelen informatie door aan onze partners. Er wordt dan ook in volledige transparantie, complementariteit en synergie samengewerkt met FIT, getuige hiervan ook de zending naar China in juni van vorig jaar. De Vlaamse economische vertegenwoordigers worden steevast uitgenodigd voor onze acties en zendingen. Ze nemen deel aan onze programma's en ze staan ook geregeld in voor het deels verzorgen van bedrijfscontacten. Uit bovenstaande mag blijken dat hierin geen enkele competitie schuilt. Tot slot vermeld ik dan ook dat in Vlaanderen bijzonder goede samenwerking is tussen onze diensten en FIT, in bijzonder wat betreft het aantrekken van buitenlandse investeringen naar onze provincie. Het Oost-Vlaams acquisitieplatform werd mede op vraag van FIT opgericht. FIT is een vaste partner in dit platform dat op een gestructureerde wijze kennis en informatie-uitwisseling over potentiële buitenlandse investeerders bevordert onder coördinatie van het provinciebestuur.

Ik sluit dan ook af, mijnheer Van Duyse, met u gerust te stellen. Er heerst bijzonder goede afstemming en coördinatie onder alle betrokkenen op alle niveaus. Het is dan ook door synergie, afstemming en samenwerking dat beleidsdoelstellingen uiteindelijk worden gehaald.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw gedeputeerde.
Mijnheer Van Duyse.

De heer Van Duyse

Dank u. Het is inderdaad zo dat deze discussie al in september deels gevoerd is, maar toen werd ze een beetje ondergesneeuwd en was er meer persoonsgebonden materie dan de inhoudelijke discussie die wij daar nu over kunnen voeren. Wat ik vooral onthoud, is het feit dat er inderdaad verschillen zijn qua aanpak, projecten, qua inhoud, ook qua kanalen, handelsmissies, seminaries, maar dat die eigenlijk allemaal niet zwaar genoeg wegen om te zeggen: daarom moeten wij aparte instanties, aparte organisaties, aparte instituten in leven houden. Er zijn veel meer zaken die ons verbinden. Er zijn veel meer zaken die de versnippering van dergelijke zaken kunnen tegengaan die ons kunnen versterken als wij al die zaken samenbrengen op één niveau in plaats van allemaal te zeggen: dit is net iets anders dan hetgeen dat daar gebeurt of dit doen we net iets anders. Dus mijn pleidooi is vooral om ons versterkend te laten samenwerken door op de overeenkomsten te wijzen eerder dan op de verschillen die er inderdaad nu nog zijn en gelukkig zijn.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mijnheer Van Duyse.

Dan ga ik over naar het punt van de heer Bauwens over de meerwaarde op de onderzoeks- en de uitwisselingsprojecten hoger onderwijs met China en Vietnam.
Mijnheer Bauwens, u heeft het woord.

De heer Bauwens

Om kort te zijn, wil ik nog verder ingaan op wat u gezegd heeft, mevrouw de voorzitter. Waar en op welke vlakken kan men dit vaststellen, die meerwaarde? Is een subsidie van 60.000 euro per jaar waardevol besteed? Dat is mijn vraag.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mijnheer Bauwens.
Mevrouw gedeputeerde.

Mevrouw gedeputeerde Verhoeve

Dank u, mevrouw de voorzitter. Collega Bauwens, de internationale samenwerking van het provinciebestuur Oost-Vlaanderen heeft een belangrijke economische eindfinaliteit. De bedoeling was en is om onze ondernemingen te ondersteunen in hun ambitie om internationaal actief te zijn in een beperkt aantal focuslanden, in het bijzonder China en Vietnam, zoals u terecht stelt. Maar tegelijkertijd is het onze ambitie om de Oost-Vlaamse onderwijsinstellingen en onderzoekscentra te ondersteunen in hun internationaliseringsstrategie. Om deze reden werd dit reglement in 2014 in het leven geroepen om Oost-Vlaamse kenniscentra de mogelijkheid te geven om met een beperkt budget van maximaal 5.000 euro per goedgekeurd project een samenwerking in het buitenland te initiëren. Het triple helix-model waarnaar ik daarnet ook verwees, staat hierin centraal. De samenwerking dus tussen overheid, kennisinstellingen en private ondernemingen die elkaar versterken en zo tot concrete resultaten komen voor onze provincie en partnerregio's. Voor het jaar 2016 werden op dit reglement in totaal acht projecten goedgekeurd voor een bedrag van toen 39.490 euro. Voor het jaar 2017 werden acht projecten goedgekeurd voor een bedrag van 40.000 euro.

Nu, welke meerwaarde hebben deze projecten? Vooreerst is er de meerwaarde van deze projecten voor de betrokken kenniscentra zelf, het initiëren van bilaterale onderzoeksprojecten. Het onderzoek zorgt voor uitwisselingen van studenten en professoren. Door deze onderzoeksprojecten worden stageplaatsen gecreëerd voor Oost-Vlaamse studenten en doctorandi. Hiernaast wordt ook een meerwaarde gecreëerd voor Oost-Vlaamse bedrijven die door de Oost-Vlaamse samenwerking in China en Vietnam en de hiermee gerelateerde projecten in het bijzonder worden gefaciliteerd.

Collega's, laat mij toe om een concreet voorbeeld te illustreren welke resultaten voor kenniscentra kunnen worden behaald en hoe de resultaten het louter wetenschappelijke academische karakter kunnen overstijgen. Ons bestuur nam een aantal jaren terug het initiatief om een samenwerking uit te bouwen rond de verdere ontwikkeling van de veeteeltsector in Vietnam. In het kader van deze samenwerking werden projecten op dit reglement ingediend. Doel was de wetenschappelijke samenwerking met een aantal Vietnamese kenniscentra op te starten, waardoor kennisuitwisseling en uitwisseling van professoren en studenten kon worden geïnitieerd. Intussen wordt een opvolgproject uitgevoerd waarvoor de VLIR 75.000 euro ter beschikking stelde. Dus van een kleinschalig opstartbudget, zogenaamd *seed money*, van 5.000 euro, tot een VLIR-project van 75.000 euro. Of hoe een kleine provinciale toelage kan uitgroeien tot een groter project. Momenteel wordt een projectvoorstel voorbereid om rond dit thema externe federale middelen voor een budget van 200.000 euro aan te trekken. Deze projecten betekenden echter niet enkel de opstart van de samenwerking van de betrokken kenniscentra in Vietnam rond dit thema, maar ondersteunden via de bovengenoemde triple helix-methodologie de verdere uitbouw van de Oost-Vlaamse samenwerking in Vietnam op dit vlak. Een duidelijke win-win, niet enkel voor de betrokken kennisinstellingen, maar ook voor ons provinciebestuur. Ondertussen is een hele reeks ondernemingen bij deze samenwerking betrokken en met succes. Dit reglement heeft dus duidelijk een meerwaarde op verschillende vlakken. Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mevrouw gedeputeerde.

Mijnheer Bauwens, goed? Dan ga ik naar de heer De Coninck over het informatiepunt Europa Direct en de avondlezingen.

U heeft het woord.

De heer De Coninck

Dank u, mevrouw de voorzitter. Geachte voorzitter, geachte gedeputeerden en collega-raadsleden, Europa Direct is het lokale informatiecontactpunt van de Europese Commissie. Het is een partnership tussen provincie, Europa en de FOD Buitenlandse Zaken. Het informatiepunt wil informatie over Europa dichterbij de burger brengen. Je kunt er terecht voor gratis brochures in verband met het ontstaan, het beleid en de werking van de Europese Unie. Men tracht er een antwoord te geven op vragen in verband met het Europa van vandaag.

Recent ontving ik verschillende uitnodigingen van het informatiepunt. Het waren uitnodigingen voor avondlezingen over de toekomst van Europa in samenwerking met de Universiteit Gent, als ook een lezing door fotograaf Carl De Keyzer. Mijn vragen zijn: hoe kaderen die lezingen in de doelstellingen van het informatiepunt? Wat is de rol van de provincie hierin? Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer De Coninck. Dan geef ik het woord aan mevrouw gedeputeerde.

U heeft het woord.

Mevrouw gedeputeerde Verhoeve

Dank u, mevrouw de voorzitter. De kennis over Europa, en het mag hier gezegd worden, is bij het brede publiek nogal beperkt. Informeren en sensibiliseren zijn hier duidelijk de sleutelwoorden. Het informatiepunt Europa Direct speelt hierop in via doelgerichte informatie, lespakketten, mediacampagnes en organisatie van evenementen. De nadruk ligt hierbij steeds op de boodschap: Europa is aanwezig in de dagdagelijkse leefomgeving van alle burgers. Laagdrempelige publieksacties, zoals de Europadag in combinatie met de actie Europa in jouw buurt vormen hierbij belangrijke bijdragen. Bovendien is het infopunt Europa Direct een inloopcentrum met tal van gratis publicaties en digitale informatie op de gelijkvloerse verdieping van ons PAC.

Nu, van bij de opstart van het infopunt Europa Direct werd er gefocust op het onderwijs als prioritaire doelgroep. Dit voor alle onderwijskoepels en over alle onderwijsvormen heen. Een belangrijke doelgroep zijn de 83.000 universiteit- en hogeschoolstudenten die Oost-Vlaanderen telt. De structurele samenwerking die het provinciebestuur sinds vele jaren met het hoger onderwijs onderhoudt en de daaruit gegroeide samenwerkingen met specifiek op Europa georiënteerde richtingen, zoals Europees recht en het Centrum voor Europese studies, beide van de UGent, vormen hierbij een solide basis. Deze samenwerking resulteert in vele activiteiten die samen met het infopunt Europa Direct worden georganiseerd, zoals de Erasmus Welcome Day, de avondlezingen zoals de collega vermeldt en de debatten en lezingen samen met de vakgroep Politieke wetenschappen. Het infopunt Europa Direct wil het publiek via deze lezingen een grondig inzicht geven en laten verwerven in de ontwikkeling en de actuele dynamiek van de Europese instellingen, de kennis verhogen van de voornaamste politieke en sociale actoren en stromingen in de Europese staten en hun invloed op de EU-besluitvorming.

Ik wil deze acties en initiatieven voor u illustreren met twee voorbeelden. In 2003 werd voor de eerste maal het boekje Jelle en Jana ontdekken Europa ontwikkeld door het infopunt Europa Direct. Dit boekje is bestemd voor leerlingen van het vijfde en het zesde leerjaar en werd inmiddels herwerkt en geactualiseerd. Sinds de publicatie hebben al meer dan 13.000 leerlingen van Oost-Vlaamse scholen Europa beter leren kennen enkel dankzij dit boekje. Op 11 december, dus volgende maand, organiseert het infopunt Europa Direct voor de zesde maal het Europees jaaroverzicht, een avond met een humoristische blik op de Europese actualiteit, gebracht voor professor Hendrik Vos, VRT-journalist Rob Heirbaut. Elk jaar bracht deze avond een duizendtal aanwezigen op de been. En ook nu, hebben ze mij gezegd, zijn er 574 personen reeds ingeschreven voor 11 december. Collega's, ik nodig u dan ook bij dezen uit op dit ludieke en fijne evenement dat infopunt Europa Direct organiseert.

Tot slot, collega De Coninck, licht ik graag nog even de rol van het provinciebestuur toe. Reeds in 1997 ging het provinciebestuur in op het initiatief van de Europese Commissie en het toenmalig Belgisch ministerie van Buitenlandse Zaken om in de verschillende provincies een infopunt Europa, infopoint Europe, het huidige Europa Direct-informatiecentrum op te richten. Eind jaren tachtig werd het Oost-Vlaamse bestuur een actor in diverse Europese programma's. Vanuit die taaktelling en vanuit de vaststelling dat de provincies een goede uitvalsbasis vormden voor een dergelijk informatie- en sensibiliseringsinitiatief, gezien haar ruime netwerk met instellingen en geprivilegieerde contacten met hogere en lokale overheden, lag het voor de hand dat de toenmalige minister van Buitenlandse zaken opteerde voor de provinciebesturen om de op te richten infopoints Europe te huisvesten. Een ander voordeel was dat de keuze voor de provinciebesturen de opportuniteit bood dat de diverse informatiecentra Europe Direct vlot met elkaar kunnen samenwerken en gemeenschappelijke initiatieven ontwikkelen. De link met het provinciebestuur is en blijft uitermate belangrijk. De provincie is een uitstekende uitvalsbasis voor een dergelijk initiatief gezien haar ruime netwerk, terreinkennis en goed uitgebouwde contacten met alle actoren. De ervaring op het vlak van internationale samenwerking binnen de Europese context biedt heel wat extra opportuniteiten tot het promoten van de Europese Unie. Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw gedeputeerde.

Dan kom ik bij de heer Otte, maar vooraleer ik de heer Otte het woord geef, zou ik hem graag vandaag proficiat wensen met zijn verjaardag.

[applaus]

Namens onze ganse raad, mijnheer Otte, van harte proficiat met uw verjaardag. Een mooiere dag als vandaag binnen ons halfroond, het is toch zeer mooi.

De heer Otte

Dank u wel, voorzitter, u bent blijkbaar bijzonder goed ingelicht.

Mevrouw de voorzitter

U heeft een goede voorzitter. Ik probeer van alles te weten van jullie allemaal. Ik probeer het allemaal te onthouden. Maar bij dezen, mijnheer Otte, u weet ook als er de dag zelf van een raad of een commissie iemand verjaart, u weet ook dat u straks uitgenodigd bent.

Goed, mijnheer Otte, uw tussenkomst, Europese cofinanciering. U heeft het woord.

De heer Otte

Dank u wel, voorzitter. Geachte voorzitter, geachte griffier, geachte gedeputeerden, beste collega-raadsleden. De Europese Commissie wil voor de periode 2014-2020 voor meer duurzaamheid zorgen, armoede en sociale uitsluiting terugdringen, economische groei en werkgelegenheid stimuleren door innovatie en ondernemerschap. Dit alles vanuit het centrale idee dat de samenwerking tussen kennisinstellingen, bedrijven, overheden en burgers voor innovatie en economische ontwikkeling zorgt. Het provinciebestuur is een betrokken overheid. Oost-Vlaanderen en Europa vinden elkaar. Het is niet alleen de titel van een handige brochure over Europese subsidieprogramma's, maar het is ook terug te vinden in de budgetten. In de zitting van de commissie Grondgebonden materies werd reeds toelichting gegeven over deze Europese programma's en projecten. Er werd verwezen naar enkele vlagschipprojecten voor Oost-Vlaanderen. Kunt u hierover nader toelichting geven? Welke Europese projecten worden door de provincie medegefinancierd? Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer Otte. Dan geef ik het woord aan mevrouw gedeputeerde.

U heeft het woord.

Mevrouw gedeputeerde Verhoeve

Mijnheer Otte, ik kan u dat moeilijk weigeren de dag van uw verjaardag natuurlijk, dus ik zal u antwoorden. Het Oost-Vlaamse provinciebestuur is inderdaad sinds vele jaren een actief en erkende actor en partner in Europese programma's. Als intermediair streekbestuur vervullen we hierbij een schakelfunctie tussen Europa en de Oost-Vlaamse lokale besturen, kennisinstellingen, publieke en private bedrijven en organisaties en burgers. De provincie is actief in acht Europese programma's. Er zijn zeven programma's die met middelen uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling werken, namelijk het Vlaamse programma EFRO Vlaanderen en de zes programma's voor territoriale samenwerking INTERREG. INTERREG Vlaanderen-Nederland, INTERREG Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen, INTERREG 2 Zeeën, INTERREG Noordzee Regio, INTERREG Noord-West-Europa en INTERREG Europe. Daarnaast is het Europees landbouwfonds voor plattelandontwikkeling waarover collega Vercamer u ongetwijfeld in aanvulling op mijn antwoord meer zal kunnen vertellen. De rol van het provinciebestuur is hierin zeer divers. Deelname in beslissingsorganen, zoals het comité van toezicht en stuurgroepen. De dagdagelijkse uitvoering van programma's. De provinciale contactpunten voor EFRO Vlaanderen en INTERREG Vlaanderen-Nederland. Certificeringsautoriteit via de POM, de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Oost-Vlaanderen. Omwille van de vele raakvlakken met provinciale beleidsopties speelt het provinciebestuur als cofinancier voluit in op dit Europees beleid en de Europa 2020-strategie. Deze projecten dragen niet alleen bij tot de economische ontwikkeling, maar ook tot de klimaatdoelstellingen, oplossingen voor ruimtelijke ordeningsvraagstukken, onderwijs en arbeidsmarkt en komen tegemoet aan de uitvoering van beleid op vele domeinen. Voor de EFRO- en INTERREG-programma's lopen er ondertussen in Oost-Vlaanderen 105 projecten met ongeveer een zestigtal unieke partners, alsook nog een aantal projecten in herwerking voor goedkeuring. Wat betreft EFRO zijn er vlaggenschipprojecten, zoals u terecht stelt, die Oost-Vlaanderen op de Europese en internationale kaart zetten. Dan denk ik in het bijzonder aan, en ik ga ze even oplijsten: het project ORSI. Het project ORSI is het expertise- en innovatiecentrum voor robot- en minimale invasieve chirurgie dat momenteel in aanbouw is in Melle. Naast trainingen wil het instituut de ontmoetingsplek worden voor artsen, voor wetenschappers, voor ingenieurs en de industrie. De kruisbestuiving zorgt voor een kwalitatieve ontwikkeling en introductie van innovatieve medische technologieën in de gezondheidszorg. Een ander project is het project IMPACT van de Bio Base Europe Pilot Plant in de Gentse haven. Hierin wordt nieuwe demonstratie-infrastructuur opgebouwd specifiek voor gasfermentatie. De Bio Base Europe Pilot Plant is een openinnovatieproeffabriek die bedrijven helpt bij de ontwikkeling van nieuwe producten, zoals hernieuwbare chemicaliën, bioplastics, biodetergenten, biosolventen en zo verder. Een derde project is CAPTURE-accelerator van de UGent, met als doel innovatieve technologieën in de markt zetten die het grondstofhergebruik in Vlaanderen versnellen. De CAPTURE-accelerator bestaat uit twee delen: de CAPTURE-businessaccelerator voor snelle doorstroom van kennis naar economie en maatschappij en de CAPTURE-technology-accelerator, technische testruimtes die provinciale cofinanciering ontvangen. Dit project hebben we trouwens gisteren gelanceerd. De start van het gebouw is voorzien voor september 2018. Ook de INTERREG-programma's kunnen reeds mooie projectresultaten voorleggen of zijn volop in ontwikkeling. Voor alle EFRO-projecten samen zorgt 1 euro provinciale steun voor 7,5 euro EFRO-financiering in de provincie, wat dus een significant multiplicatoreffect betekent. Alle Europese projecten in Oost-Vlaanderen zijn te raadplegen op de projectenwebsite en achterliggend is een uitgebreide zoekmachine die u op basis van thema's, programma's, regio's en prioriteit wegwijs maakt in de diverse Europese projecten. Vanuit de grote expertise en terreinkennis die het bestuur heeft opgebouwd, worden mogelijke initiatiefnemers verder gesensibiliseerd en bijgestaan in de uitwerking en uitvoering van hun projecten. Als essentiële tussenschakel tussen Vlaanderen en de lokale besturen volgt de provincie dan ook de voorbereidingen die zijn gestart voor het cohesiebeleid post-2020 en wil het bestuur haar rol in de Europese structuurfondsen naar de toekomst toe blijven verderzetten. Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw gedeputeerde.

Goed, mijnheer Otte? Dank u.

Dan ga ik naar economie, POM, middenstand en EROV. Ik kijk opnieuw naar de heer Van Duyse.

Mevrouw gedeputeerde Verhoeve

Mevrouw, sorry, collega Vercamer zou een aanvulling geven op mijn antwoord.

De heer gedeputeerde Vercamer

Mevrouw de voorzitter, men kent ons systeem ondertussen wat plattelandsontwikkeling betreft. Er is in onze budgetten dit jaar 1.207.001 euro ingeschreven. Dat is iets minder dan vorig jaar, maar dat is omdat we dit jaar iets vertraging hebben in de uitvoering van projecten, dus minder cofinanciering moeten voorzien. Ik probeer daarin een beetje het voorbeeld te geven. Dat laat mij ook toe als collega's dreigen te overdrijven ze even terug te trekken. Dus ik moet het voorbeeld geven. We hebben 1.207.000 euro voorzien, vorig jaar 1.339.000 euro.

Mevrouw de voorzitter

Mijnheer gedeputeerde, zeer goed, ik dank u voor uw tussenkomst.

Dat is goed, mijnheer Otte?

Dan ga ik naar de heer Van Duyse over de drempels voor jonge ondernemingen verlagen.

Mijnheer Van Duyse, u heeft het woord.

De heer Van Duyse

Dank u wel. De provinciale overheid stuurt jaarlijks een pak aanbestedingen en offertes uit, al dan niet open of beperkte, en is dus een mogelijk interessante leverancier voor tal van KMO's en start-ups. KMO's en start-ups hebben het dikwijls moeilijk om dergelijke overheidsopdrachten binnen te halen, omdat ze het vaak moeten afleggen tegen gevestigde waarden. Toch zijn die startende ondernemers vaak goedkoper, creatiever en sneller. De criteria waaraan soms moet voldaan worden, zijn echter heel zwaar voor start-ups en KMO's. Ook al zijn er in de wet op de overheidsopdrachten wel al serieuze aanpassingen gebeurd. Eerste gedeputeerde Vercamer heeft op de provincieraad van 27 januari 2016 verklaard dat we in hem een partner konden vinden om deze criteria niet te streng te maken. Wij zijn hem nog steeds dankbaar daarvoor. Ondertussen is er wel al een en ander gebeurd. Via een parlementaire vraag, gesteld aan minister Bourgeois, werden al wat voorstellen gemaakt waarin onder andere werd voorgesteld om slim om te gaan met de eisen en criteria, zodat KMO's dezelfde ruimte en een gelijk speelveld kunnen krijgen als grotere bedrijven. Er werd ook voorgesteld om proportionele eisen voorop te stellen die waar mogelijk ook haalbaar zijn voor KMO's. Er werd voorgesteld om opdrachten op te delen in kleinere percelen. Wij herinneren ons allemaal het toch wel schrijnende voorbeeld van de bakker uit Nieuwerkerken die na vijftig jaar dienstverlening aan het OCMW dat niet meer kon doen omdat er nu eenmaal via een groepsaankoop ging aangekocht worden. Dag klant.

Bij het kabinet van Peeters kregen we te horen dat men zich bewust is van de moeilijkheden en de vragen en dat men er ook bij Michel aan het werken is. Kortom, de materie leeft. Toch zijn er soms problemen die ineens komen aangewaaid, zoals bij een mail die ik gisteren kreeg, waarin de KMO vraagt om enige discretie aan bod te leggen, maar waarin die schrijft dat de provincie Oost-Vlaanderen binnenkort start met een project waarbij bedrijven kunnen intekenen. Eén firma wordt door de provincie geselecteerd om aan de bedrijven dit project aan te bieden. Ik citeer nu het bedrijf. Via een vriend kreeg ik aanvankelijk de melding dat ik zou uitgenodigd worden door de provincie om mij kandidaat te stellen. Vandaag hoor ik via dezelfde vriend dat we niet in de finale selectie zitten. De betrokken provincieambtenaar vertelde mijn vriend dat hij ons een brief zou toegestuurd hebben, maar dat we niet gereageerd hebben, wat onwaar is, zegt deze KMO. Nu komt de essentie. Toch opmerkelijk dat de provincie uiteindelijk slechts drie organisaties heeft aangeschreven. Je zou toch mogen verwachten van een overheid dat men een open oproep lanceert voor een dergelijk project en niet slechts drie organisaties aanschrijft waarbij de Oost-Vlaamse provincie er dan nog een organisatie uit West-Vlaanderen tussen neemt. Merkwaardig en discriminerend, het zijn niet mijn woorden, temeer dat er heel wat bedrijven actief zijn op het vlak van dit project in Oost-Vlaanderen. Voor een overheid wat mij betreft een vreemde gang van zaken. Misschien toch eens op te werpen in een volgende provincieraad. Weliswaar zegt hij graag zonder onze eigen case hiertoe te gebruiken. Dus ik heb alle verwijzingen een beetje weggelaten. De opmerking zou kunnen gemaakt worden dat het een vreemde gang van zaken is dat een overheid een uiterst beperkte selectie maakt van bedrijven die worden aangeschreven voor een

algemene opdracht, eerder dan een open oproep te lanceren. Ik heb het altijd moeilijk met zo een wijze van werken. Einde citaat, einde brief.

Los van deze case, die misschien wel op zich een discussie waard is, wil ik mijn vraag toch vooral richten naar de problemen die KMO's duidelijk tegenkomen bij openbare aanbestedingen, ook naar de provincie toe. Mijn vraag is dus: wat kan de provincie doen om KMO's en starters in die relatie klant-leverancier nog beter te betrekken?

Mevrouw de voorzitter

Goed, mijnheer Van Duyse. Dan geef ik het woord aan de heer gedeputeerde. Mijnheer Dauwe, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Dauwe

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Mijnheer de griffier, achtbare collega's en in het bijzonder mijnheer Van Duyse, wat betreft start-ups en overheidsopdrachten en de problematiek met betrekking tot de drempels voor jonge ondernemingen ten einde die te kunnen verlagen. Nu, de Economische Raad van Oost-Vlaanderen is zich absoluut bewust van de drempels die kleine en jonge ondernemingen ondervinden om deel te nemen aan overheidsopdrachten. Sinds 1 juli 2017 is de nieuwe wet overheidsopdrachten in werking getreden. Opdat meer kleine en jonge ondernemers zouden kunnen participeren in deze overheidsopdrachten, werden een aantal belangrijke wijzigingen aan de wet aangebracht. Ten eerste, een aanbestedende overheid mocht in het verleden onbeperkt omzetreferenties vragen en nu is dit beperkt tot tweemaal het geraamde bedrag van de opdracht. Twee, het bedrag voor aankopen op wat men noemt aanvaarde factuur is opgetrokken van 8.500 euro tot 30.000 euro. Voor opdrachten onder de 30.000 euro hoeft geen formele procedure gevolgd te worden. Deze verminderde vormvereisten zijn in het voordeel van kleine ondernemers, die vaak moeite hebben om aan die vroegere vormvereisten te voldoen. Ten derde, de nieuwe wet verplicht de aanbestedende overheden om na te denken over het opsplitsen van grotere opdrachten in percelen, opnieuw om meer kleine ondernemers de kans te geven om ook daaraan deel te nemen.

Wetgevend werden met andere woorden recent enkele belangrijke stappen gezet. Nu de nieuwe wetgeving volop in werking is, zal EROV in het voorjaar 2018 opnieuw een opleidingstraject organiseren om de KMO-bedrijfsleiders en zelfstandigen meer vertrouwd te maken met de nieuwe wetgeving overheidsopdrachten en de opportuniteiten voor hun bedrijven. Ook in het platform Oost-Vlaamse ziekenhuizen, waarin EROV samenaankopen tussen de Oost-Vlaamse ziekenhuizen coördineert, is er aandacht voor de thematiek die u aanhaalt. De ziekenhuisaankopers worden gesensibiliseerd om via een opsplitsing in percelen ook kleinere bedrijven de kans te geven om aan de opdracht mee te doen. Zeker in de zorgsector, waar innovatie van groot belang is, spelen start-ups een grote rol en is het belangrijk om in bestekken oog te hebben voor de laatst nieuwe producten of diensten, zoals u terecht stelt. In de textielsector tot slot werkt EROV binnen het Motiv-platform, Mode Technologisch Innovatieplatform Vlaanderen, samen met de Hogeschool Gent en de sectorfederaties aan een initiatief dat aankopers van textiel samenbrengt en inspireert rond thema's als circulair en lokaal aankopen.

Om dus kort te zeggen: het aantal aanvragen, het aantal bestekken die wij doen, is volledig wettelijk in orde. Aangaande uw vraag om zoveel mogelijk jonge ondernemers de kans te geven om mee te doen, kan ik u zeggen dat daar wat de provincie betreft, wat EROV betreft, ook in de verschillende onderdelen zoals de gezamenlijke aankoop van ziekenhuisproducten, dat we daar inderdaad volop aan werken en dat ook in de praktijk uitvoeren. Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mijnheer gedeputeerde.

Mijnheer Van Duyse, dat volstaat? Dank u.

Dan geef ik het woord aan mevrouw De Merlier over de sociale economie en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

U heeft het woord.

Mevrouw De Merlier

Dank u, mevrouw de voorzitter. Het provinciale meerjarenplan omvat als tweede prioritaire beleidsdoelstelling nieuwe impulsen geven aan de Oost-Vlaamse economie en Oost-Vlaanderen uitbouwen tot een multifunctionele kennisregio en een logistieke topregio. Het beleid inzake sociale economie is dan ook een onderdeel van dit economisch beleid. Het provinciebestuur bevordert de sociale economie en het maatschappelijk verantwoord ondernemen vanuit drie pijlers: sensibilisering, versterking draagvlak en ontwikkeling en ondersteuning indien deze ondernemingsoverschrijdend en regionaal van aard is. In het provinciaal budget staan twee acties. Enerzijds subsidie via het reglement voor de bevordering van innovatie en professionalisering door de samenwerking tussen reguliere en sociale economie-ondernemingen. Anderzijds de samenwerking met bedrijventrum De Punt ter bevordering van sociaal ondernemerschap. Op welke acties zet ons bestuur in om sociale economie-ondernemingen beter bekend te maken bij de reguliere bedrijven? Hoe stimuleert het bestuur de samenwerking tussen beide? Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw De Merlier. Dan geef ik het woord aan mevrouw gedeputeerde. Mevrouw Verhoeve, u heeft het woord.

Mevrouw gedeputeerde Verhoeve

Dank u, mevrouw de voorzitter. Collega De Merlier, ons provinciebestuur bevordert inderdaad sociale economie en maatschappelijk verantwoord ondernemen via sensibilisering, versterking van het draagvlak en de ontwikkeling en ondersteuning van de sociale economie indien deze ondernemingsoverschrijdend en regionaal van aard is. Om de sociale economie-ondernemingen beter bekend te maken bij de reguliere bedrijven werd recentelijk de leveranciersgids 'Waar sociaal aankopen in Oost-Vlaanderen?' ontwikkeld. Ik had die trouwens bij in een van de commissies deze maand. Deze publicatie voor ondernemingen en lokale besturen zet sociale economie-ondernemingen extra in de kijker. Onze Oost-Vlaamse ondernemers en openbare besturen kunnen op een eenvoudige wijze gegevens rond sociaal aankopen raadplegen. De bedoeling is deze gids op regelmatige tijdstippen te actualiseren en ook op termijn digitaal beschikbaar te stellen. Naast deze publicatie worden op geregelde tijdstippen al dan niet in samenwerking met externe partners studiemomenten, netwerkmomenten georganiseerd rond thema's die de samenwerking tussen sociale en reguliere bedrijven bevorderen. Zo werd afgelopen jaren in samenwerking met de Vlaamse overheid en de VDAB een studiedag Maatwerk bis en Lokale Diensten Economie georganiseerd en organiseerde wijzelf een aantal leermodules rond sociale economie in beweging, sociaal aanbesteden en sociale activering in de praktijk. De projectsubsidies voor de bevordering van innovatie en professionalisering door samenwerking tussen reguliere enerzijds en sociale economie-ondernemingen anderzijds zijn een belangrijk beleidsinstrument om de brug te slaan tussen de reguliere en de sociale economie. Het reglement wil een hefboom creëren in ondernemerschap en de innovatie in de sector bevorderen. Het heeft tot doel om vanuit de samenwerking tussen de reguliere en de sociale economie-ondernemingen als resultaat een product of een dienst af te leveren. Het eindresultaat moet een vernieuwend karakter hebben en bijdragen aan de professionalisering van kennis en vaardigheden bij zowel de reguliere als de sociale economie-ondernemingen. Dankzij ons reglement werden reeds enkele mooie voorbeeldinitiatieven gelanceerd die getuigen van een zeer goede samenwerking tussen die reguliere en sociale economie, zoals het project Schoolvis, Petit Botanique on tour, Sociaal Gemaakt en een machine voor het ontslepen van flessen in Gandae. Tot slot heeft het bestuur een samenwerking met De Punt, oorspronkelijk het incubatiecentrum voor de sociale economie in Oost-Vlaanderen. Deze samenwerking omvat onder meer de begeleiding van reguliere bedrijven die voor inschakeling zorgen, een rol als incubator, promotie van maatschappelijk verantwoord ondernemen en het vervullen van een brugfunctie tussen reguliere en sociale economie. Al deze acties en initiatieven hebben ons beleid inzake sociale economie de afgelopen jaar sterk uitgebouwd en ze worden sterk gewaardeerd. Het is dan ook mijn overtuiging en ambitie de reeds geleverde inspanningen zeker verder te zetten. Ik dank u.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw gedeputeerde.

Dan richt ik mijn ogen naar de heer Herman voor het dalend investeringsritme met betrekking tot de creatie van bedrijventerreinen.

Mijnheer Herman, u heeft het woord.

De heer Herman

Dank u wel, voorzitter. Ondanks de doelstelling om de creatie en revitalisering van bedrijventerreinen op een hoog niveau te houden, zien we dat de investeringstoelagen met het oog op de eigendomsverwerving voor de ontwikkeling van bedrijventerreinen en voor deelname in vennootschappen via subsidie aan de POM Oost-Vlaanderen daalt met ongeveer 28 procent, namelijk van 275.000 euro naar 200.000 euro en dit voor de twee toekomstige jaren, namelijk 2018 en 2019. Mijn vraag is of dit een bewuste beleidskeuze is. Of met andere woorden: is het beleid met betrekking tot de ontwikkeling van bedrijventerreinen gewijzigd in die zin dat er in een lagere bestemming geschakeld wordt of minder de focus hierop wordt gelegd? Wat zijn de beleidsdoelstellingen voor 2018 in het kader van de ontwikkeling voor nieuwe bedrijventerreinen? Of met andere woorden: worden er in 2018 nieuwe bedrijventerreinen ontwikkeld en zo ja, waar en welke oppervlaktes worden er voorzien?

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mijnheer Herman. Dan geef ik het woord aan mevrouw gedeputeerde.

Mevrouw Verhoeve, u heeft het woord.

Mevrouw gedeputeerde Verhoeve

Dank u, mevrouw de voorzitter. Collega Herman, inderdaad, in het meerjarenplan 2014-2018 is een investeringstoelage van 200.000 euro per jaar voorzien voor de eigendomsverwerving voor de ontwikkeling van bedrijventerreinen en voor de deelname in vennootschappen. Deze toelage werd voor drie jaar (2015, 2016 en 2017) uitzonderlijk met telkens 75.000 euro verhoogd omdat er bijkomende inkomsten werden verworven door de provincie. Dit omwille van het feit dat we een vergoeding ontvangen voor de aanleg van de zichtheuvel op onze eigendom op Eiland Zwijnaarde. Verder zet de POM onverminderd in op de ontwikkeling van nieuwe en het revitaliseren van bestaande bedrijventerreinen. Oost-Vlaanderen wil een ideale vestigingsplaats zijn natuurlijk voor bedrijven. De POM ontwikkelt hiervoor strategische en regionale bedrijventerreinen. De POM heeft in opdracht van de provincie geïnvesteerd in twee projecten. Tech Lane Ghent, bij ons beter bekend als het Eiland Zwijnaarde als eerste project waarbij in 2018 meerdere bedrijven hun eerste steen zullen leggen en waarbij het mobiliteit- en energiebeheer operationeel wordt. Als tweede projecten vermelden we glastuinbouwcluster Melsele, waar de POM in 2018 grondverwerving initieert zodoende de start van de cluster in 2020 te kunnen realiseren. Dus bij de revitalisering van vervallen en/of onbenutte bedrijventerreinen in Oost-Vlaanderen wordt ook bijkomende ruimte gecreëerd. De focus bij de realisaties van de POM in 2018 ligt op het project Oude Briel, waar de POM een regierol opneemt, coördinatie en communicatie, en op de bijzondere economische knooppunten Zelzate-Assenede en Zulte-Kruishoutem, waar de POM een rol als ontwikkelaar opneemt.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mevrouw gedeputeerde.

Goed? Dan ga ik over naar de heer Franck over de uitbouw Oost-Vlaanderen tot logistieke topregio, wegen, ondersteuning spoorwegen.

U heeft het woord, mijnheer Franck.

De heer Franck

Dank u. Het is denk ik ook een vraag rond mobiliteit. Nu wij in de vorige raad de fusie als laatste hebben goedgekeurd tussen de haven Gent en Zeeland wordt er verwacht dat de activiteit aanzienlijk zal stijgen. Met de huidige middelen rond mobiliteit denk ik dat we binnen de kortste keren in de problemen kunnen gaan komen. Een haven die niet voldoende ontsloten wordt, kan nooit groeien. Voor het ogenblik hebben wij twee spoorlijnen die langs het kanaal gaan, maar die zijn eigenlijk heel erg embryonaal. De ene is een zuiver goederenspoor. Het andere, onlangs aangelegd, kan voor een stuk ook personeel vervoeren. Maar ik denk dat er moet ingezet worden, zeker de kant van de Kennedylaan, om die tot een volwaardige spoorlijn uit te bouwen met een verbinding naar Terneuzen. Terneuzen is al lange tijd vragende partij hierover. Er is hier ook al in de raad een aantal keer gezegd: moest die spoorlijn effectief uitgebouwd worden, dat wij weer mogelijkheden hebben om een lijn te leggen naar Moerbeke enzovoort. Die lijn die er lag, die zou bijvoorbeeld kunnen geherwaardeerd worden. Dat is het eerste dat wij hebben. Het is een federale materie. Wij kunnen daar niet veel van zeggen, maar op het einde zal ik daar iets meer rond voorstellen.

Het tweede waar wij zouden moeten op inzetten is binnenvaart en eventueel ook estuaire vaart, zodanig dat men de verschillende havens, en dan spreek ik over Duinkerken, Zeebrugge en Antwerpen, met een bepaalde vorm van schepen kan bedienen die dan ook op de binnenvaart kunnen gebruikt worden. Ik denk dat dat een belangrijk punt is, want ik vrees een klein beetje dat de haven minder zal gebruikt worden voor productie, maar vooral voor overslag. Dus dat betekent dat men dankzij de nieuwe zeesluis bijvoorbeeld in het Kluizendok gaat toekomen met schepen en dat dan daar overgeladen gaat worden – ik vrees op camions, in het beste geval op een keer een trein. Dus ik denk dat we daar op moeten gaan inzetten dat men, zeker in het kader van bijvoorbeeld de Seine-Scheldeverbinding, dat men daar gaat moeten werken met binnenvaart en op een heel duidelijke manier.

Dus dat zijn de twee zaken die moeten bekeken worden, want de weg als dusdanig zit volgens mij voor het ogenblik vol. Nieuwe wegen voorzien, naast de E40 en naast de E17, lijkt mij niet zinvol. De bedoeling was ook waarom wij in het project gestapt zijn samen met Gent voor die haven, was te zorgen voor een duurzame toekomst. Ik denk dat bij uitstek, duurzaamheid, dat dat transport gaat moeten zijn. Wij gaan het transport duurzaam moeten doen of de fusie van de haven zal niet brengen wat wij gedacht hebben.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer Franck. Dan geef ik het woord aan mevrouw gedeputeerde. Mevrouw gedeputeerde, u heeft het woord.

Mevrouw gedeputeerde Verhoeve

Dank u, mevrouw de voorzitter. Collega Franck, een heel terechte vraag. De havenfusie tussen het havenbedrijf Gent en Zeeland Seaports brengt heel wat economische opportuniteiten met zich mee. Een optimalisatie van de spoorverbinding tussen Gent en Terneuzen is absoluut een must om de noodzakelijke modelshift in het havengebied mogelijk te maken. Daar zijn we het over eens. Samen met de nieuwe sluis in Terneuzen en de Seine-Noord-verbinding maakt een spoorlijn tussen Gent en Terneuzen de regio klaar voor de toekomst.

Een korte terugblik op de reeds genomen initiatieven. De provincie ijvert mee voor een betere spoorontsluiting tussen Gent en Terneuzen. In het kader van haar samenwerking in regio Scheldemond vroeg de provincie om de spoorverbinding te agenderen op de Vlaams-Nederlandse topontmoeting van 7 november 2016. De provincie financiert mee in het lopende Europese CEF-project, Connection Europe Facility Program, voor de studies rond de optimalisatie van de spoorverbinding. Als voorzitter van het project Gentse Kanaalzone nam de gouverneur het initiatief tot het opstellen van een gezamenlijke brief van 24 Oost-Vlaamse parlementairen om de spoorlijn Gent-Terneuzen bij de mobiliteitsministers Bellot en Weyts en bij de NMBS en Infrabel te bepleiten. De brief vond alvast, zoals u weet, veel weerklank in de media. Vanuit de voorttrekkersrol van de provincie en de stad Gent is aan de provincie Zeeland gevraagd om ook een brief aan de Nederlandse minister voor mobiliteit te sturen. Op de Scheldemondraad van gisteren stond een bestuurlijk actieplan geagendeerd waarin ook de spoorverbinding een belangrijke plaats inneemt. Ook de Vlaamse vertegenwoordiger in Nederland, Axel Buyse, was aanwezig op de vergadering gisteren. De Scheldemondraad vraagt dus om het spoordossier te agenderen voor de volgende Vlaams-Nederlandse topontmoeting in 2018. De resultaten van de verschillende studies worden

in het voorjaar van 2018 verwacht. Het onderzoek is zowel gericht op de verbetering van goederenvervoer per spoor als op de mogelijkheden voor personenvervoer via spoor met aandacht voor vrijwaring van genoeg capaciteit voor goederenvervoer, nu en in de toekomst. Eveneens worden verschillende financieringsmogelijkheden onderzocht. De provincie is als partner vertegenwoordigd in het opgerichte projectteam dat de voortgang van het gehele project opvolgt en bewaakt. Daarnaast wordt de provincie ook nauw betrokken bij de opvolging van de opgestarte deelstudie met betrekking tot personenvervoer via het spoor tussen Gent en Terneuzen. De provincie waakt dus mee over de studieresultaten. Het is belangrijk. Het is heel belangrijk dat er vervolgens met de resultaten aan de slag kan gegaan worden en er zou kunnen geïnvesteerd worden in de aanstelling bijvoorbeeld van een projectmanager die samen met de beide havenbesturen aan de slag gaat met het implementeren van de studieresultaten en de nodige vervolgstappen coördineert en de mogelijke knelpunten probeert op te lossen samen met alle betrokken partijen. De provincie en de stad Gent zijn samen aan het bekijken waar financiële middelen kunnen gevonden worden voor de aanwerving van een projectcoördinator.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw gedeputeerde.
Mijnheer Franck.

De heer Franck

Heel kort. Ik zou ook aandacht willen vragen voor de binnenvaart, want ik denk dat dat op termijn misschien een oplossing zal zijn. Ik zie dat ze in Kortrijk bijvoorbeeld alle bruggen al op een bepaalde hoogte gebracht hebben in het vooruitzicht van, maar zolang men meer naar de monding toe niet in gang schiet, heeft dat eigenlijk niet veel zin.

Mevrouw de voorzitter

Goed? Mijnheer gedeputeerde.

De heer gedeputeerde Hertog

Collega Verhoeve heeft inderdaad het recente verleden en de nabije toekomst geschetst, maar ik wil er nog even de nadruk op leggen dat, zoals ik ook aan collega Bauwens vorige week heb meegegeven, het feit dat een aantal parlementsleden nu een brief geschreven heeft toch te maken heeft, denk ik, met het feit dat wij eigenlijk al tien jaar op dezelfde nagel aan het kloppen zijn. Dat wij het zijn die het spoorlijncomité hebben opgericht. Dat ook wij het zijn die aan de wieg stonden van de druk op de NMBS. Ik ben mij ervan bewust dat dat waarschijnlijk geen pluim zal zijn die wij op onze hoed zullen mogen steken op het einde van de rit, maar ik wil toch nog eens benadrukken dat we vanuit de provincie al tien jaar dit dossier mee op de agenda willen zetten en waarschijnlijk dat het daardoor is dat sommige parlementsleden weten dat daar een spoorlijn ligt. Dank u wel.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mijnheer gedeputeerde.
Dan ga ik naar de heer Van Duyse over de studiediensten, innovatie stimuleren, provincie uitbouwen als kennisregio.
Mijnheer Van Duyse.

De heer Van Duyse

Dank u, mevrouw de voorzitter. Even de situatie. Eén. De Economische Raad voor Oost-Vlaanderen, EROV, werkt in opdracht van het provinciebestuur aan sociaaleconomische ontwikkeling van de provincie Oost-Vlaanderen. EROV is actief op het vlak van managementondersteuning voor KMO's, detailhandel,

promotie van streekproducten en imago-ondersteuning van de sectoren, stimuleren van ondernemerschap en – en nu komt het – toegepaste studie en onderzoek. Twee. De Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij, POM Oost-Vlaanderen, heeft de taak om relevante sociaaleconomische gegevens te verzamelen, actualiseren, analyseren en te verwerken en zo trends te identificeren. Drie. Ook de provinciale dienst economie beschikt over een studiedienst voor data en advies. Deze dienst ontwikkelt eigen studies en studies ten behoeve van de gemeenten. Vier. Recent werd door de provincie ook de dienst data en analyse in het leven geroepen om het statisch en cijfermatig aspect van de sociale planning over te nemen. Het verzamelen en ontsluiten van omgevingsinformatie staat daarin centraal met ruimte voor vragen op maat. De online toepassing Oost-Vlaanderenincijfers.be wordt volgens gedeputeerde Couckuyt uitgebreid met andere thema's, zoals klimaat. Vier studiediensten binnen de provincie. De N-VA, onze fractie, pleit ervoor om te onderzoeken of deze studiediensten van EROV, POM, de dienst economie zelf, zich zouden kunnen aansluiten bij die nieuwe dienst data en analyse. We zijn immers van mening dat het samenvoegen van verwante studiediensten heel wat schaalvoordelen en efficiëntiewinsten kan opleveren. Momenteel zijn er nog te veel entiteiten die naast elkaar fungeren, maar gelijkaardige en verwante thema's benaderen. Bij een vereenvoudiging zou het ook voor de burger duidelijker zijn en voor de gemeente bij welke instantie ze moeten aankloppen.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mijnheer Van Duyse.
Mevrouw gedeputeerde.

Mevrouw gedeputeerde Verhoeve

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. U vermeldt in uw vraag verschillende instanties, EROV, POM, de dienst economie en het Steunpunt Data en Analyse. De collega's Dauwe en Couckuyt zullen dan ook een antwoord formuleren. Ik ga heel bondig toelichten. Het provinciaal extern verzelfstandigd agentschap Economische Raad voor Oost-Vlaanderen (EROV) werkt inderdaad in opdracht van de provincie. EROV stimuleert de sociaaleconomische ontwikkeling van Oost-Vlaanderen. Vier doelstellingen staan centraal: ondernemers inspireren, streekproducten promoten, jong ondernemerschap stimuleren en begeleiding voorzien bij detailhandelsbeleid. Studie en onderzoek maken geen deel uit van het takenpakket. Daarvoor doet de EROV beroep op een overkoepelende economische studiedienst en Informatiecentrum Economie, die onderdeel is van de dienst economie, Europese en internationale samenwerking. De POM is een decretaal opgerichte organisatie met als taak de uitvoering van sociaaleconomisch beleid van het provinciebestuur onder aansturing van de dienst economie, Europese en internationale samenwerking. Haar werkvelden zijn: ontwikkelen van bedrijventerreinen, ter beschikking stellen van bedrijfsruimtes, bevorderen van samenwerking op bedrijventerreinen en het promoten van Oost-Vlaanderen als kennisregio en logistieke topregio. Duidelijk complementair aan EROV. Ook de POM doet daarvoor beroep op de economische studiedienst en het Informatiecentrum Economie, onderdeel van de dienst economie, Europese en internationale samenwerking. Het mag dus duidelijk zijn, mijnheer Van Duyse, dat er geen sprake is van drie verschillende economische studiediensten. De centralisatie waar u op doelt, is reeds sinds juni 1997. De oprichting van het Huis van Economie is sedert dan al een feit. De economische studiedienst werkt nauw samen met het Steunpunt Data en Analyse en collega's van de andere Vlaamse provincies aan de invulling van de online toepassing provincies.incijfers.be. Deze website was initieel een tool met hoofdzakelijk data van sociale aard, maar werd nu volledig uitgebouwd met economische data onder impuls van de economische diensten van de vijf Vlaamse provinciebesturen. Daar blijft het niet bij, want ook landbouw en klimaat zullen hun plaats krijgen op deze website. Ook hier is dus reeds sprake van maximale integratie van data over beleidsdomeinen heen en interprovinciaal uitgewerkt. In hoofdzaak verzorgt de studiedienst eigen publicaties, zoals de jaarlijkse sociaaleconomische situatieschets van Oost-Vlaanderen. We zijn aan de twintigste editie geloof ik nu. Publicaties over veerkracht, de tewerkstelling en de middenstand. Ook werkt de studiedienst mee aan beleidsvoorbereiding en beleidsopvolging en beantwoordt ze vragen binnen het eigen bestuur, maar ook van onder meer lokale besturen, het streekbeleid, studenten en organisaties uit het sociaaleconomisch middenveld. Het Informatiecentrum Economie ondersteunt de provinciale economische diensten en speelt een actieve rol in het verspreiden van informatie en het uitbouwen, ontsluiten, van de collectie boeken, tijdschriften en andere publicaties, ook online.

Tot slot wil ik aangeven dat het verzamelen en analyseren van data gebeurt bij zowel de directie economie, landbouw en platteland, Europese en internationale samenwerking, als de directie wonen, mondiale solidariteit, data en analyse. Daarbij worden vanzelfsprekend eigen accenten gelegd op basis van het takenpakket van beide directies. Verdere afstemming omtrent de rol van de beide studiediensten, de inzet van het personeel en de plaats in het provinciaal organigram is gepland.

Mevrouw de voorzitter

Goed. Dank u, mevrouw gedeputeerde.
Mijnheer Van Duyse, dat antwoord volstaat? Dan kom ik nu bij de heer Dauwe.
Mijnheer Dauwe, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Dauwe

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Achtbare collega Johan Van Duyse, zoals u terecht beklemtoont, verricht de economische studiedienst mooi werk met haar studiewerk. Zoals, en het is al herhaald door de vorige spreekster, de sociaaleconomische situatieschets van Oost-Vlaanderen die bij het middenveld, en dat kan ik u bevestigen, zeer veel weerklank heeft. Dat mooie boek staat in alle gemeentehuizen, Voka, vakbonden zelfs gebruiken dat. Alle economische beleidsmakers vinden dat een belangrijke bron om te weten wat zich op economisch vlak in Oost-Vlaanderen afspeelt. Het klopt wat u zegt dat deze studiedienst in 1997 werd gecentraliseerd om redenen van efficiëntie, de efficiëntie die u benadrukt. Ik kan u zeggen dat EROV bijvoorbeeld één personeelslid op dit moment ter beschikking stelt die voltijds voor die studiedienst werkt, mevrouw Verhoeve. Dat is de heer Jos Saerens. Ook voor EROV vormen de cijfers en rapporten van de studiedienst een bijzonder interessante inspiratiebron. Zoals de heer Vercamer altijd zegt, meten is weten en gissen is wissen. Dus meten is weten en dat trachten we te doen met onze studiedienst. De cijfers geven tendensen weer die aanleiding geven tot het ontwikkelen van nieuwe activiteiten. Denk bijvoorbeeld aan de activiteiten die EROV inricht ter ondersteuning van onze toch zeer belangrijke Oost-Vlaamse voedingssector. De cijfers dienen in die optiek ook als basis voor praktijkgerichte publicaties, zoals bijvoorbeeld de publicatie Wijnbouw in Oost-Vlaanderen, die volgende week, op 5 december concreet, wordt voorgesteld. In deze publicatie onder andere brengt EROV de Oost-Vlaamse wijnbouwers in beeld. Wat is uw productie, waar zijn ze gevestigd enzovoort. Ook voor de horecasector is een dergelijke publicatie in ontwikkeling. Opnieuw gebaseerd op interviews, portretten van markante Oost-Vlaamse middenstanders. De cijfers van de studiedienst vormen hierbij een ongelooflijk interessante vertrekbasis. De verdere invulling daarvan gebeurt vanuit nauwe contacten van EROV met het praktijkveld. Kortom, een mooie en efficiënte samenwerking tussen alle economische actoren in onze provincie wordt op die wijze nagestreefd. Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mijnheer gedeputeerde.
Mijnheer Couckuyt, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Couckuyt

Dank u, mevrouw de voorzitter. Collega Van Duyse, Steunpunt Sociale Planning werd opgericht in 2002. Dit om instrumenten aan te reiken om op korte en lange termijn voorstellen te doen op basis van objectief materiaal. Ik ga u uitleggen wat het verschil is met de twee vorige studiediensten. Het materiaal dat wij verzamelen, is materiaal dat hoofdzakelijk afkomstig is van data die minder met economische realiteit te maken hebben, hoewel, sociaaleconomische realiteit is ook een realiteit natuurlijk, op bouwblokniveau. Dat betekent: tussen vier straten kan er een analyse gemaakt worden van de samenstelling van de gezinnen. Leeftijd, samenstelling, jong, oud, behoefte aan kinderopvang, steun die men geniet, sociale zekerheid, handicap: al die gegevens zijn in beeld gebracht op basis van de gegevens die ontsloten worden van de verschillende databanken van, ik zeg maar, Kind en Gezin, bevolkingsregisters, nationale statistiek en dergelijke meer. Dus een juist profiel van de bevolking kan in beeld gebracht worden ten aanzien van die spelers die dat nodig hebben. Het kan de provincie zijn, het kunnen gemeenten zijn of andere instanties die hierover moeten kunnen beschikken. Bijvoorbeeld als een gemeente kinderopvang

wenst te organiseren, dan doet ze die best op de vindplaats van de jonge gezinnen of in een economische omgeving waar kinderen moeten zouden kunnen opgevangen worden. Die elementen kan men halen uit dergelijke studies. Maar het is maar een voorbeeld dat ik hiervan geef. Nu, het decreet afslanking van provincies bepaalt in de memorie van toelichting dat de dienst sociale planning zal opgaan in een algemeen statistische dienst van de provinciale overheid. Maar tot eind dit jaar blijft dit zijn functie behouden. Dit betekent dat er een verweving zal komen in de toekomst met de taakstelling rond grondgebonden thema's. Dit was nu reeds deels het geval met bijvoorbeeld de data die wij ter beschikking stellen tot de opmaak van een woonbehoeftenstudie, was louter op de gegevens die sociale planning op deze moment voortbracht. Vanuit het voormalige Steunpunt Sociale Planning zijn in de loop van 2016 en 2017 aftastende gesprekken gevoerd in de verschillende provincies met de verschillende andere diensten. Dat betekent, op de managementteams is met interne kwaliteitszorg, ICT, economie en dergelijke meer, reeds afgetast op welke manier men een groeipad kan uittekenen en dit met het oplijsten van voor- en nadelen. Je moet daarover niet over één nacht ijs gaan, want dat betekent dat men ook de expertise die aanwezig is in de verschillende benaderingen, dat men die niet moet zien verloren gaan in het geheel en dat de specifieke opdracht nog voldoende moet afgelijnd worden. Nochtans zijn er, en dat wilt u benadrukken met uw tussenkomst, ook een aantal mogelijke voordelen rond visieontwikkeling, rond dataverzameling en ontsluiting, geen dubbelwerk, efficiëntiewinst, kostenbesparing. Dit is een gegeven. Anderzijds zou het ook toelaten dat degenen die specifiek met analyse van cijfers bezig zijn, dat die ook kunnen samenzitten in één equipe die hieronder verder zich specialiseert. Dus een integrale benadering en de bedoeling van uw tussenkomst zou mogelijk worden zonder het laten verloren gaan van de specifieke expertise die er moet zijn. Binnen de provincie geven we ons natuurlijk de nodige tijd om die opdracht te laten inkantelen. Op het moment dat er een voorstel zou gedaan worden vanuit het management naar een nieuw organogram dat moet gemaakt worden voor de provincie omwille van het feit dat de grondgebonden directies en de vroegere persoonsgebonden directies op dit moment nog apart functioneren. Bijvoorbeeld de directie welzijn, daar zitten een aantal elementen in die grondgebonden zijn, die op dit moment aanwezig blijven en waar wij ons de nodige tijd geven de rest van de legislatuur om de toekomst voor te bereiden tegen de volgende legislatuur waar uw bekommernissen volop zullen meegenomen worden.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mijnheer gedeputeerde.
Mijnheer Van Duyse.

De heer Van Duyse

Ik wil de drie antwoorders bedanken voor hun zeer duidelijke en voor mij zeer verhelderende uitleg.

Mevrouw de voorzitter

Goed, bij dezen.
Dan ben ik gekomen bij landbouw en platteland. Dan ga ik naar mevrouw Charlier, strategisch belang van een duurzame landbouwsector. Zij verwijst naar de betrokkenheid bij klimaatplannen.
Mevrouw Charlier, u heeft het woord.

Mevrouw Charlier

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Beste collega's, landbouw en plattelandsbeleid blijft een belangrijk aandachtspunt de volgende jaren voor de provincie en laten we zeggen: gelukkig maar. Er zijn nogal wat middelen ingeschreven voor innovatie en onderzoek, alleen blijft dat altijd in dezelfde sectoren, onderwerpen als de vorige jaren, bijvoorbeeld de aardappelteelt en de bloemeteelt. Anderzijds heeft de provincie in haar beleidsplannen veel aandacht voor de klimaatverandering en zet ook daar middelen in op deze problematiek aan te pakken. Wat ik echter mis, is een intense samenwerking met de landbouwers en de landbouwsector in het algemeen over dit onderwerp. Ik weet uit ervaring dat de sector niet altijd de naam heeft open te staan voor deze problematiek. Niets is echter minder waar. Ik denk dat de landbouwsector zich vandaag terdege bewust is van de noodzaak om milieuvriendelijk en

klimaatbesparend te werken. De landbouwsector draagt immers ook de gevolgen van de opwarming van de aarde. Ik geef twee voorbeelden die mij laatst getroffen hebben. Enkele weken geleden werd ik als schepen van landbouw aangesproken door een vertegenwoordigster van de KVLV over een Leaderproject rond nieuwe energievormen in de landbouw. In het kader van Waasland Klimaatland werd een studieavond gegeven omtrent ditzelfde onderwerp voor meer dan dertig aanwezige landbouwers uit het Waasland, wat bewijst dat ook landbouwers nieuwe wegen durven inslaan.

Collega's, studies wijzen uit dat grasland evenveel CO₂ opslaat als bossen. Uit de meest recente publicatie van de bodemkundige dienst van België blijkt dat het koolstofgehalte van 55 procent van de bemonsterde percelen grasland zich onder de streefzone bevindt. Bijna 30 procent van het landbouwareaal in Vlaanderen, dat is toch al direct 218.000 ha, bestaat uit blijvend of tijdelijk grasland. Daar kan meer koolstof worden opgeslagen dan onder akkerland. Zelfs evenveel als onder bos. Zo blijkt uit Franse en Belgische wetenschappelijke studies. Als we in Vlaanderen meer koolstof willen gaan opslaan, zullen we dus voldoende grasland moeten opbouwen. De studie is echt de moeite waard om te lezen. Ik heb de moeite gedaan om ze helemaal door te nemen. Ik ga het niet helemaal aan jullie voorlezen. Maar het is echt de moeite waard om te lezen en ze is terug te vinden op de website van het onderzoeksinstituut ILVO. Ik meen dus dat belangrijk is dat de landbouwsector nog meer betrokken wordt bij het klimaatbeleid van onze provincie en zou graag hebben dat de volgende jaar extra op wordt ingezet. Waar ik me blijvend blijf over verwonderen en zelfs ergeren, is de hardnekkigheid waarmee de deputatie vasthoudt aan de ontwikkeling van de glastuinbouwsector in Melsele. Elk jaar worden daar grote bedragen voor ingeschreven in de begroting. Elk jaar opnieuw stellen wij vast in de regio dat er bij de plaatselijke landbouwers geen animo is om deel te nemen aan dit project. In het kader van wat ik daarnet zei over grasland bewaren en koolstof opslaan in graslandgebieden denk ik dat het beter is deze middelen in te zetten in een project in de traditionele tuinbouwgebieden van Oost-Vlaanderen, daar waar al vele hectares serres staan, waar een mogelijkheid is tot reconversie, waar de middelen die voorzien zijn voor algenteelt en alternatieve teelt in serres wel zeker tot positieve resultaten kunnen leiden. Vooral door het bundelen van de middelen en de mensen kan dit voor de land- en tuinbouw positieve resultaten opleveren. Het lijkt mij dus noodzakelijk om het geweer van schouder te veranderen en te onderzoeken op welke manier antwoord kan gegeven worden op de vraag naar serreteelt en het behoud van de open ruimte. Dit zou getuigen van voortschrijdend inzicht.

Ik lees tevens in al deze plannen dat de provincie verdergaat met het ontwikkelen van nieuwe bedrijventerreinen, het ontwikkelen van natuurgebieden, bosgebieden aankopen en inrichten en woongelegenheden ontwikkelen. Als we echter de plannen van de Vlaamse regering in verband met het ruimtelijk beslag willen uitvoeren, denk aan betonstop, kan en moet de landbouwsector daar een belangrijke rol in spelen. Bouwgronden moeten omgezet worden in openruimtegebied, geschikt voor landbouw, bosbouw en natuurontwikkeling. Vele landbouwers zijn bij deze plannen betrokken. Niet alleen omdat het over hun landbouwareaal gaat, maar ook omdat een aantal van de huidige bouwgronden vandaag gepacht worden door de landbouwers of eigendom zijn van die landbouwers en deze omschakeling een financiële impact heeft op hun bedrijfsvoering en op hun spaarpot. Over al deze nieuwe tendensen en mogelijkheden lees ik echter veel te weinig in de plannen van de deputatie. Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw Charlier. Dan geef ik het woord aan de heer eerste gedeputeerde. Mijnheer Vercamer, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Vercamer

Mevrouw de voorzitter, de thema's die behandeld zijn in deze vraagstelling zijn iets ruimer dan aangekondigd, maar geen probleem. Het geeft mij de gelegenheid om daar ook even op in te gaan. Ik herinner even aan onze uitgangspunten. Landbouw blijven we een belangrijke economische activiteit vinden, die trouwens aan de basis staat van een belangrijk agrobusiness-complex in onze provincie, daar waar bijna 50.000 mensen werken. De landbouwsector zelf telt amper nog 6.000 bedrijven, maar ze vormen daar wel het fundament en de basis van. Wij werken zowel voor de grotere bedrijven, de intensieve landbouw, want we hebben bulkproductie nodig om die 7,5 miljard mensen te voeden in de wereld. Maar daarnaast besteden we, en dat strookt eigenlijk niet met wat u op het einde zegt, mevrouw, veel aandacht aan verbredingsactiviteiten, aan nicheactiviteiten, aan biolandbouw, aan landbouweducatie, aan omschakelingstrajecten. Ook dat maakt deel uit van ons beleid. Wij streven naar en duurzame landbouw en die willen we versterken. Maar tezelfdertijd willen we bijdragen aan een

competitieve agrocomplexen. Boeren moeten er nog altijd hun boterham mee verdienen. Dat heeft ook te maken met een leefbaar en beleefbaar platteland, waarbij we ook de betrokkenheid van burgers willen verhogen. Vandaar die klemtonen ook op landbouweducatie. En ten slotte werken we via RATO aan het overlast bestrijden. Onze uitgangspunten daarbij zijn dat landbouw een dynamisch gegeven is, dat wij als provincie nog altijd een belangrijke regierol kunnen spelen en dat we inspelen op een aantal niches die anderen niet doen. Uitgangspunten bij dat beleid zijn één, rechtszekerheid. We streven naar rechtszekerheid. Vandaar dat het vergunningenbeleid ook belangrijk is. Wij streven naar het vrijwaren van de open ruimte en naar ruimtelijk rendement. Het klinkt misschien raar, maar boeren hebben er alle belang bij dat de open ruimte zo goed mogelijk gevrijwaard blijft. Ze hebben er alle belang bij dat er niet te veel uitzonderingsregels zijn op het gebruik van de agrarische ruimte, want dan zijn het anderen die die ruimte komen inpakken, waardoor we een stijging krijgen van de prijzen. Het doet mij plezier dat u daar eigenlijk ook op wijst, mevrouw, maar dat zal vanuit uw ervaring blijken. Trouwens, vorig jaar bent u tussengekomen, als ik het mij goed herinner, over hergebruik van oevers en dergelijke en bent u meer op die problematiek ingegaan in uw vraagstelling. Vandaag is het iemand anders die over datzelfde thema tussenkomt. Dus rechtszekerheid, ruimtelijk rendement en vrijwaren van open ruimte. We hechten ook in ons beleid veel aandacht aan waterbeheer in het agrarisch beheer, maar dat zit vooral bij collega Hertog, en een dynamisch plattelandsbeleid. We ondersteunen uitdrukkelijk landbouwverbreding. Niet alleen bulklandbouw. Beide hebben hun mogelijkheden en hun kansen en ondersteunen we. Wij kiezen niet. Het is de boer zelf die kiest welke activiteiten hij organiseert en hoe hij dat doet. We verschillen van mening en we zullen daar blijven over verschillen heb ik gehoord, wat glastuinbouw betreft. Maar democratie is het georganiseerd meningsverschil, zoals ik gisteren al gezegd heb. Wij denken dat het ruimtelijk goed is om naar glastuinbouwgebieden te streven. Maar de vraag komt straks nog twee keer voor van andere collega's. Men zal daar dieper op ingaan. Door het bundelen op bepaalde zones van tuinbouwclusters sparen we elders ruimte en gaan we versnippering tegen en kunnen we betere rendementen halen inzake mobiliteit, inzake verwarming, inzake uitwisseling van CO₂ met de industrie. Maar daar komen we later ongetwijfeld nog op terug.

Nu, wat onze medewerking betreft bij de klimaatplannen, vanuit de dienst landbouw hebben we via het meerjarenplan en het klimaatactieplan bijgedragen aan meerdere acties en we blijven dat doen, acties voor een klimaatgezond Oost-Vlaanderen. Trouwens, de publieke opinie waardeert de inspanningen van de sector land- en tuinbouw. Imago-onderzoek wijst uit, en interessant vooral, de min 35-jarigen percipieerden die landbouw meer en meer positief. Men weet dat die sector bijzondere inspanningen geleverd heeft inzake milieu, inzake klimaat. Trouwens, ze gebruiken de helft van de ruimte. Ze zijn zichtbaar op het terrein. U hebt dat ook al gezegd. Over het feit dat we niet altijd moeten zeggen dat bossen alleenzaligmakend zijn, daar ben ik het mee eens. Ik heb het gisteren al kort even aangeraakt. Er zijn inderdaad teelten, gewone teelten, die een even goed rendement halen als bossen. Onze gronden in Vlaanderen, en inzonderheid in Oost- en West-Vlaanderen, zijn nu eenmaal vaak geschikter om op een andere manier gebruikt te worden dan voor bebossing. Maar dat is een gevaarlijke discussie. Ik durf daar niet veel meer over zeggen. We zijn een zodanig welvarende samenleving in Vlaanderen dat we in staat zijn goede landbouwgrond op te offeren voor industrie, goede landbouwgrond op te offeren om aan bebossing te doen. Dat kunnen we vandaag omdat we dat kunnen betalen en ook willen betalen. Ik denk dat we het daarover eens zijn, mevrouw. Maar de beleidsdoelstellingen zijn de beleidsdoelstellingen. We hebben die inderdaad ook voor een stuk vertaald, die Vlaamse beleidsdoelstellingen in ons provinciaal beleid, omdat we ons daarmee ingeschreven worden.

Wat doen we concreet met onze acties? We proberen de biodiversiteit te stimuleren op en rond land- en tuinbouwbedrijven. Daar zijn acties rond, daar zijn subsidiesystemen voor. We promoten het integraal waterbeheer op land- en tuinbouwbedrijven en hebben trouwens een waterportaal, gevestigd in ons proefcentrum voor de groenteteelt in Kruishoutem, waar we al die kennis rond water samenbrengen. Water is een belangrijke grondstof voor landbouw. We moeten daar zuinig mee omgaan. We stimuleren hergebruik en recyclage van water. De beste voorbeelden zijn vandaag te vinden in de sierteeltsector, waar we overal systemen en kweeksystemen gemaakt hebben om water te recyclen. Wij realiseren mee klimaat- en energiedoelstellingen. We sensibiliseren rond energie-efficiëntie en hernieuwbare energie op land- en tuinbouwbedrijven. Erosie is een blijvend aandachtspunt. Het is niet alleen voor de brede samenleving belangrijk. Maar we zitten hier met een gebied in Oost-Vlaanderen dat het meest erosiegevoelige in West-Europa is. Maar ook voor landbouw is afspoeling van gronden nefast. Wij zetten daarop in, al is het maar door nieuwe ploegsystemen te promoten, voorbeelden te geven. Tezelfdertijd, als wij die afspoeling kunnen tegengaan en die uitspoeling, dan zorgen we ervoor dat er ook minder hinder is voor de andere inwoners in die gebieden. Landschapsintegratie is vele jaren al een punt. We leggen het vaak op als voorwaarde in ons vergunningenbeleid. Er worden gemiddeld meer dan zeventig landschapsintegratieplannen opgemaakt door onze dienst landbouw. We stimuleren korteketeninitiatieven en lokale voedselstrategieën. Dit jaar is daar trouwens een apart krediet voor

voorzien in ons budget, wat vroeger niet het geval is. Dus dat we daar geen aandacht voor hebben, is eigenlijk niet waar. Maar we zouden daar misschien wat meer promotie kunnen rondvoeren. We hebben vandaag trouwens in deputatie een nota gehad waarbij we in afspraak met de vier andere Vlaamse provincies daar een grotere publiekscampagne gaan rond opzetten. Het doet mij plezier dat u die dingen steunt. Wij zijn naast trekker van acties die we zelf doen, vanuit onze dienst landbouw en platteland, ook partner in de uitvoering van klimaatacties van andere diensten. Geïntegreerde benadering, weet u wel, wat gisteren ook aan bod gekomen is. En ook de proefcentra, ik heb al naar het waterportaal verwezen, dragen bij aan de realisatie van een klimaatgezond Oost-Vlaanderen. We zijn vandaag met een heel vernieuwingsproces bezig in ons proefcentrum voor de sierteelt. Er staat een belangrijke investering gepland in het proefcentrum voor de groenteteelt, waar we een voorbeeld willen geven aan de sector. De sector verwijt ons soms een beetje dat we te snel vooruitlopen. Wij gaan ook verplicht zijn om die dingen te doen. Dat is inderdaad eigen aan proefcentra, dat we wat vooruitlopen, de evoluties proberen voor te zijn. We ondersteunen ook gemeenten, vooral die die een burgemeestersconvenant afgesloten hebben, bij de opmaak van hun klimaat- en adaptatieplannen. Ik kom daarmee niet in de winkel van Jozef Dauwe of in die van collega Hertog. Nee, wij werken daar vanuit landbouw echt aan mee. In Zuid-Oost-Vlaanderen bijvoorbeeld is er een klimaatplan in opmaak voor gans de regio. In het Meetjesland eveneens. In het Waasland ook. U heeft er eigenlijk al naar verwezen, ik denk dat een van de activiteiten daarvan rond hernieuwbare energie gaat. Zo noemt het project, Hernieuwbare energie in Wase velden en steden, samen met Interwaas loopt dat. Dus dat zijn goede zaken waarmee we met overtuiging van de dienst landbouw en platteland onze medewerking verlenen en ook vanuit onze provinciale proefcentra. Conclusie. Misschien is niet alles direct zichtbaar. Ik weet dat. Misschien doen we soms ook hier te veel, te weinig. Veel kleine acties die veel grotere acties mogelijk maken. Misschien moeten we dat in de toekomst wat meer concentreren op een paar grote acties. Alhoewel, dan gaan veel kleine acties verloren die wel belangrijk zijn en de zaak vooruit helpen.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mijnheer eerste gedeputeerde, ik dank u.

Dat volstaat, mevrouw Charlier? Goed.

Dan ga ik over naar mevrouw De Sutter over landbouwonderzoek.

U heeft het woord, mevrouw De Sutter.

Mevrouw De Sutter

Goedenamiddag. Landbouw is de enige economische sector die werkt met levende materie. De Vlaamse landbouw is tevens emotioneel geladen en brengt ethische vragen met zich mee. Het is dus geen eenvoudig beleidsdomein. Ook al zijn de boeren en tuinders *in se brave* en gemakkelijke mensen. Met vele sectoren zou men niet kunnen doen wat men wat landbouwers doet. Aangezien voedsel een basisproduct is voor de mens en het gemakkelijk is om de zwakste schakel te viseren, is het belangrijk voor onze provincie om met stevige schouders onder het landbouwbeleid te staan. Waarom gaat de overschakeling naar duurzaam ondernemerschap in de land- en tuinbouw dan soms trager dan verwacht? Omdat onder andere de productie van levende planten en dieren geen 100 procent zekerheid biedt en de controle van het productieproces al helemaal niet. Toen men ooit aan Jef Colruyt vroeg waarom hij nog geen landbouwbedrijf heeft, was dit zijn antwoord. Het is ook niet gemakkelijk voor een boer om zijn milieukost door te rekenen aan consumenten. Van 10.000 voor Christus tot 1750 leefden de mensen in een biologisch tijdperk, dus in evenwicht met de natuur. Vanaf 1750 kwamen er vaccins, geneesmiddelen en pesticiden. Kort door de bocht lijkt het dan moeilijk te verklaren dat, nu bio voor gezonder aangezien wordt, aangezien de levensverwachting tot 1750 maar 25 jaar was en de laatste 250 jaar met toch een introductie van veel omstreden middelen 60 jaar en vandaag zitten we al aan 71 jaar. We hebben kunstmest gehad, veredelingstechnieken, pesticiden, antibiotica in de twintigste eeuw, ggo's, precisielandbouw. Heel zeker is dat kennis onze stiel sterker maakt. We hebben stielkennis, boerenwijsheid en ervaringskennis. Dat is de basis. Landbouwonderzoek mag zeker ook een aantal pluimen op zijn hoed steken. Vlaanderen is vandaag voor veel sectoren vooruitstrevend. Dat de Vlaamse belangrijkste kenniscentra in Oost-Vlaanderen hun uitvalsbasis hebben, dat maakt dat onze provincie de troefkaart van landbouwonderzoek op zak heeft. We handelen in de veehouderij preventief door allerhande sensorenonderzoeken. Kauwsensoren, jawel, stapsensoren, hoestsensoren. En qua bemesting wordt er fors onderzoek gedaan om te bemesten op maat van de plant in plaats van op maat

van het veld. Het is een synergie tussen stielkennis en *hightech science* of wetenschap, precisielandbouw of hoe het ook mag klinken. Hetzelfde geldt voor de veredeling van onze planten en de sierteelt. In het nieuws kon u vorige week zelfs zien dat er ook positieve berichtgeving is. Dat doet dan deugd als onderzoekers en sectoren elkaar vinden en met nieuwe planten voor de dag komen. U mag ook niet vergeten dat wij het zijn, en dan spreek ik in naam van de boeren, die moeten anticiperen aangezien er de komende dertig jaar door verschillende demografen voorspeld wordt dat we de kaap van 10 miljard mensen voorbij zullen zijn. Vandaag hebben we er bijna 7,5. U zal het misschien niet geloven, maar landbouw is een zeer goede leerling als het over klimaataanpak gaat. Dat er nog veel werk is, is zeker. Maar luister, in 1990 stond de landbouwsector wereldwijd in voor 9,5 procent van de broeikasgassen en in 2014 is dat nog maar 8,2. Een daling met 26 procent. In dezelfde grafiek stond er dat energie 24 procent heeft, landbouw 8,2, transport 19,5, huishoudens bijna 15 en industrie de grote slokop met 29. Vandaag wordt er ook met een vinger gewezen naar Vlaamse boeren, omdat ze te intensief zouden zijn. Maar het is niet terecht. Bijvoorbeeld, wat mij dan trof, dat de melkproductie in Europa klimaatvriendelijk is. Ik leg het u uit. De melkproductie in 2016 in India en in de Europese Unie omvatte ongeveer, in India en hier, 160 miljard liter melk. In India is de gemiddelde productie 1.300 liter per koe en komt men aan 122 miljoen koeien om dat te bereiken. In Europa is de gemiddelde productie 7.000 liter per koe. Intensiever, maar wij doen het in plaats van met 122 miljoen met 23 miljoen koeien. Het kan altijd beter. Maar u ziet, de perceptie is hier anders. Wij zijn de zwakste schakel en daar had ik het al over. Ik kan het nog hebben over klimaatveranderingen van de voorbije honderd jaar waar de land- en tuinbouw ook altijd mee moet dealen, maar dat is voor een volgende tussenkomst. Ik wil enkel benadrukken dat de landbouw zeer veel risico's heeft op economisch, ecologisch en sociaal vlak en dat het belangrijk is dat de overheid meestuurt en investeert in innovatie. Het uitbouwen van een kennisnetwerk en ondersteunen van proefcentra voor boeren en tuinders is een afspraak die onze provincie trouwens met Vlaanderen heeft gemaakt. In de praktijk loopt dat niet altijd van een leien dakje. Hoever staat het eigenlijk met ons engagement? Want de tijd dringt. Het is immers geen kunst om boer te worden, maar wel om boer te blijven. Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw De Sutter.

Eerst en vooral, mijnheer eerste gedeputeerde, een melding. Zowel de livestream als onze verwarming – ah, het gaat opnieuw. Men herstelt en excuseer, mijnheer gedeputeerde, uw voorgaande werd niet livestream opgenomen. Maar ondertussen zie ik dat het opnieuw hersteld wordt, het beeld. Onze chauffage is men ook al opnieuw aan het telefoneren.

Bij dezen geef ik het woord aan de heer eerste gedeputeerde. Ik zal bij jullie ook eens moeten aankloppen.

De heer gedeputeerde Vercamer

Dank u, mevrouw de voorzitter. Mevrouw de voorzitter, ik ben blij met deze tussenkomst. Ze geeft een heel positief beeld over de landbouw en terecht. Wat niet wil zeggen dat we niet verder moeten doen op de ingeslagen weg. Integendeel, en dat proberen we met de bescheiden middelen die we hebben. Want uiteindelijk zetten we, naargelang je het bekijkt, 5,5 miljoen in of slechts 5,5 miljoen voor de sector. Maar goed, we doen wat we kunnen doen. We zijn inderdaad in de landbouw in Vlaanderen, ik heb het al dikwijls in toespraken gezegd, dikwijls het slachtoffer van ons succes. Men neemt het ons kwalijk dat we zo een goede opbrengst per hectare halen. Dan zegt men: kijk eens naar die intensieve landbouw. Maar dat is juist ecologisch ook een goede zaak. Zoals sierteelt een goede zaak is op een kleine oppervlakte, genereren we veel toegevoegde waarde, dat is economisch een zeer interessant gegeven en ook naar ruimtegebruik een interessant gegeven. We blijven 50 procent van de ruimte gebruiken met land- en tuinbouw, ook in onze provincie. Wat wil zeggen dat we ook voor die ruimte zorgen. We doen dat de laatste jaren beter dan vroeger, omdat ook wij onder druk staan van een aantal maatschappelijke tendensen en men in de sector land- en tuinbouw daar moet rekening mee houden. Maar dat wordt gelukkig ook gewaardeerd. Ik heb het daarnet ook al gezegd als mevrouw Charlier tussenkwam. Ik heb haar ook gezegd, en ik zeg het met evenveel overtuiging tegen mevrouw De Sutter: het imago van de sector land- en tuinbouw is veel verbeterd. Vooral bij de min 35-jarigen, dat blijkt uit het imago-onderzoek dat aan een gerenommeerde universiteit, die velen onder u kennen, de Universiteit Gent, gevoerd werd in opdracht van VILT, het Vlaams informatiecentrum voor land- en tuinbouw. We blijven inzetten op bulkproducten en ook op niches, maar onderzoek is enorm belangrijk. Inzake

onderzoek voor land- en tuinbouw heeft onze provincie zich gespecialiseerd in het praktijkgericht onderzoek. We leven hier eigenlijk in een mooie hoek van Vlaanderen. We hebben de Universiteit Gent. We hebben de Hogeschool Gent, die je niet mag onderschatten op het vlak van landbouw, die nog haar eigen proefcentrum heeft waar zware investeringen in gebeurd zijn de voorbije jaren. We hebben het Instituut voor Landbouw en Visserijonderzoek, waar mevrouw De Sutter ook al naar refereerde, en we hebben onze proefcentra. Zowel het PCS, het PCG als het PCA. Het is op initiatief van de provincie dat eerst in de sector sierteelt, die allemaal zijn beginnen samenwerken om elkaars infrastructuur te gebruiken en daardoor efficiencywinsten te genereren, maar er ook voor te zorgen dat we niet te veel dubbelproeven deden. Als er fundamenteel onderzoek is, dan heeft men ook soms toegepast onderzoek nodig. Wij bevruchten elkaar. Men werkt samen. Hetzelfde heeft men nu gedaan voor heel de agrarische sector. We zijn blij dat we daar aan de basis van liggen. Dus dat land- en tuinbouwonderzoek, praktijkgericht onderzoek, gaat vooral over kennisverwerving en op concrete vragen van de sector. Maar vooral en even belangrijk daarbij is een goede kennisoverdracht. Sommigen in het buitenland, bijvoorbeeld Nederland, benijden ons dat. Nederland had indertijd ook zo een open kennissysteem met een sterk gesubsidieerd onderzoeksapparaat. Dat heeft men afgebouwd en geprivatiseerd. Vandaag benijdt men ons dat. Vele Nederlandse telers, bijvoorbeeld aardappeltelers, zijn lid van ons provinciaal proefcentrum voor de aardappelteelt, om die gegevens ook rechtstreeks te krijgen in een open kennissysteem, waarmee we de minder goed presterenden gemakkelijker kunnen meetrokken. De regel van Benedictus. De sterkeren sterker maken, de zwakkeren meetrokken. We hebben inderdaad, zoals Hilde zegt, een afspraak met de Vlaamse overheid gemaakt. Het is een van de weinige concrete afspraken geweest in het kerntakendebat. Wijlen André Denys was toen nog geen gouverneur, maar was opponent als vertegenwoordiger van VVSG, maar hij kende gelukkig ook de sector land- en tuinbouw goed en we hebben daar de afspraak gemaakt dat praktijkgericht onderzoek vooral zou aangestuurd worden en gefinancierd vanuit de provincies. We doen dat met overtuiging en ik zeg vaak op raden van bestuur dat ik in die zin een gelukkige gedeputeerde ben dat over de ondersteuning van dat toegepast wetenschappelijk onderzoek geen fundamentele bezwaren en geen discussies zijn in de provincieraad. Over de fracties heen wordt die beleids optie gesteund en ik zeg dat met enige fierheid. Dat wordt ook door de sector bijzonder geapprecieerd. We maken afspraken tussen de proefcentra zelf om de middelen efficiënt te besteden, dubbele proeven vermijden. We hebben ons elk gespecialiseerd. Oost-Vlaanderen bijvoorbeeld vooral sierteelt, Limburg fruit. Voor Oost-Vlaanderen gaat het concreet om het PCS, proefcentrum voor sierteelt, aardappelonderzoek via het interprovinciaal proefcentrum voor de aardappelteelt (PCA) en het groenteonderzoek, openluchtgroente, bladgroente, onderbeschutting en biologische groenteteelt via het provinciaal proefcentrum voor de groenteteelt. In de dierlijke productie doen wij niet veel. Er zijn andere provincies die daar meer mee bezig zijn. Het enige wat we daaraan doen, is bijenteelt via de Universiteit Gent. We zetten ook elk jaar in op publieksmanifestaties rond bijenteelt. Dat is merkwaardig hoeveel mensen daarop intekenen en hoeveel gemeenten dat ook mee ondersteunen. We zijn daar aanjager, motor geweest. We hebben daar onze rol als provincie goed gespeeld. We hebben ook voorbeelden van bijenhallen. Niet alleen in de Huysmanhoeve, maar ook in verschillende scholen. Het is een van de klassieke oefeningen bij onze leerlingen houtbewerking. Dus een aanzienlijk deel van ons budget besteden we daaraan. In totaal gaat het over bijna 1,74 miljoen euro op de 5,5. Voor het PCS 773.000, werking 150 investering. PCG 523 werking, 100 investering. PCA alleen 193 werkingstoelage. Ik denk dat we dus ons werk zo goed mogelijk doen met de middelen die ons gul door de provincieraad Oost-Vlaanderen beschikbaar gesteld worden om onze afspraak met Vlaanderen te honoreren. Ik denk dat we dat goed doen, ook dankzij de medewerkers op die proefcentra. We hebben daar trouwens ook naar efficiëntie gestuurd. We hebben daar één directeur voor drie centra om versnippering te vermijden en uitwisseling van onderzoekers mogelijk te maken tussen die drie centra.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mijnheer eerste gedeputeerde. Ik zie dat de heer Van Caneghem tussenkomst vraagt. U heeft het woord.

De heer Van Caneghem

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik zou toch even willen opmerken, agendagewijs, dat we nog altijd niet echt ver zijn opgeschoten. Een algemene opmerking betreffende de repliek. Een repliek betreft normalerwijze een antwoord op het origineel betoog en een antwoord gaat normalerwijze korter zijn dan

het origineel betoog. Ik hoop dat men mij deze opmerking niet ten kwade zal duiden. Maar ik denk dat de antwoorden misschien iets korter kunnen en iets meer *to the point*, zodat de agenda kan afgewerkt worden.

Mevrouw de voorzitter

Rustig, mijnheer Van Caneghem. Ik heb mijn agenda tot op nu nog goed onder controle. Ik heb goed uitgerekend hoeveel tussenkomsten per dag er mogelijk zijn. Ik weet ook dat de gedeputeerden werkelijk hun best doen om op alles te antwoorden en dat gaat niet korter. We hebben daarover duidelijke afspraken gemaakt. De heer eerste gedeputeerde doet dat heel goed en ik voel dat aan de mensen. Excuseer, er moet een antwoord gegeven worden. Trouwens, alle députés, excuseer. Mijnheer eerste gedeputeerde.

De heer gedeputeerde Vercamer

Mevrouw de voorzitter, ik ben u komen vragen wat u het liefst hebt. Of ik alle vragen in één keer beantwoord, dan wel vraag per vraag. U hebt gezegd: de raadsleden die de moeite doen om een vraag te stellen, verdienen een goed antwoord. Ik heb twee scenario's van antwoorden: een zeer uitgebreide en een korte. Ik gebruik het verkorte schema dat ik gisteravond nog ingesproken heb. Maar ik wil het dan nog resumeren, maar verwijt mij dan niet dat ik niet volledig ben.

Mevrouw de voorzitter

Nee, nee, mijnheer eerste gedeputeerde, wij hebben goede afspraken. Goede vrienden, goede afspraken. Ik denk dat wij ons aan die afspraken gaan houden. Ik heb de agenda onder controle. De gedeputeerden hebben de antwoorden en de raadsleden hebben recht op een volledig antwoord. Ik ga door ten einde mijn agenda onder controle te kunnen houden. Mevrouw Van Duyse, ik ben bij u. Kernnota 2050 en bijdragen aan een competitief agrocomplex. Mevrouw Van Duyse, u heeft het woord.

Mevrouw Van Duyse

Dank u wel, voorzitter. Collega's, ik kom ook nog even terug op het thema ruimtelijke ordening en planning. Namelijk, met haar bevoegdheid over de grondgebonden materies speelt de provincie een cruciale rol in het beleid over open ruimte. Men heeft het er daarstraks ook al over gehad. Onze provincie voert een beleid dat gericht is op het verbeteren van het ruimtelijk rendement, waarbij inbreiding in plaats van verdere versnippering, multifunctionaliteit en het vrijwaren van de open ruimte vooropstaan. Zo biedt de provincie ontwikkelingskansen voor land- en tuinbouwbedrijven bij uitstek natuurlijk in het agrarisch gebied en ook bij het verlenen van vergunningen. Volgende vragen peilen vooral naar hoe met de landbouw in deze ruimtelijke context wordt omgegaan en vragen dus eigenlijk om een geïntegreerde visie van landbouw en ruimtelijke planning. De kernnota 2050 met het toekomstig beleid ruimtelijke ordening voor Oost-Vlaanderen is ondertussen goedgekeurd. Momenteel werkt men aan het opstellen van de beleidskaders voor de verdere concretisering ervan. Mijn vraag hierbij is: is er al een prioriteit vastgelegd van welke beleidskaders of strategische thema's men eerst gaat aanpakken? En ook: wat is de motivatie hiervoor en welke timing? Alles zal natuurlijk voorbereid worden door de administratie, maar op welk moment gaat men ook het participatief proces opstarten en het middenveld betrekken bij het verder uitstippelen van de concrete beleidslijnen? Een volgend puntje. Recentelijk publiceerde De Landgenoten de visietekst 'geef ruimte aan de boeren van de toekomst'. Het is inderdaad zo dat de open ruimte in Vlaanderen continu onder druk staat, het is hier ook al gezegd, met een bijkomend ruimtebeslag van 6 ha per dag. Een andere vaststelling is dat er wekelijks 25 bedrijven, land- of tuinbouwbedrijven, verdwijnen in Vlaanderen en dat de landbouw met een enorme vergrijzing geconfronteerd wordt. Op welke manier werkt de provincie concreet mee aan het bestrijden van de druk op de open ruimte en werkt ze mee aan een nieuw evenwicht tussen landbouw, omgeving en samenleving? Iets meer concreter misschien nog, de kernnota 2050 heeft de bedoeling een onderscheid te maken tussen dynamische gebieden en luwtegebieden, waar respectievelijk maatschappelijke activiteiten en ecosysteemdiensten een plaats zullen krijgen. Maar wij vragen ons ook af: hoe krijgt de landbouw een plaats in dit verhaal? Gezien het

zowel als maatschappelijke activiteit als ecosysteemdienst gezien wordt somtijds. Welke acties en budgetten zijn er voorzien om de agrarische sector binnen de provincie te versterken, welteverstaan als beheerder van open ruimte? Tot slot nog een vraag over een meer concreet plan waar ook anderen nog over zullen tussenkomen, de ontwikkeling van de glastuinbouwzone in Beveren. Dit is een kans om uitvoering te geven aan het provinciaal beleidsplan en aan het Vlaamse meersporenbeleid. Zoals we weten, is de positie van de lokale besturen in dit dossier soms wisselend. Neemt de provincie hierin het voortouw en zo ja, op welke wijze wordt dit dan uitgewerkt? Dank u wel.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw Van Duyse. Dan geef ik het woord aan mevrouw Verhoeve.
Mevrouw Verhoeve.

Mevrouw Verhoeve

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. De kernnota, collega, werd goedgekeurd door de provincieraad op 14 december 2016. Deze nota vormt de basis voor het toekomstig grondgebonden beleid op lange termijn van de provincie Oost-Vlaanderen. In diezelfde zitting werd door de provincieraad de opdracht gegeven om in functie van de uitwerking van een provinciaal ruimtelijk beleidsplan de actualisatie en de herverwerking van het bestaande Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan naar een of meerdere beleidskaders te onderzoeken. In de provincieraad van 21 juni dit jaar werd de screening van het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan en de omzetting ervan naar beleidskaders als ook het concept van de ruimtelijke benadering goedgekeurd. Momenteel werkt de dienst ruimtelijke planning aan het opladen van de aanzet van ruimtelijke benadering en de omzetting van het PRS naar een of meerdere beleidskaders. Daarbij wordt onderzocht welke vorm en inhoud het beleidskader kan en moet krijgen. De decretale bepalingen voor de ruimtelijke beleidsplannen die in het beleidsplan Ruimte Vlaanderen, het zogenaamde BRV, voorzien zijn, werden nog niet geformaliseerd. De uitwerking in de komende maanden betreft een beleidskader onder de werktitel generiek beleidskader, vormelijk op te splitsen in een of meerdere kaders, en omvat vooral de omzetting van het PRS naar een vervolgbeleid. Momenteel wordt vooral gewerkt aan het inhoudelijk opladen van het generiek beleidskader en de aanzet van ruimtelijke benadering. Het participatief proces volgt op de inhoudelijke uitwerking en wordt voorzien vanaf medio 2018. Momenteel wordt gewerkt binnen twee type gebieden. Enerzijds de gebieden waar maatschappelijke activiteiten een duidelijke ruimtelijke neerslag hebben, en luwtezones waar vooral ruimte wordt gegeven aan ecosysteemdiensten. Toegepast op de ruimte is dit uiteraard geen zwart-witverhaal, zoals u weet, maar zijn er gradaties in meer of minder van de ecosysteemdiensten en minder of meer van de maatschappelijke activiteiten.

De ecosysteemdiensten op zich vervullen een essentiële rol voor het sociaal, economisch en maatschappelijk functioneren. We moeten dus op zoek naar een slim inzetten van ruimte om in 2050 een klimaatgezonde en kwalitatieve leefomgeving te hebben. Binnen het onderscheid van meer of minder ecosysteemdiensten en maatschappelijke activiteiten wordt momenteel onderzocht hoe dit kan vertaald worden naar beleidsopties. Ik zou willen vragen of het ok is voor u dat ik glastuinbouw toelicht als, want er is ook een vraag van collega Johan Van Duyse, dan zou ik dat samen benaderen.

Wat de dienst landbouw en platteland betreft, zou ik dan vragen aan collega Vercamer om dit verder toe te lichten.

Mevrouw de voorzitter

Goed.
Mijnheer eerste gedeputeerde.

De heer gedeputeerde Vercamer

Ik zal proberen kort te zijn, mevrouw de voorzitter. Er werd om cijfers gevraagd voor provinciale kwaliteitskamer. Dat is een belangrijk instrument ook voor ons ruimtegebruik vanuit landbouw. Elk project dat een ruimtelijke impact heeft in ons plattelandsbeleid moet voorgelegd worden aan de provinciale kwaliteitskamer. Dat is tezelfdertijd een adviesorgaan. Iedereen kan daar beroep op doen die een ruraal

verbouwingsproject heeft bijvoorbeeld. Dan zitten specialisten van bij het begin van het project aan tafel om te begeleiden. We hebben daar 5.000 euro werkingskosten voor. Dat is een goedkoop instrument, maar een belangrijk instrument.

We hebben het project Hergebruik van oevers, waar we in ons budget 2018 113.516 euro voorzien. Dat is een heel mooi oefenproject. De problematiek van vrijkomende oevers wordt in kaart gebracht met focus op Zuid-Oost-Vlaanderen en het Meetjesland. Maar we hopen dat te kunnen implementeren, de wijsheid die we daaruit halen, over gans onze provincie. Samen met lokale actoren, besturen en eigenaars wordt actief en creatief nagedacht over mogelijke toekomstscenario's voor die vrijstaande oevers. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat ze bijvoorbeeld nog een agrarische functie behouden? Zij het maar als vestigingsplaats voor tuinaannemers die vandaag vaak tussen wal en schip vallen. Men laat ze niet toe in de industriegebieden, omdat ze relatief veel ruimtebeslag innemen, want vaak gaan ze gepaard met een kleine kwekerijactiviteit. En anderzijds mogen ze niet in agrarisch gebied een nieuwe vestiging openen, omdat ze niet zuiver agrarisch of para-agrarisch zijn, maar slechts landbouwaanverwant. Ik geef u maar dat voorbeeld als problematiek. Dus we hopen daar informatie te krijgen door inventarisatie, overleg en gesprekken. Vandaaruit zouden we ook voorstellen willen doen naar de Vlaamse overheid. Dat is een van de redenen waarom ook de Vlaamse overheid sterk geïnteresseerd is in dit project. Ik kan u daar de resultaten vandaag nog niet van meedelen. We hebben er vorig jaar een eerste keer kunnen over praten. Het project is nu opgestart en het loopt. Ik denk dat dat het essentiële is vanuit de sector landbouw wat de ruimtelijke projecten betreft die er vandaag lopen. Ruimte is een belangrijk gegeven. 50 procent van de oppervlakte in Oost-Vlaanderen wordt door de landbouw gebruikt. Maar langs de andere kant is het ook de sector landbouw die alle ruimtebehoeften van de andere sectoren inlast. Als men nieuwe woonwijken plant, dan is het vaak in agrarisch gebied of in woonuitbreidingsgebieden die vandaag een agrarisch gebruik kennen. Bijkomende bossen zijn op agrarisch gebied. Bijkomende industriezones, vaak uit agrarisch gebied. Dus wij lossen eigenlijk de problemen van anderen op. We hebben ons daar indertijd mee akkoord verklaard. Het enige wat we willen, is dat de 750.000 ha agrarisch gebied die finaal zouden moeten overblijven, dat die bevestigd worden. Die operatie is bezig en gaat nu stilaan naar een eindfase.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer eerste gedeputeerde.
Mevrouw Gillis, u had een tussenkomst?

Mevrouw Gillis

Ja. Ik heb een heel korte vraag voor mevrouw Van Duyse. Heb ik het goed gehoord dat er 25 landbouwbedrijven verdwijnen per week? Ja? In gans Vlaanderen of in Oost-Vlaanderen? Gans Vlaanderen? Ok, dank u.

Mevrouw de voorzitter

Goed. Dan kijk ik naar de heer De Vis, hergebruik van hoeves, een uitdaging.
U heeft het woord, mijnheer De Vis.

De heer De Vis

Dank u wel, mevrouw. De deputatie heeft een beslissing genomen om een studie daaromtrent te lanceren en die te finaliseren, als ik het goed heb, in het jaar 2018, volgend jaar. Zo een grondige inventarisatie van alle Oost-Vlaamse hoeves kan een boeiend beleidsdocument opleveren. De eerste gedeputeerde heeft eigenlijk in de vorige vraag al een stukje van de sluier opgelicht. De problematiek dient evenwel integraal aangepakt te worden. Naast de fysieke analyse van de hoevegebouwen en de samenhang met de gronden en landerijen en de landschappelijke ruimtelijke context dient ook het economische en het sociale aspect, en het is hier ook al aan bod gekomen, de opvolgingsproblematiek en dergelijke meer, onderzocht te worden. Mijn vraag is dan: is die studie in dermate omschreven dat de vooropgezette inventarisatie enkel de leegstaande hoeves zou inventariseren en dan beperkt over de Vlaamse Ardennen en het Meetjesland? Of gaat de studie ook een visie formuleren omtrent de mogelijke

alternatieven naar zorgboerderijen, naar plukboerderijen, vakantieboerderijen en dergelijke meer? Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer De Vis. Dan geef ik het woord aan de heer eerste gedeputeerde. U heeft het woord.

De heer gedeputeerde Vercamer

Mevrouw de voorzitter, ik heb inderdaad al een en ander gezegd omdat het ook ter sprake kwam. Het is inderdaad een interessant project waar we verder moeten gaan dan gewoon inventariseren en materialistisch die zaak bekijken. Het is een PDPO-project. We willen in kaart brengen wat de problematiek is voor Oost-Vlaanderen. We zeggen wel: de problematiek. We hebben twee testgebieden waar we de focus op leggen: Zuid-Oost-Vlaanderen en het Meetjesland. Wij willen een onderbouwd inzicht geven over de dynamiek in het agrarisch patrimonium. Dat zal eerst gekwantificeerd worden en ruimtelijk vertaald. De inventaris zal twee delen hebben: een ruwe inventarisatie voor gans Oost-Vlaanderen en een selectie in detail voor twintig gemeenten in de twee focusregio's. Dat gaan we proberen vertalen nadien in een aantal volgende stappen, want we gaan daar ook een behoefteonderzoek aan koppelen. Welke behoeften zijn er voor de sector zelf, voor aanverwante sectoren en voor anderen? We zullen dat ontwerpend onderzoek samen voeren met de lokale actoren, besturen en eigenaars. Dat heb ik trouwens daarnet ook al gezegd. Uitgangspunt is hier de ruimtelijke kwaliteit. Het is de bedoeling dat we op die manier inspirerend gaan werken voor gemeenten, stakeholders (dat zijn boeren zelf) en burgers. Ook Vlaanderen volgt met interesse die studie. Er zijn zes concrete cases die uitgewerkt worden in het ontwerpend onderzoek om dan het geheel te kunnen aanpakken.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer eerste gedeputeerde.

Goed, mijnheer De Vis?

Dan kijk ik naar de heer De Roo, rattenbestrijding, de verantwoordelijkheid van de waterloopbeheerder.

U heeft het woord, mijnheer De Roo.

De heer De Roo

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Geachte dames en heren van de deputatie, mijnheer de griffier, beste collega's, de rattenbestrijding is een verantwoordelijkheid van de waterloopbeheerder. Door de overname van de waterlopen van de gemeenten komt er heel wat extra onder provinciaal beheer. De overname gebeurt niet in polders en wateringeng, dus zij blijven daar beheerder en verantwoordelijk. In het Meetjesland is de situatie muskusratten ronduit dramatisch. Blijkbaar is er plots een grote toeloop van, laat ons maar zeggen, Nederlandse muskusratten. Het is zo, ik ben er twee tegengekomen en ze praten echt Zeeuws. Het is wenselijk om samen te zitten met de Zeeuws-Vlaamse bestuurders om dit probleem te bespreken en aan te pakken. Europa heeft ook een lijst met exoten samengesteld waarbij lokale en regionale besturen een taakstelling hebben. Wat zal de provincie doen om de wettelijke verplichtingen na te komen om instroom van de muskusratten vanuit het noorden van de provincie in te perken en op welke wijze zal het bestuur inspelen op de nieuwe Europese taakstelling? Dank u wel.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mijnheer De Roo. Dan geef ik het woord aan de heer eerste gedeputeerde of de heer Hertog.

De heer gedeputeerde Vercamer

RATO doet veel werken voor onze eigen provinciale waterwegen, maar uiteindelijk blijkt dat de collega daar minder op ingegaan is. Maar we zijn blij dat er een goede samenwerking is met onze dienst water en dat we onze expertise kunnen delen. Muskusratten worden opnieuw een probleem. We moeten dringend een tandje bijsteken. Het verhaal van Zeeland is juist. Zeven, acht jaar geleden hebben we goed samengewerkt met Zeeland. Men heeft daar de lijn wat gelost, vandaar dat men daar opnieuw veel muskusratten krijgt die de grens oversteken. Ze stoppen niet. Trouwens, de douaniers zijn daar weg, ze kunnen ze ook niet tegenhouden. Maar ook wij hebben veel werk. In 2012 hebben we maar twaalf meer gevangen. Tot nu toe zijn er al meer dan 500 gevangen in 2017. Dat wil zeggen dat we een tandje bij moeten steken.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mijnheer eerste gedeputeerde.
Mijnheer De Roo, goed?
Ah, mijnheer De Vis.

De heer De Vis

In follow-up van het onderwerp, de muskusratten en het onderzoek, RATO bestrijdt dat. Mijn vraag, ik geloof dat ik die vorig jaar al een keer gesteld heb, is naar de lozingspunten. Nemen zij ook de problematiek van de vervuiling op? Want er zijn toch nog wel beken waar waarschijnlijk vervuilde lozingspunten zijn. Doet RATO dat ook of niet?

Mevrouw de voorzitter

Goed. Dan geef ik het woord aan de heer gedeputeerde.
Mijnheer Hertog.

De heer gedeputeerde Hertog

Ik dacht dat die vraag nog terugkwam straks. Dus ofwel antwoord ik daar nu op ofwel doe ik het straks.

Mevrouw de voorzitter

Goed, straks.
Dan kom ik bij de heer Diependaele.
Mijnheer Diependaele, het budget/subsidie voor dierenasielen. U heeft het woord.

De heer Diependaele

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Heren, dames van de deputatie, mijnheer de griffier, beste collega's. Op 3 juli 2017 in een reportage van VTM NIEUWS werd onder de titel Dierenasielen, nu al vol met katten en honden, blootgelegd dat veel dierenasielen aan het begin van de zomervakantie al vol zaten en dus dieren moesten weigeren. Ook in de lente worden er tijdens het kittenseizoen veel kittens geboren, waardoor veel dierenasielen de instroom onmogelijk aankunnen. Ook vzw's als Kat zoekt thuis, een vzw waarbij de katten thuis bij gezinnen opgevangen worden, moeten vaak katten op de wachtlijst plaatsen omdat alle opvanggezinnen vol zitten. Op 16 juni 2017 verscheen in Het Nieuwsblad ditmaal een artikel met de titel Yentl (22) moet konijnenopvang na vier jaar stopzetten door gebrek aan steun. In dat artikel lezen we dat Yentl in vier jaar tijd zo een 600 konijnen geplaatst heeft, wat duidelijk aangeeft dat er nood is aan dergelijke opvang. Er zijn maar weinig plaatsen in Oost-Vlaanderen waar je met verwaarloosde konijnen terecht kunt, leert het artikel ons. Ook het konijnenasiel Knabbelthuisje in Beveren is al gestopt.

De provincieraad heeft op 10 maart 2004 een reglement goedgekeurd aangaan de subsidiering van erkende dierenasielen voor honden en katten. In het reglement wordt gestipuleerd dat de subsidie voor de opvang van katten maximum 925 euro kan zijn en de subsidie voor honden maximum 1.850 euro. Artikel 5 van dat reglement vermeldt tevens dat indien het beschikbare krediet niet toereikend is in functie van het aantal aanvragen de subsidie dan evenredig verminderd wordt. Het totale subsidiebudget werd in 2016 reeds verminderd met 2.500 euro, van 16.460 euro naar 13.960 euro. Eerste gedeputeerde Vercamer verdedigde deze besparing eind 2015 tijdens de debatten over het budget 2016 door te argumenteren dat het budget niet opgebruikt werd, omdat er onvoldoende subsidieaanvragen ingediend werden of omdat sommige asielen rijk zouden zijn. In 2015 en 2016 werd er subsidie toegekend aan slechts een handvol honden- en kattenasielen voor een totaalbedrag van 8.325 euro per jaar. Van 2017 had ik bij het indienen van mijn vraag in de notulen nog geen cijfers teruggevonden, maar die zijn ondertussen boven water gekomen. In 2017 is er zelfs maar 4.625 euro uitbetaald, omdat er nog minder vragen ingediend werden. In Oost-Vlaanderen zijn er momenteel een veertigtal erkende dierenasielen. Een groot deel daarvan zijn asielen of opvangcentra voor katten en honden. Een kleiner deeltje daarvan zijn asielen voor konijnen, knaagdieren, vogels, wilde dieren, geiten, paarden, reptielen enzovoort. Ten eerste is het een beetje vreemd dat er elk jaar maar een beperkt aantal aanvragen ingediend worden, terwijl er veel meer erkende dierenasielen zijn voor honden en katten. Zou dit mogelijk niet te wijten zijn aan het feit dat niet alle erkende dierenasielen en opvangcentra op de hoogte zijn van het bestaan van het reglement? Moet daar dan niet aan gewerkt worden? Zou het niet logischer zijn om het maximale subsidiebedrag per asiel te verhogen en/of om het reglement te herschrijven, zodat alle andere erkende dierenasielen voor konijnen, knaagdieren, paarden, schapen, geiten, pluimvee een subsidie kunnen aanvragen? Momenteel is het reglement immers enkel van toepassing voor asielen van honden en katten, waardoor heel wat andere dierenasielen, zoals bijvoorbeeld konijnenasielen of een opvang voor verwaarloosde paarden en schapen, buiten de boot vallen. Zij vallen steeds buiten de boot en krijgen nooit subsidie. Ze moeten zich redden via giften, verkoop van chocolaatjes, eeffestijnen. Ons voorstel is dan ook om het reglement aan te passen, zodat alle erkende dierenasielen een subsidie kunnen aanvragen. Daarnaast stellen we voor om de maximale subsidie per asiel te verhogen of het beschikbare krediet evenredig te verdelen onder de aanvragende asielen als blijkt dat het krediet niet opgebruikt zou worden. De maximumbedragen zijn momenteel relatief laag en al jaren niet meer verhoogd. Zeker voor kattenasielen is dat het geval. Kortom, er is onvoldoende budget voorzien. De provincie heeft momenteel ook een subsidiereglement voor vogelopvangcentra. Daar is een jaarlijks budget voor voorzien van 5.145 euro. Dat budget werd de laatste jaren wel opgebruikt. De reden hiervoor is simpel. Er is geen maximumbedrag voor de subsidie, waardoor het budget onder de vogelopvangcentra die een aanvraag hebben ingediend, verdeeld wordt. Dat systeem zouden we ook kunnen toepassen bij het subsidiereglement voor dierenasielen, zodat het bedrag wel uitbetaald kan worden en we de dieren in Vlaanderen een dienst bewijzen. Want er is in Vlaanderen zeker nood aan opvangcentra voor verwaarloosde, gedumpte of achtergelaten dieren. Zij hebben recht op een nieuw thuis. En niet te vergeten: veel dierenasielen houden het hoofd boven water dankzij de hulp van tal van vrijwilligers en kunnen enkel op die manier blijven werken. Vooral zij, en met hen iedereen, die zich inzet voor het dierenwelzijn verdient onze steun en appreciatie. Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer Diependaele. Dan geef ik het woord aan de heer eerste gedeputeerde. Mijnheer Vercamer, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Vercamer

Mijn vraag zal alleszins korter zijn dan de vraagstelling en de uitleg, mevrouw de voorzitter. Wij hebben geen besparing gedaan in 2015. We hebben alleen vastgesteld dat dat krediet niet opgebruikt wordt en we hebben ons budget bijgesteld. Want dat is nu eenmaal het probleem. We hebben veertig erkende dierencentra, waarvan 33 voor honden- en kattenopvang. Dat is meer dan 80 procent. Maar we hebben maar vijf aanvragen voor betoelaging gekregen in 2015. Dat is 15 procent van het potentieel. Hoe komt dat? Die mensen beschikken over middelen. Die hebben veel vrijwilligers die daar werken, weinig professioneel personeel. Vrijwilligers die wel professioneel hun werk doen. Ze hebben daar weinig personeelskosten. U weet, dat is een algemene vaststelling in algemene zaak in al onze reglementen:

provinciale subsidies dienen niet om op te potten, maar om uw werking concreet te doen. Wij moeten elk jaar subsidies weigeren omdat men inderdaad over voldoende reserves of te veel reserves beschikt. Dat is bij die centra het geval. Ik moet er toch niet mee gaan smijten, met dat geld. En ik weet dat wij niet de wereld van verschil maken met onze betoelaging. Maar ik weet wel dat het hopelijk gewaardeerd wordt, omdat men zegt: dit is eigenlijk een maatschappelijke erkenning van het werk wat we doen. Dat is de realiteit. En inderdaad, voor een vogelopvangcentrum staat het maximum er niet op. Er zijn er ook maar twee die in 2017 een aanvraag gedaan hebben. Dat waren dezelfde twee als 2016. In Merelbeke is er een in 2016 afgevallen. Dat was de derde. Dus ik zie geen reden om ons reglement aan te passen. Diegenen die eraan voldoen en die het aanvragen, die krijgen het. De anderen blijken te veel middelen te hebben in hun reserves en hun werking is dus gewaarborgd.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mijnheer eerste gedeputeerde.
Mijnheer Diependaele, goed?
Dan ga ik over naar mobiliteit, voorbehouden aan de vraagsteller de heer Peleman, opdrijven realisatietempo fietssnelwegen.
U heeft het woord.

De heer Peleman

Dank u wel, voorzitter. Beste collega's, net als de voorbije jaren vertaalt het engagement van onze provincie om tot een gebiedsdekkend fietssnelwegennetwerk te komen zich ook in dit budget in het voorzien van navenante investeringsbudgetten om de verdere uitbouw ervan ook zeker het komende jaar te verzekeren. Dat is ook terecht, want ook Oost-Vlaanderen ontkomt niet aan het fenomeen van steeds verder dichtslibbende wegen. Ook Oost-Vlaanderen gaat gebukt onder een bijzonder povere luchtkwaliteit en Oost-Vlaanderen heeft natuurlijk de uitgesproken ambitie om op termijn klimaatgezond te worden. Aangezien de realisatie van het fietssnelwegennetwerk aan al die punten tegemoetkomt, durf ik te stellen dat we hier in deze raad een brede consensus hebben om de volledige realisatie van dit plan zo snel mogelijk te voorzien. Liever vandaag dan morgen. Nu, tijdens de gedetailleerde stand van zaken in de Eerste Commissie van september leerden we dat we voor die volledige realisatie moeten rekenen op een termijn van ongeveer tien jaar. Althans, de budgetten die de volgende jaren zouden voorzien worden, moeten dit in principe toelaten. Wat echter ook bleek, is dat de voornaamste flessenhals voor dit project op dit moment te zoeken is in mankracht. De dienst mobiliteit kan uiteraard maar zo snel werken als de grootte van haar team dat toelaat en projecten en deeltrajecten kunnen ook maar behandeld worden tijdens de manuren die er ook effectief en toegewijd aan worden besteed. Bovendien vereist de uitwerking van concrete dossiers vaak ook opvolging vanuit stedelijke en gemeentelijke diensten, bijvoorbeeld bij het uitklaren van complexe eigendomsstructuren en bij het opstarten van eventuele onteigeningsprocedures. Bij gebrek aan voldoende mensen om dit werk zelf in eigen beheer uit te voeren, zitten de provinciale diensten dan ook vaak met een rem op het realisatieproces die buiten hun wil om ligt.

Beste collega's, de fietssnelwegen zijn maar zo functioneel als hun laatste *missing links*. Als inwoner van de Vlaamse Ardennen weet ik dat er nog behoorlijk wat werk op de plank ligt. Wil de provincie van dit project echt een speerpunt van haar beleid de komende jaren maken, dan vereist dat ook een slagkrachtig en toegewijd projectteam. Koken kost geld, dat weten we allemaal, maar zonder voldoende mensen in de keuken blijft de tafel evengoed leeg. Vandaar mijn concrete vraag: zal de deputatie naast de nodige investeringsbudgetten ook voorzien in voldoende versterking van de betrokken diensten? Dank u wel.

De heer plaatsvervangend voorzitter Heyerick

Dank u wel, mijnheer Peleman. Ik geef graag het woord aan gedeputeerde Hertog.

De heer gedeputeerde Hertog

Dank u wel, plaatsvervangend voorzitter. Ja, ik onderschrijf natuurlijk wel de vraag van collega Peleman om een demarrage te plaatsen bij de realisatie van de fietssnelwegen. Maar of we die gevraagde versnelling effectief kunnen realiseren, is niet afhankelijk van één probleem, maar is eigenlijk afhankelijk van drie groepen van factoren, waarvan we er als provincie wellicht twee zelf in handen hebben. Ten eerste denk ik dat er in de toekomst wellicht meer extra investeringsmiddelen nodig zullen zijn om die kwaliteitssprong en de kwantiteitssprong de komende jaren echt te kunnen realiseren. Zoals de toelichting waarnaar collega Peleman al verwees in de commissie ook duidelijk maakte, kunnen we met de huidige kredieten en de bestaande equipe jaarlijks een 10 à 15 km fietssnelwegen aanleggen. Vroeger was dat met dezelfde equipe en met dezelfde middelen een twintigtal kilometer fietssnelwegen. Dus als we het aantal kilometers en de realisaties willen optrekken of minstens terug op het niveau van vroeger willen brengen en dat netwerk effectief realiseren, zullen wellicht in de toekomst meer middelen nodig zijn. Dat heeft verschillende redenen. Ten eerste omdat de kwaliteitseisen steeds strenger worden. De opkomst van de elektrische fiets en ook de mix van snelle en minder snelle fietsers en ook het aantal fietsers dat toeneemt, doen de nood aan bredere fietspaden alleen maar toenemen. Een fietssnelweg werd vroeger standaard 3 meter uitgevoerd. Vandaag wordt er op veel plaatsen al naar 4 à 5 meter gekeken. Voor de oplossing van moeilijke kruispunten of conflictpunten zal er meer moeten gekeken worden naar tunnels of bruggen. Ze worden kunstwerken genoemd, maar ze kosten ook zoveel als sommige kunstwerken. Sinds een tijdje voorzien we ook systematisch verlichting langs die fietssnelwegen, iets wat we vroeger ook niet deden, maar waar de vraag alleen maar toeneemt. Dus ook dat zal de kostprijs opdrijven. En we willen ook investeren in zeer specifieke bewegwijzering en in de uitbouw van een fietssnelstelsel en dergelijke. Dat alles maakt dat een kilometer fietssnelweg in de toekomst een stuk duurder zal zijn dan tot nu toe het geval was. Maar dat is een prijs die we volgens mij zullen moeten betalen wanneer we de fietsers de kwaliteit willen aanbieden waarvoor we ons sterk maken en die ze verdienen. Gelukkig kunnen we een stuk van die kwaliteitssprong en de toename ervan voor volgend jaar ook dekken met extra EFRO-middelen waar we beroep op kunnen doen, die dus een fijne aanvulling zijn op de middelen die de provincie er nu al op inzet. En laat ons niet vergeten: we zetten er al heel wat middelen op in. Dus dankzij die extra EFRO-middelen zullen we een tijdelijke kwaliteitssprong kunnen maken. Maar ik denk, en we moeten daar niet flauw over doen, het brengt eigenlijk allemaal niet veel op om in dit budgetjaar, het laatste budgetjaar, tot oktober daar nu plots veel meer extra investeringsmiddelen in te steken, wetende dat ons huidige krediet niet wordt volledig benut. Maar ik denk dat, wie er in de toekomst ook aan de onderhandelingstafel zal plaatsnemen, dat dat toch een issue zal zijn, extra middelen daarin investeren.

Ten tweede, waar collega Peleman naar verwees, dat is de equipe. Die is gegroeid. Er was in 2009, om u een voorbeeld te geven, slechts één specifieke beleidsmedewerker actief voor het fietsbeleid. Vandaag zijn dat drie beleidsmedewerkers. En voor het specifieke ontwerp en de realisatie van de fietspaden is er ook een technische afdeling, naast de beleidsmensen. Die bestaat momenteel uit twee ingenieurs, een landmeter, een tekenaar, twee werftoezichters en de wervingsprocedure voor een derde ingenieur werd ondertussen doorlopen. Die zal starten in februari. Momenteel loopt ook de procedure voor de vervanging van de tweede tekenaar op de fiets die met pensioen ging. Maar inderdaad, dat is de formatie van de equipe. Maar door omstandigheden heb je bijvoorbeeld iemand die met pensioen gaat, iemand anders die langdurig ziek is, iemand anders die schepen is geworden bij de stad Gent. Zo krijg je natuurlijk ondanks dat die equipe op papier wel aanwezig is, soms wel een dip daarin. En dat merk je onmiddellijk aan het aantal dossiers dat kan opgepikt worden. Maar net zoals ik denk dat er extra investeringsmiddelen nodig zullen zijn, willen we die sprong maken in de toekomst en dat moeten misschien allemaal geen statutaire personeelsmensen zijn, maar zal er toch voor een tijd extra projectpersoneel moeten ingezet kunnen worden. Maar opnieuw denk ik dat dat besprekingen zijn die best worden gevoerd naar aanleiding van een komende meerderheid in deze provincieraad.

Ten slotte zijn er ook nog een aantal extra factoren die onze realisatiegraad van de fietssnelwegen beïnvloeden. De aankoop van gronden blijft vaak een zeer moeilijk punt. Zeker omdat we zoveel mogelijk in der minne willen verkopen. Maar een van de problemen van dit Vlaanderenland is toch ook dat we een zeer versnipperd land zijn waar iedereen zowat overal is mogelijk wonen. Wanneer je nu projecten zoals fietssnelwegen wilt bereiken, dan zal je altijd mensen hun tuinzone of hun grond in beslag moeten nemen, wat nooit prettig is. Infrabel ook die voor de aanleg van fietssnelwegen langs spoorwegen vandaag de dag voortdurend de afschaffing van overwegen op tafel legt. Ik heb daar eerlijk gezegd alle begrip voor. Ik begrijp ook dat de hoofdassen van het spoornet, dat zijn autosnelwegen eigenlijk. Dat zijn treinsnelwegen en het is niet normaal meer dat er zoveel gelijkgrondse kruisingen zijn. We zouden dat ook niet aanvaarden met onze autosnelwegen dat er zoveel gelijkgrondse kruisingen zijn. Dus ik begrijp

Infrabel wel dat zij zoveel mogelijk gelijkgrondse kruisingen weg wil. Maar dat geeft ook een rem op de realisatie van onze fietssnelwegen.

Dan is er een archeologienota bijgekomen die een extra doorlooptijd en een extra kost met zich meebrengt. En ook de aannemingsprijzen die de laatste jaren sterk gestegen zijn.

Ten slotte, niet een onbelangrijk probleem, zijn we natuurlijk op een punt beland waarbij de gemakkelijkere projecten voor een groot deel gerealiseerd zijn. De fietssnelwegen op oude spoorwegbeddingen of op jaagpaden bijvoorbeeld. Wat nu vandaag nog rest, ik heb ernaar verwezen met die kunstwerken, de bruggen en de tunnels, maar wat vandaag nog rest zijn vaak moeilijke projecten. De 20 procent moeilijkste projecten slopen 80 procent van uw middelen en uw tijd op. Dus we zijn nu aanbeland aan die 20 procent moeilijkste projecten. Dat speelt ook een rol voor de realisatie van ons fietssnelwegennetwerk. Dat mag allemaal uiteraard geen rem zetten op onze ambities. Alleen zal het volgens mij nog meer overleg en in de toekomst ook meer middelen en mensen vragen om te komen tot het netwerk waar we allemaal van dromen, namelijk een fietssnelwegennetwerk dat de kwaliteit en het gemak kan weerstaan, zoals ook het autosnelwegennetwerk is uitgebouwd. Dan denk ik, gaan we heel veel volk op de fiets kunnen krijgen, zeker met alle mogelijke elektrische fietsen die er vandaag op ons afkomen.

De heer plaatsvervangend voorzitter Heyerick

Dank u wel, gedeputeerde. Ik zie een tussenkomst van de heer Maes.

De heer Maes

Heel kort. Het is een thema dat ik al een paar keer aangesneden heb. Maar vandaag hoorde ik een bericht dat de NASA foto's van de aarde vergeleken had met een aantal jaren terug en dat we steeds meer nog altijd de nacht verliezen. Dat we nog altijd veel meer aan het verlichten zijn. Ik heb het al een paar keer gezegd: die fietssnelwegen, de verlichting zit nu inbegrepen in het budget, je moet die verlichten om die interessant te maken voor woon-werkverkeer, woon-schoolverkeer, maar waarom moeten die in godsnaam de ganse nacht verlicht zijn? Want dan rijdt er eigenlijk geen kat op. Na een uur of acht rijdt daar geen kat op. Er zijn al wat proefprojecten. We hebben ze vroeger in mijn eigen gemeente Beveren gedaan, een beetje met wisselend succes, dat geef ik toe, om dat licht te sturen op afroep, op beweging. Als er iemand is, is er licht en dan is dat nodig en dan is dat nuttig. Maar de rest van de tijd blijft dat uit en gaat dat niet meedragen aan de verlichting, de nachtverlichting van moeder aarde, van onze blauwe planeet. Dan gaat dat niet meedoen tot verstoring van de natuur, want dat leidt ook tot verstoring van de natuur. Ik weet dat Eandis ook conservatief is op dat vlak. Maar ik zou toch nog eens aan de deputé om daar echt eens een tandje proberen in bij te steken en daar met alle mogelijke middelen op proberen doorduwen. Moest hij daar aan het einde van deze legislatuur, tegen eind 2018, ik heb het een eerste aangekaart denk ik, gedeputeerde, in 2010, ja, 2010, want ik had mijn voet gebroken, vandaar dat ik het nog weet. Het was ergens in onze goede Brusselse hoofdstad dat ik die gebroken heb. Moesten we dat tegen 2018, acht jaar later, echt gerealiseerd hebben of een paar projecten in de pijplijn staan, ik weet dat het kort is, dat zou mooi zijn. We zouden echt moeten stoppen met dat continu verlichten, want dat zijn meestal lijnen door het landschap waar het nu nog donker is. We moeten daar echt iets aan doen, want dat kunnen we zo niet blijven doen, denk ik. Dank u.

De heer plaatsvervangend voorzitter Heyerick

Dank u wel, mijnheer Maes. Ik zie nog een tussenkomst van de heer De Cuyper.

De heer De Cuyper

Mijnheer de deputé, ik heb goed geluisterd naar u. Ik ben er zeker van, ik heb het niet uitgerekend, ik heb het een paar jaar geleden gedaan, dat de realisatiegraad van uw budget erop vooruit zou gegaan zijn. Dat is een belangrijk gegeven. Ik begrijp ook dat bepaalde stukken onder die 20 procent van de moeilijke blijven. Maar ik wil hier toch nog aandacht vragen voor een belangrijk stuk waar ik nagenoeg ieder jaar over tussenkom. Overigens ik niet alleen. Sedert er een collega van Temse bijgekomen is, heeft ze dat ook gedaan. Dat is de aansluiting tussen de fietssnelweg langs de spoorlijn Gent-Antwerpen en de

fietsnelweg in Klein-Brabant die ook een spoorlijn volgt, degene richting Mechelen en nadien naar Leuven. Er is één stuk dat nog ontbreekt. Dat is het stuk dat ligt op het grondgebied van Temse en aansluit met Sint-Niklaas. Wilt u daar alstublieft de nodige prioriteit aan geven. Ik zal het niet meer kunnen opvolgen, want het zal volgend jaar mijn laatste jaar zijn. Maar ik hecht daar veel belang aan. Twee, het is niet alleen voor de verbindingen van de snelwegen belangrijk. Het is ook voor de aansluiting van het grondgebied Temse, voor school-werkverkeer, heel belangrijk. Ik zou niet graag meemaken dat we eerder klaar zijn met de oostelijke tangent in Sint-Niklaas, ik weet niet of ik dat ga meemaken, maar alstublieft, maak dat daar minstens een fietsverbinding ondertussen al ligt. Ik dank u.

De heer plaatsvervangend voorzitter Heyerick

Dank u wel. Ik zie nog een tussenkomst van mevrouw Buysse en dan de heer Taylor.

Mevrouw Buysse

Ik wou eigenlijk gewoon even aansluiten bij collega Maes en misschien ook eens onderzoeken of er geen mogelijkheid is om verlichting op die fietspaden te plaatsen die op zonnepanelen werkt. Ik krijg daar steeds reclame van. Ik ben niet zo technisch onderlegd, maar ik dacht: het is misschien toch ook wel iets om eens verder te onderzoeken.

De heer plaatsvervangend voorzitter Heyerick

Dank u wel.
Mevrouw Haentjens.

Mevrouw Haentjens

Even in verband met dat fietspad langsheen het spoor in Temse. Ik heb bericht dat wij daar niet zullen mee wachten tot de begroting van de volgende legislatuur. Want ik heb die vraag pertinent gekregen. U krijgt die op de eerstvolgende commissie. Ik heb mij teruggetrokken om daar een vraag over te stellen, omdat men achter de schermen daar druk aan aan het werken is. Men is met dat dossier bezig. Maar ik ga daar hopelijk niet moeten mee wachten tot de volgende legislatuur. Dank u.

De heer plaatsvervangend voorzitter Heyerick

Dank u wel. Fietsen is blijkbaar heel hot. Het is ook tof dat daarover gedebatteerd wordt. Mijnheer Taylor.

De heer Taylor

Ik wil van de gelegenheid gebruik maken om de deputé en zijn diensten te bedanken voor de subsidie die wij gekregen hebben voor de gemeente Wichelen en vooral bedanken voor de snelheid waarmee het dossier afgehandeld werd. Ik kan vergelijken met vergelijkbare dossiers die we met Vlaanderen gehad hebben. Ik kan alleen maar zeggen dat de provincie daar bewijst dat ze Vlaanderen in snelheid kunnen pakken. Maar ik wil ook als provincieraadslid aansturen op een fietsverbinding tussen Dendermonde en Wetteren. Dat is eigenlijk een beetje aansluiting bij de vraag van de collega. Die fietsverbindingen langs de spoorwegen zijn ongelooflijk belangrijk. Ze zijn eigenlijk *in se* gemakkelijk te realiseren fietspaden, moest het niet zo moeilijk zijn om met de NMBS en Infrabel aan tafel te moeten gaan zitten. Maar ik zou toch vragen als provincie om daar ook de leiding te nemen en te blijven sturen op die fietspaden, want het zijn uiteindelijk de snelste verbindingen tussen steden en gemeenten. Dank u wel.

Mevrouw de voorzitter

Goed.

Mijnheer gedeputeerde Hertog, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Hertog

Wat betreft de opmerkingen van collega's Maes en Buysse over de verlichting. Het klopt natuurlijk. Op een bepaald moment voorzagen we geen verlichting. Toen we verlichting begonnen te voorzien, kwam de opmerking dat het soms te veel verlichting was, wat ook voor een stuk klopte. Vlaanderen is al oververlicht in vergelijking met de rest van de wereld en ook de rest van de wereld is steeds lichter aan het worden 's nachts. Maar wij lopen telkens een beetje achterstand op op de techniek. Sommige mogelijkheden die er waren, zoals zonnepanelen, zoals sensoren, die stonden een aantal jaren geleden nog een beetje in de kinderschoenen. Zoals collega Maes ook zei, het was soms wat *trial and error*. Wij hebben toen niet onmiddellijk zomaar willen investeren in heel het netwerk in zaken die niet bedrijfszeker zijn. Maar het gaat soms zeer snel, want enkele jaren later blijken die dan toch de technische voorsprong genomen te hebben en zijn die wel bedrijfszeker geworden. Dus ik denk dat ze gelijk hebben dat we inderdaad moeten stoppen met permanente verlichting overal te plaatsen, dat het meer puntverlichting moet zijn, dat het meer met sensoren moet werken. Ik hoop daar ook de verschillende gemeenten van te overtuigen. Nogmaals, het is ook een beetje afhankelijk van waar dat fietspad gelegen is. Als dat in een bebouwde zone is, dan is dat niet zo erg dat daar een permanente verlichting is. Maar op sommige plaatsen waar het inderdaad vroeger nog donker was, een van die weinige plaatsen in Vlaanderen, zou het best zijn dat we niet met permanente verlichting werken.

Temse dan. Het is inderdaad een *neverending story*. Ik koppel het ook een beetje wat collega Taylor zei over Wichelen. De provincie kan soms zeer snel werken wanneer ook de gemeente bereid is om zeer snel mee te werken. Dat is in Wichelen zo gebeurd. Dat is ook in andere steden en gemeenten soms gebeurd. Maar wanneer de gemeente minder snel is om mee te werken, en ik moet zeggen dat dat in Temse het geval is, die heel lang gearzeld hebben of getwijfeld hebben of onzeker waren, dan kan een dossier lang duren. Maar ik ben zeer blij om te horen dat er nu schot in de zaak is. Want u begrijpt, gezien mijn afkomst, dat ik ook graag zou hebben dat dat fietspad er zo snel mogelijk ligt. Dus ik zal het bij de diensten opvragen. Ik ken de laatste stand van zaken niet. Maar wat mevrouw Haentjens zegt over de stappen die vooruitgezet zijn, verheugt mij zeer.

Dan wat betreft Dendermonde-Wetteren. Ik weet dat het langs de spoorlijn is, dus op zich is het het gemakkelijkste tracé, ware het niet, ik heb het probleem van Infrabel al geschetst. Daar komt nog een extra probleem bij, dat Infrabel om besparingsredenen op een bepaald moment besloten heeft om de restgronden die zij naast hun spoorwegen hebben liggen, te verkopen. Maar in plaats van eerst naar ons te komen om te zien of dat zij die niet aan ons konden verkopen, zijn ze die her en daar aan privé-eigenaars beginnen verkopen. Dus wij proberen hen nu tegen te houden, NMBS en Infrabel, om eerst met ons tot een akkoord te proberen komen voordat dat gerealiseerd wordt. Ik zeg niet dat dat een vertraging is die hier heerst, maar om maar te zeggen dat het, zelfs op die tracés die gemakkelijk zouden moeten gaan, soms nog iets trager gaat dan dat wij hopen.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mijnheer gedeputeerde.

Mijnheer Taylor, dat volstaat? Goed. Dan zie ik, de heer De Cuyper heeft het woord gevraagd, de heer De Vis, mevrouw Haentjens en de heer Maes.

Mijnheer De Cuyper.

De heer De Cuyper

Van mij was het alleen een vraag aan de deputé als hij dan toch zijn diensten vraagt om de stand van zaken van misschien aan de geïnteresseerde collega's ook die stand van zaken mee te delen.

Mevrouw de voorzitter

De stand van zaken mee te delen. Goed.
Dan heb ik de heer Maes.

De heer Maes

Ik wil nog kort reageren op het voorstel van collega Buysse. We hebben daar in Beveren ervaring mee. 2011-2012 hebben we twee verschillende zonne-energiesystemen geplaatst. Eén volledig onafhankelijk op zonne-energie en een batterij. Dat is een ramp. Dat systeem heeft nooit gewerkt zoals het technisch voorgeschreven was. Ondertussen heeft de gemeente al een kabel aangelegd opdat het fietspad licht zou hebben en is het zelfs niet meer op afroep, is het gewoon continu verlicht. Een tweede systeem met een apart deel zonnepanelen en dan met een kabel verbonden, dat werkt nog altijd perfect. Alleen, ik weet niet hoe dat nu is, Eandis was toen zo conservatief dat je daar een private aansluiting voor moest vragen, want dat mocht niet op het ov-net. Ik hoop dat dat wat geëvolueerd is. Maar dat is een beetje de ervaring van zonne-energie. Natuurlijk, in het tweede systeem kun je die zonnepanelen net op een dak leggen van een gemeentelijk gebouw. Maar dat werkt wel perfect.

Mevrouw de voorzitter

Goed. Dan geef ik het woord aan de heer De Vis.

De heer De Vis

Dank u. In verband met Eandis en de lichtplannen: per toeval, vorige week in onze gemeente hebben we met een vijftal gemeenten een soort lichtplan goedgekeurd, een masterplan naar de toekomst toe. Gewoon maar inderdaad die technieken van: dimmen is mogelijk, programmeren (de tijdspanne instellen), de ledverlichting. Men is daar toch voor open. Ik kan alleen maar zeggen: de dag van vandaag zijn die technieken daar. Blijkbaar, we hebben ook een demonstratie gehad op ons dorpsplein met de lampen die gedimd werden. Dat is dan direct een besparing van 50 procent, 60 procent. Wanneer je naar ledlichten gaat, wordt dat een grote besparing van 80 procent. Afijn, het bestaat, dat is al wat ik zeg. Dat is het meest recente dat ik meegemaakt heb met Eandis vorige week. Maar terzijde. Ik apprecieer zeker en vast de inspanningen die gebeuren met de fietspaden. Het is bijna een beetje zoals de recreatiedomeinen. Het wordt voor het publiek, voor de gewone Oost-Vlaming, wordt het iets herkenbaar. Daar sta ik wel op. We zoeken daarachter, achter die identiteit, en dat de burger zich een beetje aangesproken voelt en beseft dat het bestuursniveau iets doet voor jan en alleman. Dan zijn die fietspaden zowel voor de fysiek als voor de ecologie en noem maar op zeker en vast een prioritair punt. Effectief, Laurenz, uw vraag brengt veel teweeg, ik kan alleen maar een tip geven aan uw fractie. Als ik hoor dat de nood aan fietspaden nog altijd groot is, maar dat er veel meer geld nodig is, ik weet een potje. Wat gaat we doen met de Leopoldskazerne? Het is een kwestie van prioriteiten. Als we dit willen voor de bevolking, wel, doe het dan. Ik denk dat het echt wel zou aanslaan. Afijn, dat is een overweging voor jullie. Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mijnheer De Vis. Ik ga eerst het woord geven aan mevrouw Haentjens.
Mevrouw Haentjens, u heeft het woord.

Mevrouw Haentjens

U begrijpt wel dat het gaat over het fietspad langsheen het spoor in Temse. Ik moet zeggen dat onze coalitie binnen Temse daar al jaren mee bezig is en dat ik eigenlijk op de bijzondere overredingskracht reken van uw collega's hier binnen het halfroond om dat erdoor te krijgen. Men heeft daarbij blijkbaar enige druk nodig om tot enige realiteitszin te komen. Ik reken dus eigenlijk op jullie om dat daarin te krijgen. Alle gegevens over financiering heb ik al doorgegeven. Over plannen zijn er ook al. Maar jullie kunnen daar

misschien meer druk uitoefenen om die noodwendigheid en die noodzakelijkheid van die levensbedreigende overtocht die elke fietser moet maken, om daar een eind aan te maken. Dank u wel. En ik krijg het verslag uiteraard bij de volgende commissie. Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw Haentjens.
Mijnheer Maes.

De heer Maes

Ik wil collega De Vis erop wijzen dat we toch over iets anders praten. Dimmen geeft een besparing, maar vergeet niet: 50 procent licht dimmen is geen 50 procent besparing. Er is een zeker basisverbruik. Tijdsprogrammering kan veel helpen, maar je krijgt dan altijd toestanden. Bijvoorbeeld, je gaat het van tien uur 's avonds tot zes uur 's morgens aanzetten. Tussen acht en tien rijdt er ook bijna geen kat. Degene die laat leeft, komt er om half elf, die reclameert: waarom krijg ik geen licht en een ander wel? Hetzelfde geldt voor iemand die vroeg is en er om half zes rijdt. Met licht op afroep, op beweging, krijg je dat niet. Dat is totaal iets anders. En het zo zuinig zijn van ledverlichting, daar wordt soms ook over geroepen. Er zijn een paar grote voordelen van ledverlichting. Het geeft onmiddellijk zijn volle licht, meestal ook veel witter licht, wat naar veiligheidsgevoel voor voetgangers, fietsers heel goed is. Want qua veiligheidsgevoel geeft dat een snelle gezichtsherkenning en dat geeft een veel groter veiligheidsgevoel. Onze vroegere oranje gasontladingslampen geven dat helemaal niet en die zijn eigenlijk daarvoor absoluut niet geschikt. Maar we moeten over hetzelfde praten. Licht op afroep, op beweging, is totaal iets anders dan waar Eandis vandaag mee bezig is.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mijnheer Maes.
Mijnheer gedeputeerde Hertog, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Hertog

Kort. Wat Temse betreft, zal ikzelf, maar ook samen met mijn collega's, de nodige overredingskracht aan de dag proberen te leggen. Naar collega De Vis wil ik nog zeggen: ik ben er echt van overtuigd als we die sprong willen maken, dat er meer middelen nodig zijn. Maar we mogen nu ook niet doen alsof er de afgelopen jaren niet meer middelen naar gegaan zijn. Het team dat de fietsspaden doet, is denk ik de afgelopen zes jaar ongeveer in aantal verdubbeld aan personeel. Ook de investeringskredieten die daarvoor vrijgemaakt worden, samen met de EFRO-middelen die we binnengehaald hebben, het kerngebied en dergelijke: er zijn echt wel extra middelen naar de uitbouw van het fietssnelwegennetwerk gegaan. Maar inderdaad, *put your money where your mouth is*, zeggen de Amerikanen. Als je echt eigenaar wilt zijn van dit prachtige fietssnelwegennetwerk en je wilt dat realiseren op pakweg tien jaar tijd, dan zal er waarschijnlijk nog een sprong nodig zijn.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mijnheer gedeputeerde.
Ik geef het woord aan mevrouw Van Keymolen voor de fietssnelweg Denderleeuw-Brussel en de mogelijke doortrekking in Oost-Vlaanderen. Ook wij zijn benieuwd.
Mevrouw Van Keymolen, u heeft het woord.

Mevrouw Van Keymolen

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Er is inderdaad nu in het debat al heel wat gezegd over die fietssnelwegen. Ik had misschien beter mijn hand opgestoken tijdens het debat, maar ik heb toch maar braaf gewacht om mijn vraag te stellen. Ik had ze ook vooraf ingediend als vraag. Het leeft wel, de fietssnelwegen. We weten namelijk allemaal dat de mobiliteitsproblematiek in België complex is. Onder andere door de fietssnelwegen wordt de fiets gepromoot als een volwaardig alternatief voor woon-werkverkeer. Zo moeten binnen enkele jaren twee fietssnelwegen tussen Denderleeuw en Brussel de mobiliteitsknoop rond Brussel mee helpen oplossen, want er zijn ook heel wat mensen vanuit Oost-Vlaanderen die naar Brussel gaan werken. Nu, volgens Vlaams-Brabant-gedeputeerde Tom Dehaene heeft de provincie Vlaams-Brabant een voorkeurstracé opgesteld voor een fietssnelweg Denderleeuw-Brussel en zullen eerstdaags die gesprekken ook worden opgestart met de gemeenten Liedekerke, Ternat, Dilbeek en Denderleeuw. De gedeputeerde hoopt dat de werken van sommige delen van de fietssnelweg al in 2018 kunnen worden opgestart. Nu is mijn vraag of er geen mogelijkheid is om deze fietssnelweg ook door te trekken op Oost-Vlaams grondgebied naar Aalst en Zottegem. Als ik mij niet vergis, is dat nog niet voorzien in de plannen momenteel. Een snelfietspad naast de spoorlijn, dat is hier ook al verschillende keren aan bod gekomen, naast de spoorlijn Kortrijk-Denderleeuw-Brussel, van Zottegem tot Brussel, lijkt mij zeer aantrekkelijk als alternatief voor de auto voor het woon-werkverkeer van en naar Brussel. Misschien enkel de conditie dan nog wat bijspijkeren, maar ik denk dat dat toch wel een snelfietspad kan zijn dat door veel mensen zou gebruikt worden.

Mevrouw de voorzitter

Juist, mevrouw Van Keymolen.
Mijnheer gedeputeerde Hertog, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Hertog

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Omdat het raadslid zo braaf heeft gewacht, typisch Haalterts, ze zijn daar altijd zeer braaf, ga ik ook zeer positief antwoorden op haar vraag. De fietssnelweg waarnaar mevrouw Van Keymolen verwijst, is de F220. Vergeef mij dat ik veel cijfers ga gebruiken, maar al die fietssnelwegen hebben een nummering die voor de meesten onder ons, inclusief ikzelf, vandaag nog een beetje Chinees is, maar de komende jaren voor iedereen ongelooflijk herkenbaar zal zijn. Dus dat is de F220 die Aalst verbindt met Brussel en die op zijn beurt dan weer een aftakking is van de F27. De F27 is meer bekend onder de naam de Leirekensroute. Dat is de fietssnelweg die Aalst met Mechelen verbindt. Er werd ook al verwezen naar de studie die de provincie Vlaams-Brabant samen met onze provincie recent opgestart heeft om na te gaan hoe de verbinding tussen Aalst en het Brussels Gewest het best kan worden gerealiseerd. Het is vooral in de provincie Vlaams-Brabant dat dat nog heel wat investeringen met zich meebrengt. Aalst is een knooppunt van fietssnelwegen. Het is een knooppunt van zoveel, maar ook van fietssnelwegen, met onder meer verbindingen richting Dendermonde, maar ook Mechelen, Brussel, Denderleeuw, Wetteren, Gent en ook naar Zottegem. De fietssnelweg tussen Aalst en Zottegem kreeg de code F414 toebedeeld. Er werd de voorbije jaren al heel wat geïnvesteerd in die route, bijvoorbeeld de financiële ondersteuning van de fietstunnels onder de R41 in Aalst, ter hoogte van het AZ, waar we dacht ik iets van 500.000 euro ook mee geïnvesteerd hebben en ook de aanleg van het gedeelte van Mere tot Burst langsheen de spoorlijn die beide gemeenten met elkaar verbindt. Een ontwerp voor de verbinding tussen Mere en Aalst via het Keizersveld en de Zadelweg is momenteel in opmaak. Momenteel lopen ook gesprekken met de gemeente Erpe-Mere om de aansluiting met de Stationsstraat te Burst te realiseren. De komende jaren kan dan verder gewerkt worden aan de verbinding over het grondgebied Herzele. De startnota werd daarvoor reeds opgemaakt door de gemeente, dus dat kan ook redelijk snel gaan, om dan vervolgens naar Zottegem te gaan. Het is in schijfjes, maar er wordt gestaag aan verder gewerkt. Ik denk dat we daar de komende jaren ook wel de nodige stappen in zullen kunnen zetten.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer gedeputeerde.
Mevrouw Van Keymolen, dat volstaat? Goed.

Dan richt ik mij naar mevrouw Dooms over de fietsenrekken en het herstelcontract fietsen. U heeft het woord.

Mevrouw Dooms

Dank u wel. Bij het voorbereiden van de budgetbesprekingen viel mijn oog op de fietscampagne Meer Oost-Vlamingen op de fiets in de strijd tegen klimaatverandering. Nu, het staat het in de doelstellingennota. Ik heb met het referentienummer niet direct concrete fondsen teruggevonden, maar dit geheel terzijde, want het gaat om het idee. Het idee is echt wel fantastisch.

Nu, sta mij toe om enkele suggesties te doen. Je hebt drie zaken nodig. Eén, een fiets. Ik denk met het bestek dat we goedgekeurd hebben de vorige raad, vorige week, dat u daar eigenlijk al aan aan het werken bent. Het tweede zijn deftige fietsenrekken. Ik zal daar sebiet verder op doorgaan. Het derde is een goede en veilige fiets. Nu, een goede en veilige fiets is soms moeilijk. In Gent hebben we de stelregel: je koopt een nieuwe fiets en na drie maanden steek je hem terug binnen bij de fietsmaker om al die vijzen vast te doen. Want anders, als je dat niet doet, heeft u voor gelijk dat ik had, het verlies van mijn dynamo aan de site van de Bijloke en de pikkel die eraf viel in de Bagattenstraat. Nu, een rammelende ketting en zo een tik in uw wiel, dat draagt niet bij tot fietsplezier. Ik kan mij inbeelden dat veel mensen het dan al opgeven. Maar er is een oplossing. Die oplossing is perfect voor een instelling als de provincie met heel veel ambtenaren en ook veel provinciale scholen die meer technisch en beroepsgericht zijn. We kunnen fietsherstelcontracten afsluiten met lokale fietsmakers, die dus eigenlijk als je komt werken of naar school komt en uw fiets is stuk, je vlak voordat de bel gaat of voordat je moet prikken, je fiets even binnensteekt en op het einde van de dag, na werktijd of na schooltijd, de fiets terug kunt ophalen. Het voordeel is ook, met de vele beroeps- en technische scholen die we hebben, de fietsopleidingen zijn enorm in trek momenteel, er zijn niet genoeg plaatsen om fietsherstellers op te leiden. Ik denk dat dat ook de plaats is momenteel om een opleiding in te richten. De leerlingen kunnen dan oefenen op de fietsen van hun medestudenten.

Dan een derde, deftige fietsenrekken. In dit halfroond zijn we met vijf mensen die af en toe met de fiets komen. Ik zie hier ook af en toe buiten ambtenarenfietsen staan. De fietsenstallingen van de provincie zelf zijn verschrikkelijk slecht. Er is een laadpaal voor elektrische fietsen, maar voor de rest, zeker als uw pikkel eraf gevallen is in de Bagattenstraat, is er geen mogelijkheid om uw fiets daar in vast te zetten. Bovendien kan men enkel het voorwiel vaststeken en dat is nooit een goed idee, zeker als u uw fiets wilt behouden. Ik moet wel zeggen, in de Leopoldskazerne, daar staan er wel zeer goede fietsenstallingen. Maar tegen dat we daar geraken... dus vandaar, ik vraag om te investeren in fietsherstelcontracten en in goede fietsenrekken. Dan krijgt men misschien meer Oost-Vlamingen op de fiets in de strijd tegen klimaatveranderingen. Ik stel voor dat we dat nu beslissen, nu dat de eerste gedeputeerde, de deputé van financiën, er niet is, want er is nog wat budget over.

Mevrouw de voorzitter

Rustig, mevrouw Dooms. Zo gaat het niet in mijn raadszaal. Als er iemand weg is, gauw gaan beslissen. Dat mogen we niet doen. Dat zou onze eerste gedeputeerde ook niet mooi vinden.

[gelach]

Voilà, mijnheer eerste gedeputeerde, ik heb u verdedigd. Men zou een beetje misbruik – niet bewust, niet willens en wetens, maar men zou misbruik gemaakt hebben van uw afwezigheid om gauw toch het voorstel van mevrouw Dooms voor haar fietsenrekken, de hernieuwing en het herstel, door te drukken. Ze zegt: nu dat de eerste gedeputeerde toch weg is van financiën, gaan we het gauw goedkeuren. Ik zeg: dat gaat hier niet in mijn raadszaal. Nee, zo simpel gaat dat niet. Maar ik ga dan toch het woord geven aan de heer gedeputeerde. Mijnheer Hertog, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Hertog

Ik dacht dat collega Dooms nog tientallen andere voorstellen ging lanceren in de afwezigheid van de gedeputeerde van financiën.

Mevrouw de voorzitter

Nee, nee. Zeg maar.

De heer gedeputeerde Hertog

Wat betreft het aantal fietsenrekken, ik denk dat dat voor een stuk wel klopt. Ik herinner mij zelfs helemaal in het begin toen ik gedeputeerde was, dat de toenmalige burgemeester van Gent sprak over het prachtige domein Puyenbroeck en hij zei: je kunt daar op dat domein fantastische fietsen huren en je kunt heel dat domein daar toekomen. Maar als je daar toekomt, is er gigantisch veel plaats om uw auto te zetten, maar er zijn eigenlijk geen fietsenrekken langs buiten aanwezig. Dat klopte ook. Dus er was aan de buitenkant heel veel plaats voor auto's en er was aan de binnenkant heel veel plaats voor fietsen te huren, maar aan de buitenkant waren er weinig fietsenrekken. Om maar te zeggen: de shift in de geesten is eigenlijk vrij snel gekomen. Vroeger vond men het normaal dat men overal met de auto naartoe ging en men voorzag overal autoparkeerplaatsen. Vandaag de dag moeten we dezelfde logica doortrekken naar fietsen denk ik. Temeer omdat het type fiets waar de meeste mensen mee aan het rijden zijn, ook sterk verandert. Veel duurder, veel technischer, veel kwetsbaarder, vaak ook iets breder. Als je die in de klassieke fietsenstallingen plaatst, kom je weleens voor onaangename verrassingen te staan. Dus ik denk dat het klopt dat we wat ons patrimonium betreft misschien nog een tandje bij moeten steken wat betreft het aantal fietsenrekken. Niet dat het nog niet gebeurd is voor alle duidelijkheid. Ik heb hier geen totaaloverzicht. Maar bijvoorbeeld wat onze scholen betreft, weet ik dat er geïnvesteerd is in de vernieuwing van fietsenbergingen of totaal nieuwe fietsenbergingen in Zottegem, in Eeklo, in Gent, in Buggenhout, in Hamme en dan spreken we alleen nog maar van de laatste jaren. Dus er wordt wel aandacht aan besteed. Maar het is vaak op vraag van de lokale directeur die zijn school natuurlijk het beste kent, dat die vraag naar ons komt en dat daar dan op gereageerd wordt. Mochten er raadsleden zijn, en dat mogen fietsende zijn, maar ook mensen die minder vaak fietsen, die op plaatsen komen waar onze infrastructuur gevestigd is en die vaststellen dat daar toch te weinig fietsenstallingen aanwezig zijn, want ik ken ze ook niet allemaal van buiten, geef gerust een signaal. Ik denk dat we daar ook inderdaad een tandje moeten bijsteken.

Wat betreft de herstelplaatsen. Wij hebben zelf op dit ogenblik geen opleiding fietshersteller in onze provinciale scholen aanwezig. Maar we hebben wel al projecten goedgekeurd wat fietsherstellingen betreft. Bijvoorbeeld, nog maar in 2016 hebben we een project van het centrum Lerend Werken van Gent betoelaagd via ons flankerend onderwijsbeleid. Zij wilden hun leerlingen fietsherstellers met een bakfiets uitsturen naar Gentse scholen om daar herstellingswerken uit te voeren aan de fietsen van de leerlingen. Het is een beetje een project zoals collega Dooms hier net aanhaalde. Dat kende veel bijval. In 2017 dienden ze dan ook een voorstel in het CLW in om hun project nog uit te breiden naar vier andere Oost-Vlaamse scholen van het deeltijdsonderwijs. Dat hebben we ook goedgekeurd, zodat het CLW eigenlijk de coördinatie op zich zou nemen om nog meer scholen te overtuigen om in zo een fietsherstelproject te stappen.

Wat betreft het aanspreken van lokale fietsherstellers, dat is niet altijd even gemakkelijk, want je bevindt je al direct in een concurrentiële sfeer. Dan zou je al een openbare aanbesteding moeten uitschrijven, zeker wanneer er meerdere fietswinkels in de buurt van de scholen zijn. Maar het idee om fietsen systematisch te laten herstellen op school vind ik op zich zeker geen slecht idee. Ik wil ook weleens nagaan of er misschien vraag is om fietsherstelopleidingen in onze scholen te voorzien. Wat ik wel weet, is dat er aan veel stations, het blue bike-systeem aan veel stations, ook al de mogelijkheid wordt voorzien om uw fiets daar 's morgens af te geven en 's avonds hersteld terug op te halen. Dus we moeten ook goed kijken dat we geen dubbel werk aan het doen zijn voor activiteiten die momenteel al bestaan. Dus samengevat, de fietsenstallingen akkoord, dat we daar nog eens goed naar moeten kijken of dat die niet uitgebreid kunnen worden. Wat betreft de fietsopleidingen gaan we inderdaad met onze scholen weleens nagaan of dat er nood is of vraag is om fietsherstelopleidingen in te richten. Het CLW-project gaan we verder evalueren en hen de coördinatie voor de uitrol in de rest van de provincie laten doen. Los van dit antwoord wil ik u ook meegeven dat ik vaststel dat sinds de invoering van de maximumfactuur steeds meer scholen ervoor kiezen om uitstappen niet meer te doen met de bus, maar met de fiets, wat eigenlijk ook een zeer goed signaal is. Dus ik denk dat de aandacht binnen onderwijs voor fietsvervoer alleen maar toeneemt, dus we moeten daar de nodige aandacht voor voorzien.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, gedeputeerde, mijnheer Hertog. Dan kom ik bij ruimtelijke planning en dan heb ik de vraag van de heer Maes die gesteld zal worden door de heer De Coninck over de participatie in ruimtelijke planningsbeleid, belang en meerwaarde.
Mijnheer De Coninck, u heeft het woord.

De heer De Coninck

Dank u, mevrouw de voorzitter. Geachte voorzitter, geachte gedeputeerden, collega's, raadsleden, participatie loopt als een rode draad door het nieuwe ruimtelijke planningsbeleid. In lopende processen vliegen de participatiemethodes ons om de oren, zoals bijvoorbeeld ontwerpatelier, bewonerssatelier, klankbordevent, infomarkt, bewonerscafé en zo verder. Wat is het belang en de meerwaarde van ieder van deze participatiemethodes en op basis waarvan wordt er beslist om de ene of de andere in te zetten? Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer De Coninck. Dan geef ik het woord aan mevrouw gedeputeerde.
Mevrouw Verhoeve, u heeft het woord.

Mevrouw gedeputeerde Verhoeve

Dank u, mevrouw de voorzitter. Aangezien, zoals aangegeven werd door de collega, het een rode draad is in ruimtelijke planningsbeleid, zal ik mijn antwoord zo volledig mogelijk geven. De dienst ruimtelijke planning is intussen al bijna drie jaar intensief aan het werken rond participatie binnen ruimtelijke planningsprocessen. In die tijd is er al heel wat ervaring en kennis opgedaan rond participatie. In de eerste fase ging het vooral om experimenteren en evalueren. Momenteel bouwt de dienst verder op de successen en de leerpunten hiervan. Ondertussen zijn er vijf participatiemedewerkers aan de slag die onderling kennis en ervaring uitwisselen met elkaar, maar ook vaak met de andere provinciale diensten. De noodzaak en behoefte om steeds vaker participatief te werken in een diversiteit aan projecten komt steeds vaker naar voren. Momenteel bevinden we ons nog steeds in een overgangsfase. Zowel overheden als deelnemers van participatiemomenten zitten op een kantelpunt. Burgers en andere spelers worden mondiger en laten zich horen. Bijvoorbeeld in actiegroepen. De provincie is blij dat mensen dit beseffen en zich ook organiseren. Zo kan de provincie luisteren naar wat voor hen belangrijk is, hun input meenemen en betere beslissingen nemen. De provincie wil ook betrokkenen samenbrengen en naar elkaar laten luisteren en een dialoog opstarten, verbanden zoeken, overleg organiseren van mens tot mens, zoeken naar win-wins en creatieve oplossingen. Het proces om tot een oplossing te komen, is dan ook heel belangrijk, want de dienst ruimtelijke planning wil dat iedereen zich kan vinden in de verdeling van de ruimte. Het proces wordt zo zelfs soms een eindproduct. Op de dienst ruimtelijke planning is er een evolutie aan de gang van louter procedureel informeren naar actieve betrokkenheid door intensief in te zetten op participatie. Dit is een shift in ruimtelijke planning en is gedoopt onder de term planningkwadraat. Op onze website wordt onder de rubriek ruimtelijke ordening in een animatiefilmpje in mensentaal uitgelegd wat hiermee bedoeld wordt. Concreet zorgt participatie voor vermenschlijking, kwalitatiever eindresultaat, eigenaarschap, draagvlakvorming. De dienst ruimtelijke planning organiseert participatie bij beleidsvorming en bij verschillende projecten. Vaak gaat het om projecten in de fase van visievorming. Bijvoorbeeld via masterplannen of ontwerp onderzoek. Een mooi voorbeeld is het project van de suikerfabrieksite in Moerbeke, waarbij een participatietraject doorlopen is met bewoners en administraties om op zoek te gaan naar een nieuwe bestemming voor de voormalige suikerfabrieksite. De massale opkomst tijdens de participatiemomenten – op het slotevent waren maar liefst 650 aanwezigen – bewijst dat er een enorme nood is van de burger om deel te nemen aan zulke participatiemomenten. De dienst organiseert participatie ook bij beleidsvorming. Dan moet er vooral rekening worden gehouden met een hoger abstractieniveau van de inhoud. De dienst zorgt zelf voor vertaling hiervan naar het niveau van de doelgroep. Vaak wordt ook participatie met experts georganiseerd, bijvoorbeeld een denktank. Gebaseerd op de opgebouwde ervaringen werkte de dienst aan een werkwijze rond participatie. Oorspronkelijk was het beginpunt vaak een methodiek en werd zo stelselmatig een participatietraject uitgewerkt. De ervaring leert dat het belangrijk is dat er op voorhand een uitgewerkte participatiestrategie

op tafel ligt, waarbij er bewust wordt nagedacht over het waarom-verhaal. Het is niet de bedoeling dat er zomaar in het wilde weg participatiemomenten worden georganiseerd. Om te kunnen antwoorden op de vraag welke participatiemethoden passen we wanneer toe, beantwoordt de dienst eerst enkele andere vragen. Die vragen heeft de dienst ruimtelijke planning vormgegeven in de zeven stappen van participatie.

De zeven stappen. Eén, de doelstelling. Waarom doen we dit? Wat willen we eruit halen? Twee, de doelgroep. Met wie? Opmaak van stakeholdersanalyse. Wat willen we bereiken bij deze doelgroepen? Hoe kunnen we ze indelen en welke strategie op maat passen we toe? Drie, de participatiegraad. In hoeverre kunnen we de input meenemen? Welke treden van de participatieladder passen we toe en in hoeverre kunnen we de deelnemers ideeën geven, wat kan wel, wat kan niet en wat is het inhoudelijk kader? Dan wil ik gewoon de verschillende stappen ook binnen de participatiegraad, dus men kan informeren, raadplegen, adviseren, coproduceren, meebeslissen en zelfbestuur. Dus bij het informeren bepaalt het bestuur de agenda en houdt de bevolking met objectieve info op de hoogte. Bij raadplegen bepaalt het bestuur de agenda, maar luistert naar de mening van de deelnemers, zonder de garantie dat dit tot verbintenissen leidt. Het gaat om een open gesprek. Bij adviseren geven de deelnemers advies, maar het bestuur moet beslissingen argumenteren en terugkoppelen. Bij coproduceren hebben deelnemers een keuze en een stem binnen het beslissingsorgaan. Bij meebeslissen hebben de deelnemers het volledige mandaat van de bestuursrol. Het bestuur stelt dan budget en middelen ter beschikking. Bij zelfbestuur ten slotte zijn deelnemers bestuurders en werkt het bestuur adviserend en ondersteunend. De participatiestrategie moet door het beslissingsorgaan ook gevalideerd worden omwille van twee redenen. Omwille van de gevolgen van deze strategie voor de beslissingsnemers. Als zij een bepaalde strategie met participatiegraad hebben gekozen, dan moeten zij zich hier gedurende het volledige proces aan houden. Als deelnemers kunnen meebeslissen, dan zal dit op het einde of tijdens het traject ook effectief moeten gebeuren. Ten tweede, omwille van de gevolgen van deze strategie voor de deelnemers. Ook voor hen moet van bij het begin duidelijk zijn hoe ver hun inbreng kan reiken. Is het adviserend en kan er nog van afgeweken worden of zitten we meer bovenaan op de ladder en kunnen deelnemers meebeslissen, los van wat het beslissingsorgaan denkt? Als die drie vragen beantwoord zijn, dan kan er verder gewerkt worden met de hoe-vraag. Ten vierde hebben we het voorwaarden ontwerpcriteria. Welk budget hebben we? Welke locaties zijn beschikbaar? Welke timing? Plan van aanpak als vijfde punt. Wat gaan we concreet organiseren? Welke methodiek kunnen we hier gebruiken? Rekening houdend met de strategie zijn er heel wat methodieken toepasbaar in het participatieproces. Bovendien is het belangrijk om verder te denken dan aan enkel één participatiemoment. Ten zesde, de uitvoering en het faciliteren. Een goede voorbereiding met een scenario is een must hierin. Hierin staat ook wie, dat, wanneer, wat doet. Als zevende punt, het debriefen, het evalueren. Na elk participatiemoment volgt er een evaluatie samen met de organisatoren en de partners, maar ook met de deelnemers via bijvoorbeeld een online evaluatie.

Conclusie. De dienst ruimtelijke planning denkt explicieter na over participatie, over participatiestrategieën, methodieken, stakeholdersmanagement. Er wordt een participatiestrategie gekoppeld aan het proces en er wordt veel vroeger in het proces ruimte vrijgemaakt om actoren te betrekken, steeds afhankelijk van de participatiegraad. Elk proces is anders en vraagt een andere aanpak. Dat is evident. Participatie is bijgevolg maatwerk. Dit gaat ook gepaard met een andere mentaliteit. Veel meer durven loslaten is een duidelijke keuze ook van dit beleid. Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mevrouw gedeputeerde.

Dat volstaat, mijnheer De Coninck? Goed.

Dan ga ik over naar de heer Van Duyse over de glastuinbouwcluster te Melsele.

U heeft het woord, mijnheer Van Duyse.

De heer Van Duyse

Dank u wel. Het dossier is al een paar keer voorbijgefietst in de loop van de namiddag. Dus ik ga het niet meer hebben over het nut, al dan niet nut, niet meer over de noodzaak, noch over historiek en de bochten die genomen zijn. Ik ga het ook niet hebben over de aanslag op de open ruimte in Melsele. Ik ga het niet hebben over het succes of het uitblijven van succes. Niet over of de gemeente haar grond wil laten onteigenen, ja of nee. Ik ga eigenlijk een heel eenvoudige vraag stellen. Er was eens een gemeente die niet graag had dat er serres op haar grondgebied kwamen. En er was eens een regio die serres over

had. Mijn simpele vraag is dan: is de deputatie bereid alsnog een onderzoek uit te voeren om deze twee dossiers innovatief en constructief te benaderen of om te zeggen: als de berg niet naar Mozes wil komen, moet Mozes dan niet naar de berg gaan? Exodus.

Mevrouw de voorzitter

Mijnheer Van Duyse, ik ga het woord geven aan de heer eerste gedeputeerde of mevrouw Verhoeve. Ik heb hier alle twee op mijn papier staan.

De heer gedeputeerde Vercamer

Mevrouw de voorzitter, zo simpel is dat niet, uitwisselen van regio tot regio. Die plaats is daar niet toevallig gekozen in Melsele. Dat heeft ook met mobiliteit te maken. Dat heeft ook met mogelijkheden te maken. We leggen niet overal zones aan. De eerste die aangelegd was in Vlaanderen, was in Deinze. Een relatief kleine zone. In Melsele hebben we geleerd dat we met een grote zoekzone moesten starten om te kunnen terugkomen tot wat we nu hebben, ten einde rekening te houden met diverse bezwaren, botsingen met zittende landbouwers en dergelijke. We zijn een derde oefening aan het doen in het Gentse. Dus wij gaan met dat dossier verder. Wat u zegt, is niet juist, dat er maar matige belangstelling zou zijn. Er is effectief meer dan voldoende belangstelling om aldaar zich te vestigen en zelfs te herlokalisieren soms, omdat dat een betere ligging is, omdat men daar met een nieuwe infrastructuur kan starten.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer gedeputeerde.
Mijnheer Van Duyse, goed?

De heer Van Duyse

Ik dacht dat er nog een tussenkomst kwam van gedeputeerde Verhoeve.

Mevrouw de voorzitter

Neen, zij hebben samen – ik heb dat op mijn papiertje staan, ofwel de heer eerste gedeputeerde ofwel mevrouw Verhoeve. Tenzij dat men mij teken doet dat ze beiden willen. Maar in dit geval heb ik gezien dat de heer eerste gedeputeerde geantwoord heeft.

De heer Van Duyse

Ik noteer dus dat er geen onderzoek zal gebeuren om deze twee logische zaken aan elkaar te koppelen.

Mevrouw de voorzitter

Mevrouw Verhoeve, toch?

Mevrouw gedeputeerde Verhoeve

Momenteel is de POM, die door de provincie werd aangeduid, inderdaad bezig met een openbaar onderzoek.

Mevrouw de voorzitter

Goed.

Goed, mijnheer Van Duyse? Dan keer ik terug naar u voor de volgende vraag, PRUP's reconversie verblijfsrecreatie Stekene en Sint-Gillis-Waas. U heeft het woord.

De heer Van Duyse

We hebben ook het dossier, althans deze legislatuur eigenlijk, de PRUP's waarbij al vrij vroeg en vrij lang heel veel PRUP's werden goedgekeurd, ook door onze fractie. Maar wij blijven dus zitten met dat oud zeer. Ik mag het eigenlijk niet zeggen van mijn eigen gemeente, dat dat een oud zeer is. Maar we zitten dus met een probleem in Stekene en Sint-Gillis-Waas. Wat is nu de situatie op dit ogenblik? We zitten eigenlijk in een ongelooflijk juridisch kluwen. Het PRUP fase 1 werd goedgekeurd, werd dan weer vernietigd op 28 april 2017 door de Raad van State. Het werd op 24 juni, mits kleinigheden, zoals de toenmalige deputé ze noemden, opnieuw naar de raad gebracht en goedgekeurd door de meerderheid. Ondertussen vernam ik dat de betrokken partijen weer naar de Raad van State getrokken zijn. Het is nog complexer. Dat is fase 1. Fase 2 is het besluit van de deputatie van 21 januari 2016 om het PRUP reconversie verblijfsrecreatie Stekene en Sint-Gillis-Waas toch te publiceren in het Belgisch Staatsblad en de schorsing van dat PRUP door bevoegd minister Schauvliege te negeren. Dat werd dus aangevochten bij de Raad van State. Het Vlaams Gewest heeft bij de Raad van State dus een procedure aanhangig gemaakt om het PRUP reconversie verblijfsrecreatie Stekene fase 2 te vernietigen. Het wordt dus moeilijk. En dat het ook op het terrein moeilijk is, bewijzen deze brieven die ik heb van mensen die vanuit Aalst een bericht krijgen. Zeggen van: u moet zoveel betalen, want u bent bij de gelukkigen. Ze krijgen dan een berichtje terug waarin staat dat de Raad van State een en ander vernietigd heeft en waarin gezegd wordt: u hoeft dat dan toch maar niet te betalen, want voorlopig is er niets aan de hand. Die brief van de Vlaamse belastingdienst is verstuurd op 28 september 2017, een moment dat wij in de raad al op 24 juni het PRUP nieuwe fase hadden goedgekeurd. Dat die mensen dus echt niet meer weten waar het op staat, dat is heel duidelijk. Wij hadden nochtans deze PRUP's net voorzien om een beetje rechtszekerheid te verzekeren. We zitten dus in een onmogelijke impasse in dit dossier. Het is dan ook spijtig dat voor de meeste stakeholders, een mooi Nederlands woord, de provincie allang geen rechter meer is, maar een partij geworden is, zodat de broodnodige rechtszekerheid verder is dan ooit. Het zou dan ook mooi zijn om een tabula rasa te maken om van een schone lei te beginnen om een oplossing te zoeken waarbij de provincie ook even achteruit leunt en het heft in handen geeft van een onafhankelijke partij, een intendant als het ware. Deze zou de opdracht moeten krijgen om met alle betrokkenen te gaan spreken, te onderhandelen, alle aspecten te bekijken, gaande van moeilijke zaken als bouwovertradingen, over de hier veel gevraagde aandacht voor sociale woningen, ze staan daar, over de geschiedenis en de toekomst van de getroffen gebieden. Als de provincie zich vastgereden heeft in dit moeilijke dossier, dan moet er hulp gezocht worden. Ik kan hier niet onmiddellijk een Bijbelse spreuk bij bedenken, maar zou toch voorstellen dat de deputatie de Rubicon hier oversteekt en dan moet de Stekense Vaart toch een makkie zijn.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mijnheer Van Duyse. Dan geef ik het woord aan mevrouw gedeputeerde. Mevrouw Verhoeve, u heeft het woord.

Mevrouw gedeputeerde Verhoeve

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Collega Van Duyse, de vraag om een intendant aan te stellen voor de weekendverblijven om de rechtszekerheid te garanderen, is niet nodig en ik denk ook niet wenselijk. De provincie stelde eerder een beleidskader op waar duidelijke beleidslijnen rond de weekendverblijfszones werden uitgezet. Deze werden goedgekeurd door de provincieraad. De meest prioritaire zones werden allemaal reeds omgezet. De meest waardevolle gebieden naar hun natuurfunctie en de gebieden die aansluiten bij het bebouwd weefsel naar de woonfunctie. Dit in overeenstemming met het beleidskader. De provincie als planinitiatiefnemende overheid heeft hiermee haar taak volbracht. De dienst ruimtelijke planning die regelmatig bevroegd wordt over deze dossiers, alsook de gemeente, geeft op vragen van burgers, particulieren, notarissen steeds de stand van zaken en de verwijzing naar de PRUP's correct

door. Mensen met vragen kunnen bij ons dus steeds terecht en kennelijk weten ze dit ook. Mag ik u tevens in herinnering brengen dat wij zowel over het beleidskader als over de PRUP's infovergaderingen hebben georganiseerd, brochures hebben uitgebracht en individuele consultaties hebben belegd waarbij elkeen zijn individuele vragen en bezorgdheden kon voorleggen? Alle PRUP's fase 1 en 2 rond de weekendverblijven zijn definitief vastgesteld door de provincieraad en in werking. De drie goedgekeurde PRUP's opgesteld voor Stekene en Sint-Gillis-Waas zijn nog steeds van toepassing. Het PRUP reconversie verblijfsrecreatie Stekene fase 1, welke vernietig werd door de Raad van State, werd terug definitief vastgesteld door de provincieraad en is ondertussen reeds terug in werking getreden. Voor het PRUP reconversie verblijfsrecreatie Sint-Gillis-Waas fase 1 en het PRUP Stekene en Sint-Gillis-Waas verblijfsrecreatie fase 2 is er nog steeds een procedure hangende. Maar zolang er geen uitspraak is, blijven de voorschriften opgenomen in de PRUP's gelden.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mevrouw gedeputeerde.
Mijnheer Van Duyse.

De heer Van Duyse

Mevrouw gedeputeerde, het zal u niet verwonderen dat ik vrij ontgoocheld ben over dit antwoord, dat alleen maar gaat over de informatie en de documentatie die u geeft. Op het veld is het totaal anders en zitten de mensen dus echt met de handen in het haar en weten van geen hout meer pijlen maken. Daarom zou het beter zijn dat er inderdaad tabula rasa werd gemaakt en dat de provincie die toch ook wel partij is, niet meer als neutraal wordt aanzien. Dat is een harde aanklacht, ik weet het. Dat die toch een beetje pas op de plaats maken en een stapje terug zetten.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mijnheer Van Duyse.
Dan kijk ik naar de burgemeester van Kruishoutem om Kruishoutem nog eens te laten vallen.
Mijnheer Verzele, uitbreiding van de industriezone Zaubeeek, planningsproces (PRUP). U heeft het woord.

De heer Verzele

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik kijk ook naar u met alle plezier. Ondanks het feit dat sommige gemeenten volledig in het buitengebied worden gesitueerd van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is het in sommige gemeenten toch duidelijk dat er een sterkere economische dynamiek aanwezig is op het vlak van kleinschalige industriële en ambachtelijke bedrijvigheid dan in andere kleine gemeenten, zonder namen van die gemeenten te noemen. In sommige van die kleinere gemeenten die volledig in het buitengebied liggen, kunnen we zeker niet zeggen dat de landbouw de belangrijkste economische pijler is. Integendeel, er is soms een diversificatie met belangrijke tewerkstelling in de dienstensector, vooral in de nijverheid. Deze gemeenten hebben soms ook een hoge tewerkstellingsgraad, vooral te danken aan de vele kleine ondernemingen ter plaatse en in de buurgemeenten. Grote ondernemingen krijgen in deze gemeenten soms te weinig kansen. Uitbreiding van bedrijventerreinen biedt soms enorme kansen en kan van cruciaal belang zijn voor de plaatselijke werkgelegenheid en de bijbehorende dynamiek van een kleine gemeenten. Sommige van die kleinere gemeenten hebben ook een ideale ligging qua mobiliteit en hebben ook uitbreidingsmogelijkheden die voorhanden liggen mede door die bereikbaarheid en mobiliteit. Ze hebben ook meestal beschikbare grond en hun reeds bestaande industriegronden die nog te beperkt zijn in omvang. In het jaar 2013 hebben raadslid Heyerick en ikzelf een paar vragen hierover gesteld. Onder andere toen, vier jaar geleden: blijft de provincie die vraag naar extra bedrijventerreinen ondersteunen? Blijven de kansen dezelfde om erkend te worden als bijzonder economisch knooppunt? Worden deze vragen ook getoetst aan het persoonlijk karakter van die kleinere gemeenten? Wat is dan het verhaal om via de provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplannen deze bijzonder economische knooppunten te realiseren? En of die participatie blijft gewaarborgd of wordt verhoogd, dat waren de vijf vragen die toen gesteld zijn. Maar twee jaar later, toen het expliciet ging over de uitbreiding van de industriezone Zaubeeek, twee jaar geleden was de tussenkomst kort samengevat als volgt: dat men reeds in 2013 de

tweede herziening had van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Het kwam er toen op neer dat de provincie bijkomende regionale bedrijventerreinen kon afbakenen middels een PRUP op te starten. In Zulte en in Kruishoutem is het industrieterrein Zaubeeek gelegen. Dat is zo een geselecteerd gebied. Het zou ook de bedoeling zijn om het terrein uit te breiden, omdat het grenst aan de E17, de mobiliteit waar ik daarnet naar verwees. Dat is 20 ha op het grondgebied van Kruishoutem, 8 ha op het grondgebied van Zulte. Dit zijn de zones die door de provincie zelf toen werden weerhouden met de reeds in 2011 bestelde studie bij een onderzoeksbureau Adoplan. De deputatie besliste toen echter om voorrang te geven aan andere bijzonder economische knooppunten bij het opmaken van dat RUP. Nu verwijs ik ook nog even naar de tussenkomst dit jaar waar ik repliceerde toen het ging over de zone van Bruwaan Oudenaarde, waar men ook praatte over een uitbreiding. Toen heb ik even, om niet altijd Kruishoutem te vernoemen, ook verwezen naar de gemeente Zingem, geen onbelangrijke gemeente schijnt. De gemeenten Zingem en Kruishoutem hebben het voordeel op het gebied van mobiliteit. Ik heb dan verwezen dat Oudenaarde als nadeel had dat de mobiliteit minder sterk is dan in Zingem en Kruishoutem, omdat men via de N60 eerst Zingem tegenkomt. Blijkbaar kan men daar geen gebied aansnijden. En op de afrit Kruishoutem-Zulte een open plek heeft die al jaren ligt te gapen als een oven om daar een nieuw gebied aan te snijden om daar die industriezone uit te breiden. Dus nogmaals, drie keer is al verwezen naar de sterke mobiliteit in die zone en de bereikbaarheid. Wij zijn nog altijd vragende partij vanuit die regio en we willen een beetje de stand van zaken weten. Vandaar een heel eenvoudige vraag. Hoe ver zit het met het planningsproces voor de uitbreiding van industriezone Zaubeeek en de opmaak van het PRUP hiervan? Dank u wel.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mijnheer de burgemeester.
Mevrouw gedeputeerde.

Mevrouw gedeputeerde Verhoeve

Dank u, mevrouw de voorzitter. De industriezone waarover deze vraag tot uitbreiding gaat, maakt inderdaad deel uit van het bijzonder economisch knooppunt (BEK) Zulte-Kruishoutem. Zoals u weet, heeft het RSV voor de provincie Oost-Vlaanderen vier BEK's aangeduid. Twee van de vier, zijnde Assenede-Zelzate en Sint-Gillis-Waas, werden door de deputatie op grond van een ruimtelijk-economische studie aangeduid als prioritair te gaan ontwikkelen, gezien zij havengerelateerde activiteiten kunnen opvangen. Nu, de uitbreiding van Zaubeeek valt hier niet onder, maar toch is er reeds een aanvang gemaakt van een verkenning. De basis van het project is het optimaliseren van het bestaande bedrijventerrein Zaubeeek. Het analyseren en zowel de mogelijkheden binnen het bestaande terrein als de eventuele uitbreiding van de zone behoren hierbij tot de doelstelling. In dit kader is er reeds een startvergadering doorgegaan waarbij de volgende actoren aanwezig waren: de stedenbouwkundige ambtenaar en de schepenen van ruimtelijke ordening van Zulte en Kruishoutem, de bedrijfsvereniging Zaubeeek, de POM, de dienst ruimtelijke planning van Oost-Vlaanderen en Veneco. Daarnaast heeft er dus een terreinbezoek plaatsgevonden met deze actoren. De voornaamste doelstelling van beide vergaderingen was om te luisteren naar de problematiek en de potenties van het bedrijventerrein in het verleden, nu, maar ook in de toekomst natuurlijk. Inhoudelijk is vast komen te staan dat mobiliteit, landschappelijke kwaliteit en de mogelijkheden op het vlak van duurzame energie een centrale rol zullen spelen bij de opmaak van het PRUP. Het verlengen van de stockstraat lijkt in elk geval noodzakelijk. Het opmaken van een PRUP is daarmee dus per definitie nodig. Het planningsproces bevindt zich in een verkennende fase, zoals reeds meegedeeld. Er wordt momenteel onderzocht of er een uitbreiding van het bedrijventerrein wenselijk is. Hierbij wordt niet enkel de bijkomende behoefte onderzocht, maar ook wordt er gekeken naar de nog aanwezige capaciteiten op het terrein zelf. Deze studie zal waarschijnlijk gemaakt worden door de POM. Daarnaast zullen ook nog een ruimtelijke studie en een mobiliteitsstudie nodig zijn om de omvang en locatie van het PRUP te onderbouwen. De gemeenten Zulte en Kruishoutem, de bedrijvenvereniging Zaubeeek en nog enkele andere actoren zullen binnenkort formeel gevraagd worden om hun visie en wensen voor het bedrijventerrein en de omgeving op te stellen. In samenwerking en op basis van de uitkomsten van de eerder vermelde studies zal men dan gaan naar een gemeenschappelijke visie voor de industriezone. Naar verwachting zal de procedure voor het PRUP in de loop van 2018 kunnen opgestart worden. Tijdens de verkennende fase en de opmaak van het PRUP zal ook een participatief traject worden uitgerold.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mevrouw gedeputeerde.
Mijnheer Verzele, ik heb ook nog tussenkomst van de heer Heyerick.

De heer Heyerick

Het is een proces van lange adem. We weten dat. Nu, misschien is het ook zinvol, er was vorige week een uiteenzetting van de Vlaamse bouwmeester, en wat die man uiteindelijk vertelt, is best wel zinnig. Hij sprak gewoon over het feit: waarom leg je geen bedrijventerrein bovenop een bedrijventerrein? In plaats van bijkomende ruimte aan te snijden, laat ons gewoon kijken of er ook een mogelijkheid is om twee bedrijven op elkaar te plaatsen in plaats van al die bedrijven naast elkaar te zetten. Misschien is dat ook een oefening die het mogelijk maakt om de nood uiteindelijk te gaan ledigen aan bijkomende mogelijkheid om ontwikkeling van industrie te hebben daar. Misschien is dat iets dat ook te onderzoeken is. Het klonk heel futuristisch, maar als je daar meer over nadenkt, lijkt het mij in feite zo zot niet. We hebben daar allemaal platte dozen staan. Of je nu uiteindelijk iets hoger gaat in die omgeving, dat biedt uiteindelijk heel veel mogelijkheid om bijkomende activiteit te creëren. Het is misschien maar een idee, maar best wel te onderzoeken.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mijnheer Heyerick, om over na te denken.
Mijnheer Verzele

De heer Verzele

Ik kan er heel kort over zijn, mevrouw. Ik ben heel tevreden met de uitleg over het PRUP dat opgestart wordt in 2018. Ik vind het antwoord van de kersverse deputé heel bevredigend. Dank u wel.

Mevrouw de voorzitter

Dank u vriendelijk, mijnheer Verzele.
Dan ben ik aan de tussenkomst van de heer Maes die opnieuw zal gehouden worden door de heer De Coninck over subsidies, het werkprogramma, de samenwerking en de raakpunten.
U heeft het woord.

De heer De Coninck

Dank u, mevrouw de voorzitter. Geachte voorzitter, geachte gedeputeerden, collega's, raadsleden, in de provincieraad van september werd goedkeuring gegeven voor het opzetten van een samenwerking met de internationale architectuuriënnale van Rotterdam, afgekort IABR. De eerste middelen werden daarvoor al ingezet in 2017 bij de derde begrotingswijziging. Ook in het budget 2018 worden de nodige middelen voorzien. Inhoudelijk werd al gewezen op de parallelle inhoudelijke focus tussen de biënnale en het strategisch project Oost-Vlaams kerngebied of OVK. Verder is er ook nog het ESF-project Versterkt streekbeleid G28 plus regionetwerk Gent, dat zich ook het vlak van streekbeleid manifesteert. Wat is het werkprogramma van de biënnale voor 2018? En hoe zal de samenwerking met OVK daarin verlopen? Wat zijn de raakpunten met het ESF-project en hoe kunnen zij zich tot elkaar verhouden zonder daarbij concurrentieel te zijn? Ik dank u.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mijnheer de burgemeester, mijnheer De Coninck. Dan geef ik het woord aan mevrouw gedeputeerde.
Mevrouw Verhoeve, u heeft het woord.

Mevrouw gedeputeerde Verhoeve

Dank u wel. Het ruimtelijk strategisch project OVK en de samenwerking met IABR, de internationale architectuurbiënnale van Rotterdam, startten op 1 oktober 2017. Het OVK-team is samengesteld, de projectcoördinator is gestart en momenteel wordt de procesnota en de processtructuur uitgetekend. Het project Samenwerking OVK-IABR zal inzetten op vijf werklijnen. Dat zijn: een lokaal kennisplatform, internationale kennisuitwisseling, visievorming en participatief ontwerp, coherente analyse en handelingsperspectief en culturele verbeelding. Het lokaal kennisplatform heeft tot doel lokaal een netwerk te bewerkstelligen om de ruimtelijke issues in de regio aan te pakken. Er zijn grote raakvlakken met het project ESF, maar waar ESF zich toespitst op socio-economische acties en doelstellingen, is de samenwerking OVK-IABR vooral ruimtelijk van aard. Ook het tijdsperspectief is anders. ESF focust op concrete acties op korte termijn. OVK-IABR bekijkt de acties in het licht van hun langere termijneffect. ESF en OVK zijn dus niet concurrentieel, maar complementair en vertrekken vanuit eenzelfde visie die grotendeels tot stand komt door dezelfde stakeholders: de gemeenten, kennisinstellingen, bedrijven, middenveldactoren en zo verder. Dit zal ook uit uiting komen op het derde regiolab dat doorgaat op 5 december 2017. Hier zal met de regionale actoren worden nagedacht over de toekomst van de regio, zowel bestuurlijk als op het vlak van grensoverschrijdend werken en ondernemen, mobiliteit, energie, kernversterking en korte teken. Wat OVK-IABR betreft, is 5 december belangrijk omdat dan een projectcall zal worden gelanceerd. De bedoeling van deze projectoproep is dan om lokale projecten, bestaande projectvoorstellen en opgezette gebiedscoalities te bevragen en vandaaruit drie projecten te selecteren die een bijzonder traject zullen doorlopen in het licht van IABR-OVK. Dit betekent concreet: de lokale concrete ruimtelijke vragen en claims uit een relevant gebied confronteren met complexe ruimtelijke probleemstellingen die voortvloeien uit bovenlokale, ja, soms zelfs globale noden. Via de creatie van families van opgaven, dat zijn de bundeling van uitdagingen, ontwerpend onderzoek, internationale expertise en een participatief proces dat gelijkwaardigheid tussen de partners vooropstelt, willen we binnen OVK-IABR op basis dus van de drie casussen die zullen geselecteerd worden, reproduceerbare, haalbare oplossingen en instrumenten ontwikkelen waarvan gegarandeerd wordt dat deze ook elders, en dat is belangrijk, ook elders in onze regio kunnen ingezet worden. Met deze werkwijze willen we nakende transitieën verbeelden en bediscussiëren en ten slotte ook daadwerkelijk realiseren.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw gedeputeerde, mijnheer De Coninck.

Nu, normaal gezien zou ik kunnen stoppen met jullie goedkeuring. Maar ik weet ook dat er natuurlijk mensen zijn die het toch nog graag hadden gedaan vandaag. Ik kijk naar mevrouw De Jonge of bent u akkoord?

Mevrouw De Jonge

Ja, geen probleem, maar ik moet snel naar de gemeenteraad.

Mevrouw de voorzitter

Ja, dat wist ik. Vandaar dat ik dacht: misschien liever... voilà. Dan houden wij uw tussenkomsten, eerst van de heer Eeman en dan de uwe, volgende week dinsdag.

Mevrouw De Jonge

Ja, perfect, dank u wel.

Mevrouw de voorzitter

Goed. Ik dank jullie allemaal voor vandaag. Het is allemaal zeer vlot verlopen. De agenda werd goed opgevolgd. We zijn al mooi in de helft. Dus bij dezen hartelijk dank en tot dinsdag.

EINDE VAN DE ZITTING